

**National Library
of Sweden**

Denna bok digitaliserades på Kungl. biblioteket år 2012

Ex.A S.O.U.
STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1953:8
FINANSDEPARTEMENTET

UTREDNING
OM
FASTIGHETSBEKATTNINGEN

Av 1950 års skattelagssakkunniga

STOCKHOLM. 1953

Statens offentliga utredningar 1953

Kronologisk förteckning

1. Valkretsar vid fullmäktigeval i kommunerna. 1950 års folkomröstnings- och valsättsutrednings betänkande 4. Kihlström. 36 s. **Ju.**
2. Betänkande med förslag till fiskeristadga m. m. Kihlström. 99 s. **Jo.**
3. Betänkande med förslag till åtgärder för stödjande av hästaveln m. m. Victor Petterson. 77 s. **Jo.**
4. Nordisk Passfrihet. Betänkande nr 4. Victor Petterson. 28 s. **U.**
5. Lättnader i fråga om tullbehandling m. m. av motorfordon i trafiken mellan de nordiska länderna. Victor Petterson. 45 s. **U.**
6. Generella metoder och fysiska kontroller inom investeringspolitiken. 229 s. Idun. **S.**
7. Läkarutbildningen. Victor Petterson. 394 s. **E.**
8. Utredning om Fastighetsbeskattningen. Marcus. 136 s. **Fi.**

Anm. Om särskild tryckort ej anges, är tryckorten Stockholm. Bokstäverna med fetstil utgöra begynnelsebokstäverna till det departement, under vilket utredningen avgivits, t. ex. **E.** = ecklesiastikdepartementet, **Jo** = jordbruksdepartementet.

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1953: 8
FINANSDEPARTEMENTET

UTREDNING
OM
FASTIGHETSBEKATTNINGEN

Av 1950 års skattelagssakkunniga

STOCKHOLM 1953
ISAAC MARCUS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG
537160

STATE OF NEW YORK
OFFICE OF THE ATTORNEY GENERAL

REPORT
ON
THE
STATE OF THE
UNION

1887

ALBANY: PUBLISHED BY THE STATE OF NEW YORK.
1887.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

MOTIV

Skrivelse till Statsrådet och Chefen för Finansdepartementet	7
I. Föremålen för gällande kommunalbeskattning	9
II. Den kommunala fastighetsbeskattningens uppkomst och utveckling	10
III. Fastighetsbeskattningen efter antagandet av 1928 års kommunal- skattelag — ändringar, utredningar och diskussioner	23
IV. Nu gällande kommunala skattesystem och fastighetsbeskattningens ställning däri	38
V. Garantiskattesystemets nuvarande verkningar för de skattskyldiga	42
VI. Garantiskattesystemets nuvarande verkningar för kommunerna ...	51
VII. Redogörelse för statistiska undersökningar rörande fastighetsskattens verkningar	56
VIII. Fastighetstaxeringens betydelse i andra hänseenden än för fastig- hetsbeskattningen	63
IX. Erinringar mot fastighetsbeskattningen i dess nuvarande form ...	73
X. Skäl för och emot bibehållandet av en särskild fastighetsbeskattning	74
XI. Alternativ vid omprövning av den nuvarande fastighetsbeskattningen	77
XII. De sakkunnigas ståndpunkt i fråga om fastighetsbeskattningen och dess framtida utformning	80
XIII. Speciella frågor	88
XIV. Kommentarer till författningsförslag om ändringar i kommunal- skattelagen	91

BILAGOR

<i>Bilaga A.</i> Uppgifter angående antalet skattekronor i hela riket, m. m.	93
Tabell A 1. Antal skattekronor samt utdebitering per skattekrona i hela riket åren 1931—1952	94
Tabell A 2. Antal skattekronor i de olika landstingen samt i de i lands- tingen icke ingående städerna enligt 1952 års taxering	95
Tabell A 3. Kommunernas fördelning efter fastighetsskattekronantalets pro- centuella andel av totala skatteunderlaget (omräknade) enligt 1952 års taxering	96
Tabell A 4. Tablå, utvisande den mot effektiv fastighetsskatt svarande utdebiteringshöjning, som blir följd vid ett avskaffande av nuvarande fastighetsskatt, under nedan angiven utdebi- tering och procentuellt effektivt fastighetsskatteunderlag ...	97
<i>Bilaga B.</i> Tabeller avseende provtaxering beträffande 11 landskommuner (27 församlingar) för taxeringsåret 1952	98
Tabell B 1. Vissa statistiska data för de provtaxerade kommunerna ...	100
Tabell B 2. Skatteunderlag och utdebitering år 1952 samt det bearbetade materialets taxeringsvärde i % av totala	101
Tabell B 3. Antal i undersökningen ingående fastighetsägare samt det antal därav, som drabbats av effektiv fastighetsskatt (1952 års taxering)	102
Tabell B 4. Antal fastighetsskattekronor samt därav effektiva skatte- kronor enligt det bearbetade materialet (1952 års taxering) 103	

Tabell B 5.	Antal effektiva fastighetsskattekronor (uppräknade siffror) samt mot dessa svarande utdebiteringshöjning vid borttagande av fastighetsskatten (1952 års taxering och utdebiteringsbeslut)	104
Tabell B 6.	Jordbruksfastighet (endast det bearbetade materialet). Effektiva fastighetsskattekronornas fördelning å fastigheter av olika storleksklasser, m. m., kommunvis	105
Tabell B 7.	Jordbruksfastighet (endast det bearbetade materialet). Effektiva fastighetsskattekronornas fördelning å fastigheter av olika storleksklasser, m. m., församlingsvis för i tab. 6 redovisade kommuner med fler än en församling	107
<i>Bilaga C.</i>	Tabeller avseende provtaxering beträffande 8 landskommuner (3 storkommuner) för taxeringsåret 1950	111
Tabell C 1.	Taxeringsvärde å fastighet och antal skattekrönor enligt 1950 års taxering samt utdebitering per inkomstskattekröna enligt 1950 års beslut	112
Tabell C 2.	Det bearbetade materialets taxeringsvärde i % av totala samt antal i undersökningen ingående fastighetsägare jämte det antal därav, som icke kunnat utnyttja procentavdraget (1950 års taxering)	112
Tabell C 3.	Antal fastighetsskattekronor samt därav effektiva skattekrönor enligt det bearbetade materialet (1950 års taxering) ..	113
Tabell C 4.	Antal effektiva fastighetsskattekronor (uppräknade siffror) samt mot dessa svarande utdebiteringshöjning vid borttagande av fastighetsskatten (1950 års taxering och utdebiteringsbeslut)	113
Tabell C 5.	Jordbruksfastighet (endast det bearbetade materialet). Effektiva fastighetsskattekronornas fördelning å fastigheter av olika storleksklasser m. m., kommunvis; 1950 års taxering ..	114
Tabell C 6.	Jordbruksfastighet (endast det bearbetade materialet). Effektiva fastighetsskattekronornas fördelning å fastigheter av olika storleksklasser m. m., församlingsvis för i tab. 6 redovisade kommuner; 1950 års taxering	115
<i>Bilaga D.</i>	Jämförelsetabell beträffande ett antal för skilda taxeringsår provtaxerade kommuner. Effektiva fastighetsskattekronor samt däremot svarande utdebiteringshöjning	117
<i>Bilaga E.</i>	Undersökning angående fastighetsbeskattningens betydelse för norrländska skogskommuner	118
Tabell E 1,	utvisande för 18 församlingar (10 kommuner) i Västernorrlands län minskning av skatteunderlaget och höjning av utdebiteringen till allmän kommunalskatt vid bortfall av å jordbruksfastighet, ägd av aktiebolag, belöpande effektiva fastighetsskattekronor	120
<i>Bilaga F.</i>	Undersökning angående fastighetsbeskattningens betydelse för Djurö kommun	121
Tabell F 1,	utvisande för Djurö kommun taxeringsvärde å fastighets- skattepliktig fastighet år 1952, antal skattekrönor enligt 1952 års taxeringar samt utdebitering per inkomstskattekröna enligt beslut år 1952	123
Tabell F 2,	utvisande för Djurö kommun enligt 1952 års taxeringar dels totala antalet skattekrönor och dels antalet effektiva skattekrönor av fastighet, som äges av person, som icke mantals- skrivits i kommunen, samt erforderlig höjning av utdebite- ringen vid bortfall av de effektiva skattekrönor	123

<i>Bilaga G.</i>	Undersökning angående fastighetsbeskattningens betydelse för Norrtälje stad m. m.	124
Tabell G 1,	utvisande för taxeringsåret 1952 beträffande Norrtälje stad antalet effektiva fastighetsskattekronor och deras fördelning å olika slag av fastigheter	128
Tabell G 2,	utvisande för taxeringsåret 1952 beträffande Norrtälje stad antalet effektiva fastighetsskattekronor, därest för varje fastighet fastighetsskatten beräknades å ett med 20 000 kronor reducerat taxeringsvärde samt antalet effektiva fastighetsskattekronor, därest för varje fastighet fastighetsskatten beräknades å ett med 20 000 kronor per lägenhet reducerat taxeringsvärde	128
<i>Bilaga H.</i>	Undersökning angående fastighetsbeskattningens betydelse för Stockholms stad	129
Tabell H 1,	utvisande för taxeringsåret 1952 effektiva skattekrönor av fastigheter i Oskars 2:a, Adolf Fredriks 2:a, Sofia 2:a och Enskede 4:e taxeringsdistrikt i Stockholms stad	131
Tabell H 2,	utvisande för taxeringsåret 1952 på grundval av 1951 års taxeringsvärden beräknade effektiva skattekrönor av fastigheter i Stockholms stad	131
<i>Bilaga I.</i>	Förslag till lag om ändring i vissa delar av kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) m. m.	132

Till

Herr Statsrådet och Chefen för Kungl. Finansdepartementet

1950 års skattelagssakkunniga få härmed vördsamt överlämna en av de sakkunniga verkställd utredning om fastighetsbeskattningen.

Stockholm den 12 februari 1953.

H. BJÖRNE

ÅKE GRANLUND

BO TIDESTRÖM

Herr Stenöber och Chefen för Kungl. Finansdepartementet

1950 års statsbudgetsberättelse är härmed förklarad godkänd och för de
sakkunnigas verkställt utredning om fastighetsbeskattningen.
Stockholm den 12 februari 1951.

H. BLONNE

BO TIDESTROM

ÅKE GRAYLIND

UTREDNING OM FASTIGHETSBEKATTNINGEN

Av 1950 års skattelagssakkunniga

I. FÖREMÅLEN FÖR GÄLLANDE KOMMUNALBEKATTNING.

Kommunalförfattningarna innehålla föreskrifter om rätt för kommunerna att ålägga skatter men kommunerna ha icke rätt att bestämma om beskattningsföremålen eller om skattskyldighetens fördelning å dessa. Frånsett de speciella kommunalskatterna, i huvudsak nöjesskatt och hundskatt, vilka äro av ringa betydelse, skall nämligen kommunens medelsbehov, i den mån det icke fylles genom andra inkomster, täckas genom utdebitering av en allmän proportionell skatt, uttagen i förhållande till särskilda relationstal, skattekonor och skatteören, som varje år genom särskilt taxeringsförfarande i varje kommun påföras en var i kommunen skattskyldig. Beträffande grunderna för påförande av de för skattskyldigheten avgörande relationstalen hänvisa kommunalförfattningarna till kommunalskattelagen.

Sistnämnda lag anvisar såsom föremål för den allmänna kommunalskatten dels fastighet och dels inkomst. Den reglerar vidare omfattningen av dessa beskattningsföremål samt huru relationstal skola för dem beräknas.

De nämnda beskattningsföremålen beskattas icke var för sig oberoende av varandra. Visst samband föreligger mellan beskattning av fastighet och av inkomst i en form, som plägar betecknas såsom garantiskattesystemet.

Sistnämnda system antogs år 1920 och betecknades redan då såsom ett provisorium. Den utveckling, som i olika avseenden ägt rum sedan år 1920, har medfört så avsevärda förändringar i såväl kommunernas som de skattskyldigas förhållanden, att fastighetsbeskattningen i garantiskattesystemets form numera icke har samma karaktär som vid tiden för systemets antagande.

Med hänsyn till anförda omständigheter föreligga vid en teknisk revision av kommunalskattelagen skäl att ompröva, huruvida en fastighetsbeskattning av nuvarande beskaffenhet skall bibehållas. Den tekniska utformningen av kommunalskattelagen i övrigt är i åtskilliga avseenden beroende av den ställning, som kommer att intagas till frågan, huruvida en fastighetsbeskattning av i princip samma konstruktion som den nuvarande skall bibehållas eller ej.

II. DEN KOMMUNALA FASTIGHETS- BESKATTNINGENS UPPKOMST OCH UTVECKLING.

Inledning.

Den form för kommunal beskattning av fastighet — i allmänhet benämnd garantiskattesystemet — som för närvarande tillämpas i vårt land, härrör såsom redan nämnts från år 1920. Garantiskattesystemet tillkom såsom resultatet av den utveckling, som den kommunala beskattningen undergått i samband med att den kommunala självstyrelsen närmare utformats och omfattningen av den kommunala verksamheten alltmera utvidgats samtidigt med att de ekonomiska förhållandena i landet genomgripande förändrats.

Såsom det mest betecknande för kommunalbeskattningens utveckling torde kunna framhållas den förskjutning, som ägt rum beträffande beskattningsföremålen. Från att ursprungligen helt eller så gott som helt ha varit en beskattning av fastighet, har den kommunala beskattningen numera antagit huvudsaklig karaktär av en allmän inkomstbeskattning för kommunala ändamål, vartill an knyter en på visst sätt utformad objektbeskattning av fastighet.

Tiden före 1843.

Fram till början av 1800-talet var den kommunala verksamheten av jämförelsevis ringa omfattning och den kommunala självstyrelsen föga omfattande. Självstyrelsen var begränsad till sådana uppgifter, som uttryckligen tillerkänts naturen av kommunala angelägenheter. Detta kom i 1817 års förordning om sockenstämmor till uttryck i följande stadgande: »Den åtgärd till upplysning, överläggning eller beslut, som sockenstämman i dessa mål tillkommer, stadgas i de författningar, som röra varje särskilt ärende, dem det tillhör sockenstämma att noga iakttaga». De olika författningarna föreskrev även de avgifter, som i varje särskilt fall skulle uttagas för bestridande av kostnaderna för de i författningarna avsedda kommunala verksamhetsgrenarna. Till följd därav innehöll 1817 års förordning inga bestämmelser om allmän beskattningsrätt för kommunerna. Emellertid tillkom enligt förordningen — i likhet med vad som tidigare varit brukligt — rätten att inställa sig vid sockenstämma i allmänhet *ägare av fastighet*, och skyldigheten att erlagga bidrag till de kommunala utgifternas bestridande ålägg i stort sett fastighetsägarna.

1843 års förordning om sockenstämmor.

En egentlig beskattningsrätt tillerkändes kommunerna första gången genom *Kungl. förordningen den 29 augusti 1843 om sockenstämmor i riket*. Först efter denna tid kan man tala om allmänna kommunala utskylder.

Visserligen skulle skattskyldigheten liksom tidigare i första hand bestämmas efter hemmantalet, men skyldighet att bidra till de kommunala utgifterna skulle också åvila löntagare, yrkesutövare och näringsidkare. För dessa sistnämnda skulle den statliga bevillningen utgöra grund för skattskyldigheten. Den kommunala skattebördan kom dock att i högre grad åvila fastighetsägarna; i stad 2 1/2 gånger och på landet 4 gånger skattebördan för inkomst. Den högre delaktighetsgrunden för fastighet motiverades av 1840—41 års riksdag (skrivelse nr 400) med att de kommunala angelägenheterna, sådana de dittills visat sig, måste anses huvudsakligen och allmännast, särdeles å landet, vara förenade med innehavet av fastighet. Riksdagen framhöll vidare, att de kommunala anstalterna för dem som utan att innehava fastighet vistades i ett samhälle icke kunde vara av samma betydelse som för fastighetsinnehavarna, vilka måste taga i betraktande ett för framtiden varaktigt bestående förhållande.

Den vid tiden för 1843 års sockenstämmoförordning gällande 1841 års bevillningsförordning ersattes 1861 med ny förordning. Enligt denna skulle upprätthållas den tidigare rådande likställigheten mellan fastighetsägare och inkomsttagare. Med hänsyn till svårigheten att uppskatta den verkliga inkomsten av fast egendom skulle denna dock liksom tidigare beräknas till viss procent av det uppskattade fastighetsvärdet. Bevillning utgick med en procent av avkastningen i de olika förvärvskällorna. Fastighetsbevillning utgjordes i förhållande till en antagen avkastning av 3 procent av jordbruksfastighets och 5 procent av annan fastighets taxeringsvärde. Det lägre procenttalet för jordbruksfastighet förklaras av de grundskatter, som vid ifrågasvarande tid ännu åvilade jordbruksfastigheterna.

1862 års kommunallagar.

Bestämmelser om den kommunala beskattningen intogs i 1862 års *kommunallagar*. Enligt dessa skulle i städerna allmänna kommunalutskylder utgöras efter bevillningen. Å landsbygden skulle de i mantal satta jordbruksfastigheterna i varje kommun tillsammans deltaga i den kommunala skatterepartitionen med lika stor andel som i hela den inom kommunen utgående bevillningen, men mellan hemmanen inbördes skulle denna skattebördas fördelas efter mantalet. Beträffande den kommunala repartitionsskatten å landet stadgades emellertid år 1863, att bevillningen skulle helt utgöra grund för denna beskattning, varvid jordbruksfastighet dock skulle ingå i repartitionen med dubbelt så hög delaktighet som andra beskattningsföremål. Detta innebar, att vid den kommunala beskattningen avkastningen av jordbruksfastighet upptogs till 6 procent å taxeringsvärdet och avkastningen av annan fastighet till 5 procent å detta värde.

Kommunalskattefrågan vid tiden omkring år 1900.

Frågan om en reform av den kommunala beskattningen, som uppmärksamats av skatteregeringskommittén (år 1881) och även av de s. k. bevillningskommittéerna under 1890-talets förra hälft, blev på allvar aktuell genom den framställning i ämnet, som gjordes av 1897 års riksdag. Med anledning av en vid denna riksdag väckt motion avlät riksdagen en skrivelse (nr 65), däri hemställdes, att Kungl. Maj:t ville utreda, huruvida ej den kommunala beskattningen kunde byggas på annan grund än den allmänna bevillningen, och, därest detta funnes möjligt, för riksdagen framlägga förslag till särskild kommunalskattelag.

I anledning av riksdagens skrivelse tillsattes en kommitté med uppdrag att verkställa den begärda utredningen kallad *1897 års kommunalskattekommitté*. I kommitténs den 18 maj 1900 avgivna betänkande framfördes tanken på en garantiskatt för fastighet. Kommitténs förslag innebar i princip en ren inkomstbeskattning. I fråga om beskattningen av fast egendom ville dock kommittén för kommunalbeskattningens vidkommande icke under alla förhållanden inskränka fastighetsägarnas skatteplikt enbart till nettoinkomsten av fastighet. Med avseende å den starka skuldsättning, varav särskilt jordbruksfastigheterna trycktes, kunde nämligen enligt kommitténs mening befaras, att en beskattning av nettoinkomsten av jordbruksfastighet skulle inom ett stort antal kommuner giva alltför ringa utbyte och således åstadkomma alltför våldsamma rubbningar i den fördelning av den kommunala skattebördan, som med gällande beskattningsgrunder vore rådande. För undvikande härav föreslog kommittén, att å fastighetsägarna skulle vila en till sitt minimum garanterad inkomstskatt. Fastighetsägare skulle nämligen i första hand utgöra skatt för en beräknad inkomst av 5 procent å fastighetens taxeringsvärde och därjämte för den behållna inkomsten, i den mån denna vid taxeringen befundes överstiga nämnda procentsats. Skattetekniskt framträdde denna anordning i kommitténs förslag under formen av en kombinerad fastighets- och inkomstskatt, varvid från vad som skulle taxeras såsom inkomst medgavs avdrag med 5 procent av fastighetens taxeringsvärde.

Kommittéförslaget föranledde icke någon lagstiftningsåtgärd.

1910 års bevillningsförordning.

Redan innan granskningen av 1897 års kommunalskattekommittés betänkande slutförts, hade ett reformarbete påbörjats i syfte att omlägga den direkta statsbeskattningen, vilket arbete ledde till införande år 1902 av en statlig inkomstskatt vid sidan av bevillningen. Denna inkomstskatt ersattes år 1910 av en statlig inkomst- och förmögenhetsskatt. Sistnämnda år antogs även *1910 års förordning angående bevillning av fast egendom samt av inkomst*. Enligt denna förordning skulle med vissa undantag och avdrag skattskyldigs inkomst i penningars värde av fastighet, kapital och arbete bliva

föremål för beskattning. Inkomsten av fast egendom, som beskattades genom fastighetsbevilning, skulle anses motsvara viss procent av taxeringsvärdet — 6 för jordbruksfastighet och 5 för annan fastighet — oavsett om den verkliga inkomsten av fastigheten varit högre eller lägre. Fastighetsbevilningen och den därav beroende kommunalskatten hade sålunda alltjämt karaktär av en efter fastighetens taxeringsvärde beräknad avkastningsskatt. Vid beräkning av inkomst av rörelse eller yrke fick dock avdrag ske för det genom fastighetsbevilning beskattade hyresvärdet å fastighet, som begagnats för utövande av sådan verksamhet.

Genom den skattereform, som genomfördes vid 1910 års riksdag, löstes i realiteten om ock ej formellt kommunalbeskattningen från sitt samband med statsbeskattningen. Redan genom antagandet av 1902 års förordning om inkomstskatt hade en väsentlig del av den direkta statsskatten kommit att uttagas genom en särskild inkomstskatt, som dock fått en mera provisorisk gestaltning i avbidan på den fullständigare reform av statsbeskattningen, vilken genomfördes år 1910. Den egentliga direkta statsskatten utgick där- efter såsom inkomst- och förmögenhetsskatt. Bevilningen nedsattes till en tiondel av det belopp, varmed den tidigare utgått, och inflöt visserligen fortfarande till statskassan men utbetalades därifrån till landstingen och med dem likställda städer. Sedan bevilningen sålunda i realiteten förlorat sin betydelse såsom statsskatt, blev dess huvudsakliga uppgift att utgöra grund för den kommunala beskattningen.

Kommunalskatteutredningar efter år 1910.

Arbetet på lösning av kommunalskattefrågan återupptogs år 1910. Detta resulterade i två förslag, nämligen dels ett av landskamreraren G. V. Eiserman och kammarrättsrådet E. J. von Wolcker den 16 april 1917 avgivet betänkande med förslag till lag angående kommunal taxering och skattskyldighet, dels ock ett av landskamreraren Otto V. Landén den 31 januari 1917 avgivet betänkande om allmänna grunder för den kommunala skattereformen.

Enligt *Eiserman och von Wolckers förslag* skulle vid sidan av dels en allmän avkastningsskatt, avsedd att träffa nettoavkastningen av varje förvärvskälla och dels, vad anginge enskilda skattskyldiga, en allmän inkomst- och förmögenhetsskatt utgå en *fristående objektskatt å fastighet*, beräknad efter taxeringsvärdet.

I motiveringen till förslaget framställdes den huvudanmärkningen mot det då gällande kommunalskattesystemet att detta saknade mångsidighet och smidighet. Det framhölls att fast egendom och näring icke i förhållande till andra beskattningsföremål ålagts en bidragsskyldighet som motsvarade nämnda beskattningsföremåls oförnekliga starkare intressegemenskap med kommunen, samt anfördes i detta avseende följande (s. 173 ff):

»Att värdet av fast egendom såsom sådan underkastas kommunal beskattning, oavsett huruvida eller till vad belopp egendomen under förhandenva-

rande förhållanden lämnar avkastning, står i full överensstämmelse med intresseprincipens fordringar och kan icke i och för sig giva anledning till erinran. I den mån således vår kommunala beskattning efter fastighetsbevillningens linjer verkar såsom en objektskatt verkar den enligt sakkunnigas mening i rätt riktning, men *ett* fel är att denna beskattning föreligger allenast såsom en eventualitet, ett *annat* och större fel är att *hela* den kommunala beskattning, som en fastighetsägare i denna sin egenskap är underkastad, under *alla* förhållanden drabbas enbart under denna form. Att ägarna till två fastigheter med samma taxeringsvärden beskattas alldeles lika, fastän den enes fastighet ligger oanvänd i avbidan på lägligt tillfälle till avkomstgivande användning — ett tillfälle som ju länge nog kan låta vänta på sig — medan den andres fastighet redan lämnar god avkastning, överstigande måhända vanlig ränta å det kapital fastigheten för honom representerar, kan icke erkännas vara förenligt med rättvisa. Tager man så vidare i betraktande, att den senare fastighetens ägare kan vara skuldfri, medan den före år skuldsatt, eller att den ene fått sitt fastighetsvärde stegrat enbart på grund av kommunens utveckling utan några hans egna åtgöranden, synas ovillkorligen andra beskattningsformer påkallas, ägnade att i berörda avseenden åstadkomma en utjämning vid skattebördans fördelning fastighetsägarna sins emellan.

Detta är desto angelägnare, som de ogynnsamma verkningarna av bristen på *mångsidighet* hos det nuvarande kommunala beskattningssystemet väsentligen *skärpas* dels därav att proportionerna för bidragsskyldigheten icke kunna anses rättvist avvägda mellan jordbruksfastighet, å ena, och annan fastighet, å andra sidan, ej heller mellan fast egendom såsom ett beskattningsföremål för sig, å ena, samt övriga beskattningsföremål — inkomst av kapital och arbete — å andra sidan, och dels i fråga särskilt om den fasta egendomen därav att själva uppskattningen av beskattningsunderlaget i så hög grad som är fallet brister i enhetlighet och likformighet.»

Även *Landén i sitt förslag* rörde sig med en objektskatt å fastighet. Han ansåg, att de kommunala förhållandena hänvisade i fråga om kommunernas beskattningsrätt omedelbart till ett skattesystem, bestående i främsta rummet av objektskatter, sådana som rena realskatter på de lokala skatteföremålen, och förvärvsskatter, ävenledes satta i direkt samband med själva inkomstkällan. Realskatterna borde lämpligast utgå i förhållande till värdet å de föremål, som de vore avsedda att beskatta, och strängt utformas i enlighet med sin karaktär att vara rena objektskatter. Bland de föremål, vilka skulle drabbas av en kommunal objektskatt, inginge givetvis inom kommunen belägen fast egendom.

1920 års s. k. kommunalskatteprovisorium.

I 1920 års *proposition med förslag till kommunalskattelag* (nr 191) byggdes fastighetsbeskattningen på samma principiella grund. Förslaget upptog alltså för fastighet dels en objektskatt att utgå efter fastighetens taxeringsvärde dels vid sidan därav en kommunal inkomstskatt att utgå av den inkomst fastigheten lämnat. (Jämväl i kommunen driven näring skulle enligt förslaget på liknande sätt bliva föremål för såväl objekt- som inkomstbeskattning.)

Beträffande motiveringen för den sålunda föreslagna objektbeskattningen å fastighet (och näring) må ur departementschefens uttalande här återgivas följande:

»Otvivelaktigt torde också en beskattning efter intresse vara berättigad för kommunernas vidkommande. I detta hänseende må erinras om kostnaderna för t. ex. anläggandet av en hamn eller framdragandet av gata eller vattenledning. Vål är det sant, att dylika företag kunna sägas lända kommunen i dess helhet till gagn, men i främsta rummet är det dock vissa grupper av kommunens medlemmar, som hava fördel därav. Sålunda komma ju förbättrade kommunikationer i första hand näringsidkarna och fastighetsägarna till godo, medan åter igen gaturegleringar och liknande arbeten särskilt medföra varaktig nytta för närbelägna fastigheter och därmed för dessas ägare. De nu anförda förhållandena äro endast exempel. Såsom regel torde väl åtgärder som avse att främja vad man i dagligt tal benämner ett samhälles materiella utveckling eller uppblomstring, vara jämförbara med de här nämnda: ökade avsättningsmöjligheter beredas producenter, fastigheterna stiga i pris och handelsomsättningen ökas. För löntagaren blir där emot förhållandet, rent ekonomiskt sett, ofta det motsatta, i det att levnads-kostnaderna å orten samtidigt stegras. Det kan därför ej anses annat än rätt och billigt, att de, vilka draga särskild nytta av vissa kommunala anordningar, jämväl få i större utsträckning än andra deltaga i kostnaderna därför. — — — Vad angår de rena landskommunerna, bör det ihågkommas, att nödvändigheten av att trygga tillgången på beskattningsföremål i de olika kommunerna talar för en på intresseprincipen vilande objektbeskattning. I en kommun med dess begränsade område kunna förhållandena från det ena året till det andra ändras så avsevärt, att, om en beskattning grundades uteslutande på de taxerade inkomstbeloppen, kommunen skulle kunna finna sig ur stånd att fylla sitt skattebehov.

Jag vill i detta sammanhang erinra, att den nuvarande fastighetsbevilningen utgör en objektskatt.

Enligt vad jag tidigare nämnt har vidare såsom stöd för en differentiering i fråga om beskattningen åberopats, att kommunernas utgifter för gemensamma angelägenheter av såväl allmän som av mera lokal natur, därtill ofta de mest betydande, icke äro att anse såsom utgifter för årsbehovet utan avse att skapa värden av mera varaktig art, samt att, i den mån så vore förhållandet, det ändamål, för vilket utgifterna gjorts, i större utsträckning komme allenast de samhällsmedlemmar till godo, som stode i en för längre tid bestående intressegemenskap med kommunen. Särskilt har detta ansetts gälla fastighetsägarna; man har nämligen förmenat, att, även om de icke för någon längre tid behölle sina fastigheter, det dock vore tydligt, att fastighetsvärdet inom kommunen rönte inverkan av kommunens hushållning i det hela, vadan hastigt amorterade kommunala kostnader för skapande av bestående värden och därav föranlett lägre skattetryck efter amorteringstidens slut lände särskilt fastighetsägarna, betraktade såsom grupp, till fromma. — — — Jag torde i korthet få beröra ett uti vissa avgivna yttranden framfört uppslag till den kommunala beskattningens ordnande; man har, under förmenande att beskattningen borde läggas uteslutande efter förmåga, visserligen i princip motsatt sig en intressebeskattning men därvid, för att trygga tillgången på beskattningsföremål, ifrågasatt den bestämmelse, att inkomst av fastighet ej skulle få beräknas lägre än till vissa procent av taxeringsvärdet. Det är påtagligen i känslan av att en ren inkomstbeskattning, sådan denna kommer till uttryck vid våra nutida taxeringar, icke skulle bereda våra landskommuner tillräcklig permanent tillgång på beskatt-

ningsobjekt, som man föreslagit den nyss antydda begränsningen nedåt i fråga om inkomst av fast egendom. En dylik bestämmelse skulle emellertid verka i allra högsta grad obilligt. Den skuldfrie jordägaren, som sutte med en god nettointkomst, skulle få skatta endast för denna. Den gäldbundne jordägaren, vars deklarerade nettointkomst ej uppginge till det fastslagna procenttalet av fastighetsvärdet, skulle få skatta för högre belopp än sin inkomst, och denna skillnad skulle bli större, ju mindre nettovinst jorden lämnade, det vill säga ju fattigare han vore. En dylik ståndpunkt innebär i själva verket, att man anser sig ej kunna undvara intressebeskattning av fast egendom — minimiberäkningen skulle nämligen avse endast inkomst av dylik egendom — men att man, i stället för att lägga skatten å all fast egendom, begränsar den till att avse allenast de skuldsatta fastigheterna.»

Riksdagen biföll ej det i propositionen framlagda förslaget utan antog i stället, för att lända till efterrättelse provisoriskt och under viss tid, vissa ändringar i bevillningsförordningen. Det sålunda genomförda s. k. *kommunalskatteprovisoriet*, vilket lades till grund jämväl för nu gällande 1928 års kommunalskattelag kan sägas omfatta — förutom den numera avskaffade kommunala progressivskatten och skogsaccisen — följande två skatteformer, nämligen

skatt för fastighet, genom vilken fastighet deltog i den allmänna repartitionen gentemot inkomst med 6 procent av jordbruksfastighets taxeringsvärde och 5 procent av annan fastighets taxeringsvärde;

inkomstskatt, utgående efter den beskattningsbara inkomsten, vid vars fastställande inkomsten av fastighet beräknades till sitt verkliga belopp men varifrån avdrag finge, i den mån inkomsten därtill försloge, göras för den del därav, som beskattades genom fastighetsskatten, nämligen beträffande jordbruksfastighet 6 procent och beträffande annan fastighet 5 procent å taxeringsvärdet (s. k. procentavdrag).

Skälen för riksdagens ståndpunktstagande finnas angivna i *andra särskilda utskottets utlåtande* (nr 1). Däri anförde utskottet i fråga om den vikt, som borde tillmätas den s. k. intresseprincipen följande (s. 37 ff):

»De anmärkningar, som — — — riktats mot de föreslagna nya 'intresse-skatteerna' — fristående fastighetsskatt och näringskatt vid sidan av en för alla skattskyldiga gemensam inkomstskatt — hava under utskottets behandling av ärendet blivit yttermera bestyrkta. Angående den i propositionen hävdade principen om 'intresse' såsom grund för en särskild kommunal beskattning skall utskottet inskränka sig till att uttala, att denna princip vid en mera ingående prövning synes synnerligen vansklig att omsätta i praktiska skattebestämmelser med hänsyn till omöjligheten att på ett tillförlitligt sätt gradera olika skattskyldigas 'intresse' i kommunen. Vid utskottets överläggningar har också en märkbar tendens visat sig bland det kungliga förslagens anhängare att undanskjuta den egentliga intresseteorin och i dess ställe låta begreppet 'objektbeskattning' träda i förgrunden genom att identifiera de olika slagen av särskilt 'intresse' inom kommunerna med vissa 'objekt' för särskilda skatteformer samt att motivera en dylik särskild objektbeskattning dels med behovet av fasta skatteällor, som äro oberoende av växlingarna i kommunmedlemmarnas personliga inkomster, dels med den särskilda skattekraft, som kan antagas följa av innehavet av ett dylikt skatteobjekt. Utskottet hyser för sin del den mening,

att en dylik förskjutning av den principiella frågeställningen borde kunna bli av ett visst värde såsom innebärande en mindre omstridd utgångspunkt för det kommunala skatteproblemets fortsatta behandling. Att en viss objektbeskattning i kommunerna kan vara behövlig och berättigad vid sidan av skatt på personlig inkomst, läser icke kunna principiellt bestridas, så mycket mindre som redan vår nuvarande beskattning av jordbruksfastighet och annan fastighet utgör en form av dylik objektbeskattning. Men utskottet vill understryka, att, därest en objektskatt skall kunna motiveras genom den särskilda skattekraft, som innehavet av ett visst objekt anses medföra, så måste också frågan, huruvida en sådan skatteform bör användas och huru skatten i så fall bör avvägas avgöras genom en prövning av denna skattekraft, vilken prövning i realiteten uppenbarligen måste ske enligt principen om skatt efter förmåga. Utskottet anser, att de av Kungl. Maj:t föreslagna intresse- eller objektskatterna icke motsvara denna fordran, samt att de även i övrigt äro anordnade på ett sådant sätt, att de icke kunna förordas till genomförande.»

Rörande den föreslagna kombinerade fastighets- och inkomstskatten yttrade utskottet (s. 45 ff):

»Den av utskottet föreslagna beskattningen av fast egendom innebär en kombinerad fastighets- och inkomstskatt, i vilken det själva fastigheten påförda beskattningsbara beloppet ingår såsom ett garanterat *minimum* för dess beskattning. Genom denna anordning vinnes å ena sidan, att kommunerna få behålla ograverad den viktiga skatteälla, som de hittills haft i de stadgade sex procenten på jordbruksfastighets och fem procenten på annan fastighets taxeringsvärden, samt å andra sidan att man undanröjer den anomali, som för närvarande består, nämligen att inkomst av fastighet som överskjuter nämnda procent på taxeringsvärdet, går fri från kommunal beskattning. Det kan tilläggas, att i och med det att en dylik överskjutande inkomst av fastighet underkastas beskattning, vinnes också ett verksamt korrektiv emot alltför låg fastighetstaxering. Att denna kompletterande beskattning av inkomst från fastighet bör kunna tillföra kommunerna ett avsevärt antal nya bevillningskronor, i all synnerhet om noggrannare regler införas för taxeringen av sagda inkomst — — ligger i sakens natur och bestyrkes av de beräkningar, som utskottet låtit verkställa om verkningarna av de olika motionernas skatteförslag. Utskottet har ingalunda förbisett den anmärkning, som både i den kungl. propositionen och under ärendets behandling blivit framställd mot ifrågavarande anordning ur den synpunkten, att de fastighetsägare, som på grund av skuld eller annan orsak ej nå en nettoinkomst, motsvarande den för fastigheten stadgade procenten av taxeringsvärdet, på detta sätt få skatta för mer än sin inkomst. Men denna olägenhet är — — — oskiljaktig från all minimibesättning, den existerar nu och skulle fortfara även enligt Kungl. Maj:ts förslag, och det kan icke begäras av ett förslag till provisorium, att detta skall lösa ett problem, som hittills icke i något framkommet skatteförslag blivit löst.»

Tillkomsten av 1928 års kommunalskattelag.

1921 års kommunalskattekommitté avgav år 1924 betänkande angående den kommunala beskattningen (SOU 1924:53 o. 54). Det av kommittén framlagda förslaget till kommunalskattelag (*det reviderade A-förslaget*) — vilket var av samma principiella innebörd som 1920 års förslag — upptog kommunal repartitionsskatt för fastighet, näring och inkomst.

Av dessa skatter var fastighetsskatten och näringskatten fristående objektsskatter, utgående i förhållande till fastighets taxeringsvärde respektive närings på visst sätt beräknade s. k. skattevärde. Inkomstskatten var en personlig, i huvudsak proportionell inkomstskatt.

Två reservanter inom kommittén förordade ett förslag, det s. k. *reviderade C-förslaget*, som i princip överensstämde med kommunalskatteprovisoriet.

Kommitténs allmänna ståndpunkt i kommunalskattefrågan framgår av följande principuttalande (s. 149 ff):

Kommittén har under sitt arbete ej funnit anledning att till diskussion upptaga frågan om huruvida kommunalbeskattningen borde byggas väsentligen å principen »skatt efter intresse» eller å principen »skatt efter förmåga». Kommittén har funnit detta spörsmål vara av föga praktisk betydelse. I verkligheten är det nog så, att, såsom även i alla föregående förslag faktiskt skett, hänsyn måste tagas till båda de sidor av problemet, som tagit sig uttryck i nämnda formler. Såsom förut nämnts, måste kommunalskatten fylla vissa förhandenvarande behov, och problemet blir att fördela skattesumman på kommunens skattdragande medlemmar så rimligt och skäligt, d. v. s. så rättvist som möjligt. Skall detta kunna ske, är det förvisso icke nog att såsom i fråga om statsskatten allenast spörja om skatteförmågan; även andra synpunkter måste härvid få göra sig gällande. Inom det relativt trånga beskattningsområde, som kommunen bildar, finnas vissa slag av beskattningsobjekt, som äro mera intimt förbundna med kommunen än andra, vissa, som av de kommunala anordningarna kunna hava mera omedelbart och direkt gagn än andra, vissa, som kunna förorsaka kommunen direkta kostnader i högre grad än andra; och det måste vara rimligt och skäligt, att hänsyn tages härtill vid utmätande av deras bidragsskyldighet till kommunen. En sådan särställning intaga enligt A- och B-förslagen fastighet och näring inom kommunen, enligt C-förslaget fastighet.

De skäl, som lågo till grund för kommittémajoritetens ställningstagande i fråga om fastighetsbeskattningen gingo väsentligen ut på att det endast med ett objektsskattesystem vore möjligt att åstadkomma rättvisa och jämlikhet i beskattningen dels emellan de olika fastighetsägarna inbördes dels ock emellan dessa fastighetsägare såsom grupp betraktade och andra skattdragande. Kommittén framhöll sålunda, att objektsskatten fördelade merbelastningen å fastighet efter likformiga grunder mellan fastighetsägarna samt att objektsskatten i kombination med en inkomstbeskattning utjämnade skattetrycket mellan fastighetsägarna så att detta bleve hårdare för de ekonomiskt bättre ställda och lindrigare för de ekonomiskt svagare. Ävenså ansåg kommittén, att ur taxeringsteknisk synpunkt ett objektsskattesystem vore vida överlägset ett garantiskattesystem, som medförde tekniska svårigheter av den art att resultatet av taxeringarna kunde befaras bliva i stor omfattning förryckt.

Reservanterna voro eniga med kommittémajoriteten om att fastigheterna med avseende å uppbärande av skattetungan inom kommunerna intoge en särställning. Att en fastighet på grund av sitt närmare och fastare samband med kommunen och större beroende av de kommunala institutionerna hade ett större ansvar för kommunens ekonomi, vore av gammalt anført och er-

känt, och det låge i viss mån i sakens natur, att, i den mån andra skatte-källor sinade, fastigheterna inom kommunen måste träda till för att fylla de oundgängliga behoven. Däremot delade ej reservanternas majoritetens uppfattning, att fastighet såsom skatteobjekt hade en annan och större bärkraft än exempelvis den rena arbetsinkomsten. Lösningen av kommunal-skattefrågan borde enligt reservanternas mening fortfarande sökas i en riktigt avvägd kompromiss mellan hänsynen till den enskildes skatteförmåga och kommunens intresse att i fastigheterna äga säkerhet för behövligen skatteintäkt. C-förslaget innebure en sådan kompromiss, som å ena sidan — utan att medföra någon omvälvning av det bestående — skänkte kommunerna avsedd trygghet och å andra sidan ej ställde hårdare krav på fastighetsägaren än som vore nödvändigt. Reservanternas hävdade, att A-förslagets skattebestämmelser skulle i förhållande till provisoriet eller C-förslaget, medföra en ökad skattetunga för fastigheterna, vilken icke motsvarades av ett ökat behov av skattekrönor inom kommunen. Kommittémajoriteten hade framhållit, att den »velat bibehålla belastningen på jordbruksfastighet vid ungefärligen den nivå, som den haft under provisoriet». Reservanternas åsyftade ej heller någon lindring, men ansågo, att just status quo äventyrades genom A-förslaget, som i stället komme att medföra en ytterligare övervältring av skattebördan på jordbruket och andra näringar, vilka för sin verksamhet vore beroende av ett större fastighetsinnehav. Provisoriet hade medfört en sådan övervältring på fastigheterna, som under detta fått bära 33 procent av skattetrycket mot förut 19 procent. Denna överflyttning hade kunnat förklaras och åtminstone i viss grad försvaras av den då ännu bestående relativt gynnsamma konjunkturen för landets näringsliv. En ytterligare övervältring av skattebördan på fastigheterna kunde ej undgå att hava för jordbrukare och andra fastighetsägare samt därmed för hela landet synnerligen ödesdiga följder.

Sedan genom remisser yttranden inforrats över kommittébetänkandet, gjordes detta till föremål för överarbetning av särskilda sakkunniga, kallade *1924 års skatteberedning*.

I anslutning till skatteberedningens utredningar och förslag framlades för riksdagen *1927 års proposition med förslag till kommunalskattelag m. m.* (nr 102). Detta förslag utgick från att det gällande garantiskattesystemet skulle bibehållas och att det av 1921 års kommunalskattekommitté utarbetade förslaget till fristående objektbeskattning av fastigheter och näringsföretag sålunda ej skulle läggas till grund för skattesystemet.

I den allmänna motiveringen för det framlagda förslaget framhöll departementschefen att han anslöte sig till det uttalande angående intresseprincipens tillämpning vid den kommunala beskattningen, som gjorts av särskilda utskottet vid 1920 års riksdag (se ovan sid. 16). Enligt departementschefens uppfattning rådde en praktiskt taget fullständig enighet därom, att objektbeskattning i någon form vore nödvändig inom kommunerna, på det att dessa måtte kunna under dåliga inkomstår vara tryggade i avseende å tillgången till beskattningsföremål. Även därom rådde en ganska en-

hällig mening, att denna objektbeskattning måste åtminstone i främsta rummet avse fastigheter.

Beträffande frågan huruvida vid objektbeskattningen av fastighet provisoriets garantiskattesystem borde bibehållas eller utbytas mot en fristående objektskatt vid sidan av en inkomstskatt, anförde departementschefen, sedan han lämnat en redogörelse för de olika systemens inverkan på fördelningen av skattebördan, sammanfattningsvis bl. a. följande (s. 141 ff):

»Till förmån för systemet med fristående objektskatter kan enligt min uppfattning obestriddligen åberopas dels den omständigheten, att det åstadkommer en fördelning av skattebördan mellan fastighetsägarna inbördes, som teoretiskt sett tager större hänsyn till skatteförmågan än garantiskattesystemet, dels att det har vissa tekniska företräden. Dessa fördelar hava blivit så utförligt belysta i kommunalskattekommitténs betänkande, att jag ej behöver här ytterligare utveckla desamma. Vore den uppfattningen allmän i landet, att det nuvarande systemet är orättvist just i avseende å skattebördans fördelning mellan fastighetsägarna inbördes, så skulle väl därför skäl finnas att på allvar reflektera på ett system, som i detta hänseende vore bättre, och göra detsamma till föremål för ingående provundersökningar för att med större grad av visshet än det nu är möjligt konstatera dess verkningar. Av de inkomna yttrandena övertygas man dock ej, att en dylik uppfattning allmänt råder. I stället bibringas man den bestämda föreställningen, att framför allt bland fastighetsägarna själva råder den meningen, att det nuvarande systemet är rättvisare än den fristående objektbeskattningen och att någon ändring ej är behövlig. Detta för majoritetsförslagets anhängare måhända svärförklarliga ståndpunkttagande torde i viss mån vara grundat på den omständigheten, att fastighetsskatten för närvarande icke alltid i realiteten är blott en objektskatt, utan i sig inkluderar skatt på inkomst av det arbete, som nedlägges å fastigheten av brukaren och hans familj, samt att den stora massan av brukningsenheter i vårt land äro sådana, för vilka inkomsten av detta arbete är större än av det kapital, som fastigheten representerar. För den skull måste den nuvarande fastighetsskatten vid en eventuell övergång till ett fristående objektskattesystem ersättas med en objektskatt av betydligt mindre tyngd än den av kommittén föreslagna för att icke av den stora massan fastighetsägare kännas såsom en ökad belastning. Med hänsyn till berörda ståndpunkttagande och då övriga skattskyldiga i allmänhet ej skulle beröras av reformen — ty man tänker sig ju fördelningen mellan å ena sidan fastighetsägarna, å andra sidan övriga inkomsttagare oförändrad — synes anledning saknas för dessa övriga att söka framtvunga reformen.»

I vid 1927 års riksdag framlagda motioner yrkades bl. a. införande av ett system med fristående objektskatt å fastighet.

Första särskilda utskottet vid 1927 års riksdag (kommunalskatteutskottet) förordade i fråga om huvudprinciperna för den kommunala beskattningen propositionens förslag (utlåtande nr 1). I sådant avseende anförde utskottet efter att hava berört de i propositionen framförda skälen för garantiskattesystemets bibehållande i huvudsak följande (s. 31 ff):

»Av anförda och andra under den långvariga diskussionen i detta ämne framkomna skäl har även utskottet blivit övertygat, att kommunalskattefrågans lösning bör ske i enlighet med garantiskatteprincipen, och är det härvid särskilt två synpunkter, som för utskottet framstått såsom avgö-

rande. En sådan lösning sluter sig till den hävdvunna ordningen för den kommunala fastighetsbeskattningen såsom en naturlig utveckling i enlighet med ändrade förhållandens berättigade krav utan att medföra någon tvär omkastning, ett på skattelagstiftningens område synnerligen viktigt psykologiskt moment. Vidare får ihågkommas, att kommunalskattefrågans, liksom andra skattefrågors, lösning ligger i ett rätt avvägande mellan två motsatta intressen, den skatteberättigades och de skattskyldigas. Emot kommunens intresse av garanterad skatteinkomst står fastighetsägarnas intresse att icke betungas mera än nödigt. Nu har det aldrig påståtts annat än att det förra intresset blivit behörigen tillgodosett med nu gällande bestämmelser och att detsamma skulle bli det i fortsättningen i mån av lämpliga repartitionstal för garantin. Å andra sidan hava efter allt att döma fastighetsägarna själva funnit sig väl med provisoriet i huvudsak och otvetydigt uttalat sympatier för systemets bibehållande i definitiv form.»

Vid utskottets utlåtande voro fogade ett flertal reservationer. I en reservation yrkades sålunda avslag å propositionens förslag i huvudsak samt förlängning av kommunalskatteprovisoriet till och med år 1929. Tillika hemställdes, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning, på vad sätt och i vad mån tryggheten åt kommunerna av tillgång på fasta beskattningsunderlag kunde, oavsett i vilken form detta skulle ske, komma att åvila jämväl andra beskattningsföremål än fastighet, samt framläggande för riksdagen — i samband med nytt förslag till lösning av kommunalskattefrågan — av utredningens resultat. Vad angår fastighetsbeskattningen anfördes i reservationen att 1920 års provisorium icke följde så rationella linjer, att det kunde utgöra grundvalen för ett definitivt ordnande av den kommunala beskattningen i vårt land. Sålunda ledde det därtill, att den ekonomiskt svaga fastighetsägaren drabbades hårdare och den ekonomiskt bättre ställde lindrigare; dess struktur medgäve ej heller tillbörligt hänsynstagande till fastighetsägarens försörjningsplikt m. m. Härjämte medförde det stora svårigheter vid den praktiska tillämpningen, som gjorde taxeringsarbetet onödigt komplicerat och ohanterligt. Dessa olägenheter komme att vid genomförande av Kungl. Maj:ts förslag bli för lång tid framåt kvarstående i vårt kommunalskatteväsen.

Vid frågans behandling i riksdagen bifölls i huvudsak utskottets förslag av första kammaren, medan andra kammaren biföll den förutnämnda reservationen. Sedan frågan om ett definitivt ordnande av kommunalskattefrågan sålunda förfallit, beslöt riksdagen om förlängning av provisoriet till och med utgången av år 1929. Under debatten gavs emellertid från olika håll uttryck åt önskemålet att förslag i kommunalskattefrågan, i huvudsaklig överensstämmelse med 1927 års proposition, måtte, utan att den beslutade nya provisorietidens utgång avvaktades, ånyo föreläggas riksdagen. I överensstämmelse med de vid 1927 års riksdag framkomna önskemålen framlades för riksdagen 1928 års *proposition med förslag till kommunalskattelag m. m.* (nr 213). Det framlagda förslaget överensstämde vad beträffar beskattningen av fastighet nästan helt med 1927 års proposition. I propositionen åberopade föredragande departementschefen i huvudsak den

vid 1927 års proposition i ämnet fogade motiveringen samt framhöll, att utsikterna att i riksdagen genomföra ett förslag efter andra än gällande principer för det dåvarande syntes ytterst små.

Särskilda utskottet vid 1928 års riksdag tillstyrkte i avgivet utlåtande (nr 1) i huvudsak propositionens förslag. Tillika beslöt utskottet föreslå riksdagen att hos Kungl. Maj:t hemställa om utredning bl. a. angående spörsmålet om en särskild beskattning av näringsföretag och penningkapital.

Inom utskottet yrkades reservationsbevis bl. a., att repartitionstalet för jordbruksvärde skulle bestämmas till 0,05. Därvid förordades dock icke någon motsvarande sänkning av repartitionstalet för skogsvärde, enär det ej ansågs tillrådligt att alltför mycket beskära skogskommunernas tillgång till beskattningsföremål.

Riksdagen beslöt i de nu berörda huvudpunkterna i enlighet med det i propositionen framlagda förslaget. I samband med antagandet av den nya kommunalskattelagen upphävdes från och med ingången av år 1929 kommunalskatteprovisoret och den allmänna bevillningen till staten. Riksdagen gjorde tillika, i överensstämmelse med utskottets förutnämnda förslag, framställning om utredning bl. a. rörande särskild näringsbeskattning (skrivelse nr 344).

III. FASTIGHETSBESKATTNINGEN EFTER ANTAGANDET AV 1928 ÅRS KOMMUNALA SKATTELAG — ÄNDRINGAR, UTREDNINGAR OCH DISKUSSIONER.

Tiden före kommunalskatteutredningens förslag.

Vid 1930 års riksdag yrkades i olika motioner sänkning av repartitionsstalet för jordbruksfastighets jordbruksvärde till 0,05.

Bevillningsutskottet hemställde, att riksdagen i anledning av motionerna måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t bl. a. framhålla önskvärdheten av att de i 1928 års ovan berörda riksdagsskrivelse omförmälda utredningar, i vad dessa avsåge själva beskattningsgrunderna, måtte utföras med den skyndsamt som med hänsyn till uppgifternas natur och omfattning vore möjlig.

Riksdagen beslöt i enlighet med bevillningsutskottets hemställan.

I anledning härav uppdrogs åt särskilda sakkunniga, vilka antogo benämningen 1930 års kommunalskatteberedning, att verkställa de av riksdagen sålunda ifrågasatta utredningarna i kommunalskattefrågan. Inom beredningen verkställdes en utredning rörande förskjutningen av den kommunala skattebördan mellan olika slag av beskattningsföremål vid sänkning av repartitionsstalet för jordbruksfastighet enligt olika alternativ (se SOU 1931:31). Utredningen grundades på en statistisk bearbetning av taxeringsresultatet för år 1930 i 110 kommuner.

Uti *proposition till 1932 års riksdag* (nr 220) föreslogs bl. a. sådan ändring i kommunalskattelagen att repartitionsstalet för jordbruksvärde skulle nedsättas till 0,05.

Riksdagen biföll propositionen.

I en motion (II: 271) vid 1931 års riksdag riktades uppmärksamheten på gällande garantiskattesystems verkningar vid taxeringen för inkomst av skog och åberopades därvid innehållet i vissa likartade motioner vid 1927 och 1928 års riksdagar. Motionären framhöll, att beskattningen drabbade ägarna av större och mindre skogsfastigheter olika hårt. Då skogsuttagen från större skogskomplex, hörande till en enda förvärvskälla, regelmässigt kunde göras mera kontinuerligt och jämnt men ägare av mindre skogsområden av ekonomiska eller andra skäl merendels torde se sig nödsakade att koncentrera sina skogsuttag till ett färre antal år, vore ägare av större skogskomplex i tillfälle att bättre utnyttja på fastigheterna belöpande procentavdrag. Genom den sålunda ernådda skattelindringen bleve icke endast kommunerna lidande utan den återverkade även på andra enskilda skattedragare genom förhöjd utdebitering. Rättvisan krävde, att skattelagarna så avfattades att de drabbade alla skattskyldiga lika i förhållande till deras inkomst.

Motionen, som åsyftade, att 1930 års kommunalskatteberedning skulle anmodas beakta det påtalade missförhållandet, föranledde icke någon riksdagens åtgärd, enär beredningen på grund av särskild hemställan i 1928 års riksdagsskrivelse (nr 344) erhållit i uppdrag att verkställa utredning av frågan om förvärvskällornas omfattning vid beskattning av inkomst av jordbruksfastighet. Beredningen avlät en den 11 december 1931 dagtecknad underdånig skrivelse i ämnet. Rörande den förutsatta högre skattebelastningen av skogar i enskild ägo vid jämförelse med de av aktiebolag ägda skogarna hänvisade beredningen i skrivelse till av beredningen verkställda undersökningar i ifrågavarande hänseende, vilka dock med hänsyn till den begränsade omfattningen icke tillåte mera vittgående slutsatser. Beredningen fann sig emellertid kunna konstatera, att möjligheten att utnyttja procentavdraget syntes vara mindre för de större fastigheterna än för de smärre och mindre för enskilda ägare av större fastigheter än för aktiebolagen men att möjligheten att utnyttja procentavdragen synbarligen skiftade i högre grad för aktiebolag än för enskilda. Beredningen framhöll i anslutning härtill att det ej vore skäl att pålägga enskilda ägare av större fastigheter den ökning av fastighetsskattebördan, som skulle bliva ett sannolikt resultat av förvärvskällornas uppdelning på smärre enheter än de dåvarande. Med förmälan att beredningen vid fullföljande av sitt uppdrag komme att ägna fortsatt uppmärksamhet åt nu berörda spörsmål, förordade beredningen, att den framställda begäran om utredning i frågan icke måtte föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

I propositionen till 1932 års riksdag med förslag till ändringar i kommunalskattelagen (nr 220) anmälde föredragande departementschefen ifrågavarande utredning utan att föreslå någon särskild åtgärd i anledning av densamma.

I en motion vid 1933 års riksdag (II: 27) påtalades, att gällande garantiskatt utginge oberoende av den verkliga inkomsten och utan någon som helst avdragsrätt för skuldränta. Vid jämförelse med andra skattedragare ställdes jordbrukarna härigenom i en oförmånlig särställning, och garantiskatten utgjorde särskilt i rådande depressionstider för jordbruket en tyngande och orättvis börda. Även mellan jordbrukarna inbördes verkade garantiskatten ytterligt ojämnt. En jordbrukare, som häftade i skuld för allt vad han ägde, hade lika hög garantiskatt som den skuldfrie, ehuru skattekraften i de båda fallen måste vara mycket olika. Då inkomsten av jordbruk och skogsbruk sällan uppginge till garantiskattens belopp, framträdde olägenheterna starkare på detta område än då det gällde annan fastighet. Motionärerna ifrågasatte därför en särskild rätt till ränteavdrag.

I anledning av motionen uttalade bevillningsutskottet (betänkande nr 20), att ett bifall till det framlagda förslaget skulle innebära ett avsteg från de principer, varpå kommunalbeskattningen vore byggd. Med hänsyn härtill syntes det framlagda spörsmålet, i den mån detsamma kunde förtjäna beaktande, böra göras till föremål för avgörande först i samband med en allmän revision av den kommunala beskattningen. Riksdagen beslöt i enlighet

med utskottets hemställan, att motionen icke skulle föranleda någon dess vidare åtgärd.

I en motion vid 1935 års riksdag (II: 8) yrkades utredning angående sådan ändring av grunderna för åtnjutande av familjeavdrag att dylika avdrag skulle kunna medgivas jämväl vid taxering till kommunal fastighets-skatt.

Vidare hemställdes i en motion vid samma års riksdag (II: 399) om utredning rörande ändrade bestämmelser i kommunalskattelagen, ägnade att förhindra att skattebelastningen å inkomst av fastighet skärptes vid sänkt allmänt ränteläge. I motionen framhölls, att en sänkning av ränteläget verkade till höjning av taxeringsvärdena och därigenom till skärpning av fastighetsskattens belastning. Ränteläget hade, såsom i motionen närmare utvecklades, i vårt land varit stätt i sjunkande under senare år. Motionären hänvisade därför bl. a. till möjligheten att hava rörliga repartitionstal. Dessa förutsattes skola variera med effektiva medelräntan för statsräntelån.

Här berörda jämte andra vid 1935 års riksdag väckta motioner behandlades i bevillningsutskottets betänkande nr 54. Däri framhöll utskottet, att utskottet fann önskvärt, att utredningen av kommunalskattefrågan inom en nära framtid åter upptoges.

Beträffande frågan om rätt till familjeavdrag vid kommunal fastighets-skatt framhöll utskottet, att det framställda yrkandet härom borde övervägas, om ock enligt utskottets mening åtgärder i sådant syfte näppeligen kunde vidtagas utan att garantiskattesystemet ersattes med ett system med fristående objektskatt.

Med anledning av en i vissa motioner (I: 272 och II: 460) framförd kritik mot garantiskattesystemet i vad gällde beskattningen av skogsfastighet uttalade utskottet, att det vore obestridligt att beskattningen av växande skog, oavsett accisen, i vissa fall verkade hårdare än fastighetsbeskattningen i allmänhet på den grund att avverkningarna skedde så ojämnt att den i fastighetsskatten inneslutna garantien i större utsträckning toges i anspråk beträffande skogsfastigheter än beträffande andra fastigheter. Utskottet fann det angeläget, att åtgärder vidtoges i syfte att undanröja denna ojämnhet i beskattningen och berörde den utvägen till vinnande av ändring häri att ägare av skogsfastighet medgäves rätt att för avverkningsåret åtnjuta avdrag även för den garanti, som påförts under ett antal av de senaste åren och icke då kunnat avdragas. Utskottet uttalade emellertid, att de med en sådan anordning förenade taxeringstekniska svårigheterna uppenbarligen vore betydande, och att vid den av utskottet ifrågasatta utredningen därför borde undersökas, om dessa kunde övervinnas.

Beträffande det framförda uppslaget att låta repartitionstalen för fastighet variera med ränteläget anförde utskottet, att, ehuru såväl principiella som praktiska betänkligheter kunde hysas mot att slå in på en sådan väg, utskottet likväl ansåge lämpligt att frågan om ett förändrat ränteläges inverkan å fastighetsbeskattningen, i den mån denna fråga kunde förtjäna beaktande, övervägdes vid det fortsatta utredningsarbetet.

Utskottets betänkande, vilket godkändes av riksdagen, utmynnade i en hemställan att riksdagen måtte anhålla, att Kungl. Maj:t ville föranstalta om återupptagande av utredningen på kommunalbeskattningens område samt att Kungl. Maj:t vid denna utredning ville beakta de synpunkter, som utskottet i betänkandet framhållit.

I enlighet med utskottets hemställan avlät riksdagen skrivelse nr 282 med begäran om utredning i angivna hänseende.

Kommunalskatteberedningens förslag av år 1942 beträffande fastighetsbeskattningen.

Med föranledande av riksdagens skrivelse beslöt Kungl. Maj:t år 1936 tillsätta en kommitté, benämnd kommunalskatteberedningen, med uppdrag att verkställa utredning rörande den kommunala beskattningen jämte därmed sammanhängande frågor.

Kommunalskatteberedningen avgav den 18 juli 1942 ett betänkande angående den kommunala beskattningen (SOU 1942:34).

Enligt betänkandet skulle de kommunala beskattningsföremålen såsom hittills vara av två slag nämligen inkomst och fastighet. Med hänsyn till kommunernas behov av ett fast skatteunderlag hade en särskild fastighetsbeskattning befunnits alltjämt vara nödvändig. Denna beskattning hade dessutom ansetts sedan så lång tid tillbaka hava inverkat på fastighetsvärdena att dess borttagande kunde befaras innebära en opåkallad rubbning i de bestående egendomsförhållandena.

Beträffande fastigheternas särskilda belastning föreslog beredningen en övergång från det nuvarande garantiskattesystemet till fristående objekt-skatt, så att viss del av fastighets taxeringsvärde skulle ingå i det kommunala skatteunderlaget utan att fastighetsinkomstens storlek rönte inverkan därav vid inkomstbeskattningen. Detta borde enligt beredningens uppfattning leda till en rättvisare fördelning av fastighetsägarnas bördor. Den faktiskt utgående objekt-skattens storlek påverkades då icke av ovidkommande förhållanden.

Storleken av den föreslagna objekt-skatten å fastighet hade beredningen sökt avväga på sådant sätt, att den skulle medföra en lika stor sammanlagd belastning av fastighetsägarna i förhållande till övriga skattskyldiga som den nuvarande garantibeskattningen, varvid jämförelse skett på grundval av skatteunderlaget vid bl. a. 1936 års taxering. För att i stort sett uppnå denna verkan hade beredningen funnit ett repartitionstal av 0,025 för fastighet vara erforderligt.

Med den av beredningen förordade ordningen för fastigheternas deltagande i repartitionen skulle inkomsten bli föremål för en helt fristående beskattning. Fördelarna av en renodlad inkomstskatt till kommunen ansåg beredningen vara avsevärda. En sådan skatt bleve framför allt bättre anpassad efter skatteförmågan. Ortsavdragen skulle kunna utnyttjas mera ef-

fektivt varigenom de bättre komme att fylla sin uppgift att åstadkomma en differentiering mellan de skattskyldiga efter försörjningsbördan.

Särskilda yttranden avgåvos av vissa av beredningens ledamöter. I ett av dessa yttranden, som avgivits av herr Velander, togs sikte på fastighetsskattens avveckling.

Remissyttranden över kommunalskatteberedningens förslag.

I de yttranden, som efter remiss avgavs över kommunalskatteberedningens förslag, synes i allmänhet enighet ha rått därom, att fastighetsskatten i princip vore oberättigad och egentligen borde avskaffas, därest så kunde ske med hänsyn till skatteunderlaget för kommunerna. Två länsstyrelser vore emellertid av annan mening. *Länsstyrelsen i Gotlands län* ansåg sålunda ej att principen skatt efter förmåga utgjorde något hinder för objekt-skatt beträffande fast egendom. *Länsstyrelsen i Gävleborgs län* erinrade om att äganderätten till jordbruksfastighet tillförsäkrade ägaren avkastning och ett stadigvarande arbete på den egna fastigheten. Ägaren intoge härigenom en väsentligt tryggare ställning än exempelvis en skogs- eller industriarbetare. Liknande om än i mindre grad vore förhållandet med ägare av annan fastighet. Då sålunda fastigheter vore verkliga realvärden samt härtill komme, att beskattningen, i vad densamma gällde inkomst av fastigheter, icke kunde anses lika effektiv som beskattningen av andra slag av inkomst, beroende på svårigheter att kontrollera vissa inkomster av fastighet och på lagbestämmelsernas svårtillämplighet, syntes vid ett totalt upphävande av fastighetsbeskattningen risk för en viss obehörig förskjutning av skattebördan från fastighetsägarna till andra skattskyldiga kunna uppstå.

Av de remissinstanser som ansågo fastighetsskatten principiellt oberättigad, medgävo flertalet, att man svårligen — åtminstone under den närmaste tiden — kunde avskaffa densamma. *Industriförbundet* framhöll därvid, att borttagande av fastighetsskatten med därav följande ökning av utdebiteringen ytterligare skulle begränsa antalet kommuner, lämpade för utövande av rörelse, till förfång för näringslivet och det allmänna.

Kammarrätten framhöll, att därest småkommuner komme att bli sammanlagda till större enheter, risken för fluktuationer i skatteunderlaget i viss omfattning borde komma att minska, då ju detta brukade vara mera stabilt i större kommuner än i mindre. Bortsett härifrån syntes det emellertid mindre tilltalande att vid sökandet efter ett fast skatteunderlag för kommunerna nödgas stanna för att välja endast fastigheterna därför att dessa vore så att säga lättare åtkomliga än näringar och penningkapital. Om det andra av beredningen åberopade skälet — att ett borttagande av fastighetsbeskattningen skulle medföra vissa mindre önskvärda verkningar i fråga om de bestående egendomsförhållandena — ansågo sig kammarrätten ej kunna göra något bestämt uttalande. Redan svårigheten att bedöma de verkningar i ena eller andra avseendet, som ett borttagande av fastighetsskat-

ten skulle medföra, talade emellertid enligt kammarrättens mening mot en rubbning av det bestående. Kammarrätten ansåge sig därför trots vissa betänkligheter böra biträda beredningens förslag om bibehållande av en särskild beskattning av fastigheterna. (En ledamot av kammarrätten reserverade sig och förordade fastighetsbeskattningens avskaffande.)

Lantbruksstyrelsen framhöll, att i den mån skäligen priser i framtiden kunde erhållas för jordbrukets produkter komme fastighetsskattens betydelse för det kommunala skatteunderlaget att avsevärt minska. Det vore anledning förmoda, att jordbrukets inkomster skulle i det stora hela lämna trygghet för ett tillfredsställande skatteunderlag för landsbygdens kommuner och särskild fastighetsskatt sålunda bliva obehövlig. Med hänsyn till risker för dåliga skördar eller missväxt hade lantbruksstyrelsen dock icke ansett sig kunna förorda ett fullständigt slopande av all fastighetsbeskattning.

En del remissinstanser synes emellertid ha ansett, att man borde slopa fastighetsskatten omedelbart, eventuellt under en viss avvecklingstid. Sålunda föreslogs fastighetsbeskattningens avskaffande av *riksräkenskapsverket*, 2 *länsstyrelser* (Södermanlands och Värmlands län), 5 *hushållnings-sällskap* (Jönköping, Kronoberg, Kalmar norra, Örebro och Halland), 8 *kommuner* (Huskvarna och Luleå städer och 6 landskommuner), 2 *handelskammare* (Östergötlands och Södermanlands samt Västernorrlands och Jämtlands) samt *fastighetsägareförbundet*.

Av dessa förordade *riksräkenskapsverket* en successiv avveckling av fastighetsskatten genom på varandra följande sänkningar av repartitionstalet i samband med åtgärder för skapande av mera bärkraftiga kommuner och en effektivisering av den kommunala fondbildningen. I princip borde enligt riksräkenskapsverkets mening alla speciella skatter förbehållas staten, medan den kommunala beskattningen borde bygga allenast på det kommunala inkomstskatteunderlaget. Fastighetsskatten vore närmast jämförlig med en särskild skatt å förmögenhet och en kommunal sådan beskattning vore icke förenlig med en systematisk uppläggning av skattesystemet. Fastighetsvärdena kunde visserligen antagas bli påverkade av fastighetsskattens borttagande, men det skulle beträffande ett stort antal fastigheter bli följden även vid ett genomförande av beredningens förslag. Detta argument vore för övrigt ej så betydelsefullt vid en successiv, över en lämplig period genomförd avveckling. Det för bibehållande av fastighetsskatten anförda skälet att den skulle vara nödvändig för att trygga skatteunderlaget för en del kommuner ansåg riksräkenskapsverket icke böra vara avgörande bland annat med hänsyn till den mera begränsade betydelsen av fastighetsgarantier i det nuvarande samhällets hushållning.

Länsstyrelsen i Södermanlands län framhöll att svårigheterna vid kriser mera ändamålsenligt kunde övervinnas genom kommunala fondbildningar.

Länsstyrelsen i Värmlands län ansåg, att ersättning för det minskade skatteunderlaget i vissa kommuner kunde givas genom lämpligt skatteutjämningsförfarande.

Västernorrlands och Jämtlands handelskammare framhöll, att redan totala beloppet av objektskattebelastningen av fastighet för hela riket närmast syntes peka i den riktningen, att med ett avskaffande av fastighets-skatten förbundna olägenheter eller svårigheter borde kunna bemästras. Det skäl, som kommunalskatteberedningen främst åberopat till stöd för en omläggning av gällande garantiskattesystem till ett system med fristående objektskatt, det nämligen att större rättvisa skulle ernås fastighetsägarna emellan, ity att därigenom bättre utrymme än för närvarande skulle vinnas för utnyttjande av ortsavdragen för familjeförsörjare, vore föråldat. Enighet syntes nämligen råda om att familjeförsörjarna icke kunde beredas erforderlig lättnad genom reglering av ortsavdragen, varför ett system med direkta barnbidrag vore att förvänta. Icke heller kunde den av beredningen framförda synpunkten att garantiskattens slopande skulle innebära en förmögenhetsövervältring till förmån för fastighetsägarna tillerkännas särskild betydelse. Det kunde icke med bestämdhet antagas att garantiskatten medfört direkta återverkningar på fastighetsvärdena. Däremot framstode det som uppenbart, att en objektskatt med enhetlig belastning av alla fastigheter komme att medföra en däremot svarande minskning av dessas värde. En övergång från garantiskatt till fristående objektskatt komme vidare att medföra en omfördelning av skattebördan i kommunerna till förfång för bl. a. landets näringsliv. Industri- och handelsföretag med egna fastigheter i sin rörelse skulle få en merbelastning av inemot 20 procent. Skattebelastningen i kommunalt hänseende i Norrland vore mellan 20 och 25 procent högre än i landet i övrigt. Det vore av utomordentligt intresse för arbets- och företagarlivet i Norrland att icke hämmas av en skattebelastning väsentligt hårdare än i landets övriga delar och som därtill vilade på ett fiktivt skatteunderlag. Enligt handelskammarens mening borde övervägas huruvida icke objektbeskattningen av fastighet kunde helt avvecklas eller i varje fall begränsas till det minsta möjliga.

Beträffande frågan om *bibehållande av garantiskatten* eller dess ersättande med en *fristående objektskatt* var meningarna i remissyttrandena synnerligen delade. Vad först angår de av frågan närmast berörda — kommunerna och fastighetsägarnas representanter — så förordades bibehållande av garantibeskattningen av 33 kommuner (15 städer och 18 landskommuner) samt genomförande av fristående objektbeskattning av 34 kommuner (30 städer och 4 landskommuner).

Av de kommuner, som förordade garantiskattens bibehållande, uttalade exempelvis *Stockholms stad*, att garantiskatten verkade skatteutjämmande, då den gäve ett större skatteunderlag vid lågkonjunktur. Ett borttagande av denna utjämningsverkan vore föga lyckligt. Staden påpekade vidare, att förslaget för stadens del skulle medföra överflyttning av cirka 500 000 skatte kronor från fastighetsägare till andra skattskyldiga.

Solna stad uppgav, att förslagets genomförande skulle för staden innebära en reell minskning med cirka 15 000 skatte kronor. Fastighetsägarna inom staden skulle tillföras en minskad utgift, som motsvarade förränt-

ningen av ett kapital mellan 3 000 000 och 3 500 000 kronor. Riktigheten härav kunde ifrågasättas, då garantiskatten å fastighet vid köp och försäljning alltid ansetts utgöra en fastigheten åvilande utgift, varför garantiskatten också städse påverkat köpeskillningarna.

Älvkarleby kommun (Uppsala län) påvisade, att en omläggning av fastighetsskatten från garantiskatt till objektskatt för kommunernas vidkommande skulle komma att innebära ett avsevärt reducerat skatteunderlag, då de skatter, som härledde sig från fastighetsvärdena å de tvenne inom socknens gränser belägna kraftverken, skulle komma att nedsättas med 50 %. Detta skulle innebära ett reducerat skatteunderlag om cirka 8 %.

Nässjö stad framhöll, att kommunalskatteberedningens argumentering närmast talade för bibehållande av garantiskatten. Skulle en ändring komma till stånd borde denna ske under hänsynstagande till att en härav föranledd stegring av fastighetsvärdena i någon form komme det allmänna till godo. Ett genomförande av förslaget skulle för Nässjö stads vidkommande betyda en minskning av skatteunderlaget med nära 3 %.

Rävinge kommun (Hallands län) uttalade, att förslaget skulle leda till att de mindre jordbruken bleve hårdare beskattade än de större, eftersom de större jordbruken sällan visade något överskott. Det sist sagda gällde även beträffande sådan annan fastighet, som inrymde allenast bostad åt ägaren.

Stora Mellösa kommun (Örebro län) ansåg, att förslaget innebure en direkt orättvisa mot ägare av små och medelstora jordbruk.

Härnösands stad framhöll, att förslaget för vissa fastighetsägare skulle innebära lindring i beskattningen. Detta skulle leda till en icke motiverad värdestegring å fastigheterna. För andra fastighetsägare åter skulle förslaget medföra en skärpt beskattning. Förutom att denna skärpning komme att te sig hård och orättvis, kunde den leda till försök att övervältra skatteökningen på hyresgästerna.

Stadsförbundet ville ej motsätta sig förslaget om fristående objektskatt, men yrkade förnyad undersökning rörande repartitionstalet, då en höjning för städernas del syntes allmänt påkallad.

Landskommunernas förbund ansåg, att en garantiskatt med ett väsentligt sänkt repartitionstal vore att föredraga framför den av beredningen föreslagna objektskatten (reservation av 3 styrelseledamöter för beredningens förslag).

Landstingsförbundet (med reservation av en styrelseledamot) tillstyrkte fristående objektskatt. Denna skatteform förordades också av samtliga landsting med undantag av Västerbottens läns landsting, som anslöt sig till den av beredningsledamoten Velanders avgivna reservationen.

Lantbruksförbundet framhöll, att förslaget skulle innebära återupplivande av de efter många diskussioner och med mycken möda avskaffade grundskatterna. — En redovisning av jordbruksinkomster efter bokföringsmässiga grunder, varom utredning påginge, skulle komma att medföra en utjämning mellan de olika beskattningsåren, varigenom man ernådde ett jämnare skatteunderlag. Rätt för jordbrukare att vid inkomsttaxering få göra avsättning

till investeringsfonder, varom framställning gjorts, skulle även medföra utjämning av skatteunderlaget över olika beskattningsår. Även den kommunala fondbildningen, som trätt i kraft sedan betänkandet avgivits, verkade utjämnande och detsamma kunde sägas om sammanslagningen av kommuner till större kommunala enheter. — Ett införande av den föreslagna objektskatten skulle medföra en ökning av jordbrukets skattebörd, medan förvärvskällan annan fastighet komme att erhålla en gynnsammare ställning än tidigare. Skattelättnaden för annan fastighet komme inom kommunerna att medföra en skatteövervältring på andra skattskyldiga och då främst å idkare av jordbruk och skogsbruk. Inom landstingsområdena komme städerna att erhålla lättnad på landsbygdens bekostnad, vilket icke komme att motverka flykten från landsbygden. — Enligt lantbruksförbundets mening vore det lämpligast att tills vidare bibehålla garantiskatten men att nedsätta densamma, i första hand genom att tillämpa ett repartitionstal av 0,03, tills man nådde ett lämpligt läge, som torde ligga vid ett repartitionstal på 0,02.

Skogsägarförbundet tillstyrkte införande av en fristående objektskatt medan *skogsägareföreningarnas riksförbund* ville bibehålla garantiskatten.

Industriförbundet och 3 handelskammare (Smålands och Blekinge, Skånes samt handelskammaren i Karlstad) förordade den fristående objektskatten under det att 3 andra handelskammare (Östergötlands och Södermanlands, handelskammaren i Göteborg samt handelskammaren i Gävle) uttalade sig för bibehållande av garantiskatten.

Av *hushållningssällskapen* ansågo 8 (Östergötlands, Kalmar, Blekinge, Hallands, Malmöhus, Älvsborgs norra, Skaraborgs och Örebro), att garantiskatten borde bibehållas, under det att 4 (Jönköpings, Gävleborgs, Jämtlands och Norrbottens) förklarade sig föredraga den fristående objektskatten.

Hushållningssällskapens ombud framhöll, att den orättvisa, som garantiskatten innebure för oförskyllt ekonomiskt svagt ställda jordbrukare, ersattes med en orättvisa mot alla jordbrukare. Ett sådant förslag kunde icke godtagas, så mycket mindre som en fastighetsbeskattning efter nya grunder kunde befaras få längre livslängd än den nuvarande garantibeskattningen. Ombuden tillstyrkte alltså i princip garantiskattens bibehållande tills vidare, men repartitionstalet borde sänkas till exempelvis 0,03.

Vad angår övriga remissinstanser biträdde *kammarrätten* beredningens förslag om att den nuvarande garantibeskattningen utbyttes mot en ren objektskatt.

Av *länsstyrelserna* ansågo 9 (Södermanlands, Östergötlands, Jönköpings, Göteborgs och Bohus, Västmanlands, Kopparbergs, Gävleborgs, Västerbottens och Norrbottens), att den föreslagna objektskatten vore att föredraga framför den gällande garantiskatten, medan 14 (Överståthållarämbetet, Stockholms, Uppsala, Kronobergs, Gotlands, Kristianstads, Malmöhus, Hallands, Älvsborgs, Skaraborgs, Örebro, Jämtlands och Västernorrlands) syntes vilja bibehålla garantiskatten.

Av de länsstyrelser, som tillstyrkte fristående objektskatt, ansåg länsstyrelsen i *Gävleborgs län* att en förutsättning för en övergång till det nya systemet borde vara att sådana åtgärder vidtoges att taxering för inkomst av fastighet bleve mera effektiv än för närvarande.

Av dem, som ville bibehålla garantiskatten, framhöll *Överståthållarämbetet*, att den fristående objektskatten, sett ur de enskilda skattedragarnas synpunkt beredde större rättvisa än garantiskatten. Skulle emellertid kommunernas behov av ett någorlunda stabilt skatteunderlag tillgodoses måste repartitionstalet för en fristående objektskatt sättas jämförelsevis högt och i varje fall avsevärt högre än den av beredningen föreslagna siffran. Därigenom komme att å fastighetsägarna läggas en något tyngre skattebörd om man begagnade en fristående objektskatt än om man använde en garantiskatt. Det vore på denna motivering, som riksdagen på sin tid föredroge garantiskatten framför den fristående fastighetsskatten. Det förelåge särskild anledning att nu bibehålla garantiskattesystemet, då det varit i tillämpning under så pass lång tid, att detsamma måste ha i större eller mindre utsträckning påverkat fastighetsvärdena. Det vore möjligt, att en fast objektskatt komme att påverka fastighetsvärdena i sänkande riktning. Å andra sidan vore uppenbart, att en direkt skatteminskning komme att inträda för ägare av fastigheter, vilka utnyttjades till sommarnöje eller dylikt. En stegring av dessa fastigheters värden torde därav även bliva följden.

Länsstyrelsen i Stockholms län uttalade, att länsstyrelsen funne det icke tillrådligt att under rådande förhållanden, då skattetrycket måste betecknas såsom särdeles skärpt, genomföra förslag som otvivelaktigt komme att medföra en icke obetydlig omflyttning av skattebördan. Länsstyrelsen funne desto större skäl för denna ståndpunkt som det finge befaras, att i icke ringa utsträckning ganska bärkraftiga element fölle inom de grupper av skattskyldiga, som skulle beredas skattelättnader vid förslaget genomförande. Härvid åsyftade länsstyrelsen främst innehavare av mer eller mindre lyxbetonade bostäder för eget bruk (bostadsvillor och sommarställen).

Länsstyrelsen i Uppsala län framhöll, att för de enskilda kommunerna komme en omläggning till fristående objektskatt med repartitionstalet 2,5 att medföra ett övervältrande av skattetyngden från fastighetsägare till andra skattskyldiga även om så ej skedde för riket i dess helhet. Inom Uppsala län finnes kommuner med så gott som uteslutande större jordbruk, som i allmänhet icke lämnade någon till kommunal inkomstskatt skattepliktig inkomst efter procentavdraget. Vattenfallsstyrelsen hade hittills icke redovisat någon till kommunal inkomstskatt skattepliktig inkomst av kraftverksrörelse inom Älvkarleby socken. Taxeringsvärdet av kraftverksfastigheterna inom nämnda socken utgjorde 10 598 300 kronor. Även för Uppsala stad skulle ett genomförande av förslaget förorsaka en icke obetydlig minskning av antalet skattekröner.

Länsstyrelsen i Blekinge län framhöll, att för de jordbruks- och andra fastigheter, där ägarna insatte endast ringa arbetskraft eller eljest icke genomfört en ekonomisk förvaltning samt beträffande ett stort antal sådana

fastigheter som sommarvillor och lyxjordbruk m. m. föreläge starka skäl för bibehållande av garantiskatten, i all synnerhet som det av beredningen föreslagna systemet med lägre repartitionstal icke innebure upphävande utan allenast en utjämning i viss omfattning av de av beredningen påtalade ojämnheterna på fastighetsbeskattningens område.

Länsstyrelsen i Malmöhus län framhöll, att det knappast kunde bestridas, att garantiskatten vore avgjort smidigare och hade större anpassningsförmåga efter växlingarna i det ekonomiska livet. Garantiskatten medförde emellertid också under vissa omständigheter en icke helt önskvärd förskjutning av skattebördans fördelning fastighetsägarna emellan. Objektskatten, som till dels vid lägre repartitionstal eliminerade nyssnämnda nackdel, tedde sig emellertid vid goda konjunkture alltför otymplig, ity att den icke på något sätt toge hänsyn ens till en så betydelsefull faktor som fastighetens skuldbelastning. Dessutom gynnade den obehörigen andra inkomstagare därigenom, att den utginge jämväl vid ett inkomstskatteunderlag, då ingen garanti vore erforderlig.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län anförde, att beträffande jordbruket alla omständigheter syntes tala för en inkomsttaxering i framtiden, som med bibehållet garantiskattesystem i vida högre grad, än vad beredningen räknat med, tilläte de skattskyldiga fastighetsägarna att tillgodogöra sig såväl procentavdrag som allmänna avdrag och ortsavdrag. Att under sådana förhållanden tvärt bryta mot det bestående och införa en fristående objektskatt syntes snarast innebära ett fastlåsande för beständigt av garantiskattesystemets sämsta verkningar.

Länsstyrelsen i Örebro län påpekade, att garantiskattesystemet med därtill hörande procentavdrag hade visat sig vara av stort värde såsom en utjämnande faktor mellan å ena sidan taxeringen för inkomst av fastighet och å andra sidan fastighetstaxeringen. Hur fullkomliga reglerna för dessa taxeringar än måtte bliva kunde icke undvikas att misstag och felbedömningar beginges, vilka till sin verkan icke sällan utjämnades genom procentavdraget.

Även bland återstående remissinstanser voro meningarna delade.

Lantbruksstyrelsen framhöll, att ur jordbrukets synpunkt garantiskatten vore att föredraga vid goda konjunkture och objektskatten vid dåliga konjunkture. Då det funnes anledning antaga, att det ginge lättare att bära ett ökat skattetryck vid goda än vid sämre konjunkture samt objektskatten tydligtvis fördelade skattetrycket på ett ojämförligt mera jämnt och likformigt sätt på de skattskyldiga än den nuvarande garantiskatten funne sig lantbruksstyrelsen höra förorda en fristående objektskatt.

Kammarkollegium, kommerskollegium och domänstyrelsen tillstyrkte förslaget om införande av en fristående objektskatt.

Skogsstyrelsen ansåg däremot att garantiskattesystemet tills vidare borde bibehållas i avvaktan på ett helt avskaffande av fastighetsbeskattningen.

Vattenfallsstyrelsen uppgav, att en omläggning av skattesystemet enligt beredningens förslag skulle för vattenfallsstyrelsen år 1943 ha inneburit en

ökning av det totala kommunalskattebeloppet med 46,2 procent. (Taxeringsvärdet utgjorde 205,5 miljoner kronor, nettointäkten 9,9 miljoner kronor och utdebiteringen 11:80 kronor per skattekrona.) En ökning av beskattningen skulle tvinga vattenfallsstyrelsen att höja kraftavgifterna. Detta skulle främst drabba kommunerna själva och sådana industrier, från vilka kommunernas skatteintäkter till en del komme.

Sparbanksföreningen framhöll, att av särskilt stor betydelse ur sparbankernas synpunkt vore frågan i vad mån den föreslagna reformen kunde antagas påverka fastighetstaxeringen, vars jämnhet för fastighetsbelåningen vore synnerligen viktig. Föreningen hade sökt bilda sig en föreställning om de sannolika verkningarna i detta avseende och hade kommit till den uppfattningen att en mera rationell fördelning av skattebördan snarast torde medföra en förmånlig inverkan på taxeringen.

Taxeringsnämndsordförandenas riksförbund framhöll, att en omläggning från garantiskatt till fristående objektskatt ur taxeringssynpunkt hade mycket bestämda fördelar. Enligt nu gällande bestämmelser uppkomme ofta ej någon till kommunal inkomstskatt skattepliktig inkomst. Detta medförde tyvärr på sina håll, att fastighetsbilagorna ej underkastades tillräckligt ingående granskning. Särskilt gällde kanske detta i de fall, då ägaren bodde utanför kommunen. Vid övergång till objektskatt bleve en effektivare taxering nödvändig till båtnad icke minst för staten.

Norrlandskommittén slutligen ifrågasatte, om icke kommunalskatteberedningens förslag skulle medföra en alltför betydande skatteökning för icke minst en del norrländska företag med deras ofta avsevärda kapitalinvestering i industrifastigheter. Huru härmed skulle komma att ställa sig, bleve emellertid beroende av skatteunderlagets sammansättning i de skilda kommunerna samt inverkan av orts- och familjeavdrag m. m. Kommittén hade icke av den utredning, som lämnats av kommunalskatteberedningen, kunnat bilda sig någon bestämd uppfattning om räckvidden av de förändringar, vartill ett genomförande av beredningens förslag skulle kunna leda för de speciella företagen. Kommittén ifrågasatte, om icke dessa spörsmål borde ägnas fortsatt övervägande.

Fastighetsbeskattningsfrågan under senare år.

Vid 1948 års riksdag yrkades i de likalydande motionerna I: 178 och II: 363, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att Kungl. Maj:t ville snarast möjligt förelägga riksdagen förslag till fastighetsskattens avskaffande. I enlighet med förslag av samma års bevillningsutskott i dess av riksdagen godkända betänkande nr 42 beslöt riksdagen i anledning av nämnda motioner att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att Kungl. Maj:t ville med beaktande av vad utskottet i betänkandet anfört snarast låta verkställa en förnyad utredning rörande frågan om kommunalskattelagstiftningens utformning samt för riksdagen framlägga de förslag, som kunde av utredningen föranledas. Utskottet yttrade i sitt betänkande bl. a. följande.

Utskottet får erinra om att kommunalskatteberedningen i år 1942 av-
 givna betänkanden framlagt förslag till omläggning av den kommunala be-
 skattningen, innebärande bl. a. det nuvarande garantiskattesystemets ersät-
 tande med en fristående objektskatt å fastighet. Att dessa betänkanden ännu
 icke föranlett ändrad kommunalskattelagstiftning torde bl. a. sammanhånga
 med den omständigheten, att de vid utarbetandet av beredningens förslag
 verkställda skattestatistiska undersökningarna huvudsakligen avsett taxe-
 ringsåren 1933 och 1936 samt att den ekonomiska utvecklingen numera
 medfört helt ändrade förhållanden. Såsom framhållits i motionerna torde på
 grund av den inträdda inkomstförbättringen för jordbruket den effektiva
 garantiskatten för närvarande vara betydligt lägre än kommunalskattebered-
 ningens undersökningar gävo vid handen.

Med hänsyn till de förbättrade inkomstförhållandena torde sålunda den
 merbelastning å fastighetsägarna, som kan uppkomma genom fastighets-
 skatten, för närvarande vara avsevärt mindre än som tidigare varit fallet.
 Ur denna synpunkt sett skulle måhända kunna göras gällande, att frågan
 om fastighetsskattens bibehållande eller icke i det nuvarande läget ej har
 någon större aktualitet. Det förhåller sig emellertid så, att fastighetsskatten
 på grund av dess karaktär av garantiskatt är av stor betydelse även vid den
 kommunala inkomstbeskattningen. I olika sammanhang ha uppmärksam-
 mats de svårigheter, som med det gällande garantiskattesystemet uppkom-
 ma vid en ifrågasatt höjning av de kommunala ortsavdragen. Även vid en
 ganska ringa höjning av dessa avdrag uppstår lätt en övervältring av skatte-
 bördan å ägare av fastighet. Frågan om fastighetsskattens avskaffande eller
 icke sammanhänger också med den kommunala skatteutjämningen, som
 alltså synes böra upptagas till behandling i samband med förstnämnda
 fråga.

Särskilt i betraktande av att en förnyad utredning rörande frågan om
 kommunalskattelagstiftningens utformning kan förväntas komma att kräva
 en avsevärd tid finner utskottet angeläget, att en sådan utredning snarast
 skall kunna påbörjas. Härför synes även tala den omständigheten, att genom-
 förandet av den av statsmakterna beslutade ändrade kommunindelningen
 säkerligen kommer att resultera i större kommunala enheter och att där-
 igenom ökad möjlighet vinnes att tillgodose kommunernas behov av ett av
 konjunkturväxlingar mera oberoende skatteunderlag. Utskottet föreslår för-
 denskull, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att en
 förnyad utredning av frågan om kommunalskattelagstiftningens utformning
 snarast kommer till stånd. Däremot kan utskottet icke uttala sig om huru-
 vida denna utredning, på sätt i de ifrågavarande motionerna yrkats, bör leda
 till fastighetsskattens avskaffande eller om densamma eventuellt bör leda
 till den nuvarande garantiskattens ersättning med en annan skatteform.
 För ett ställningstagande till detta spörsmål torde närmare undersökningar
 och överväganden vara erforderliga. Utskottet inskränker sig här till det ut-
 talandet, att frågan om fastighetsskattens bibehållande eller dess utform-
 ning torde komma att bli en betydelsefull led i denna utredning.

I de likalydande motionerna I: 100 och II: 120 till 1949 års riksdag yrka-
 des att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om utred-
 ning snarast avseende fastighetsskattens avskaffande samt tryggande av er-
 forderligt minimum av skatteunderlag, eventuellt ersättning för förlorat
 skatteunderlag för kommuner, som äro i behov därav, genom en reforme-
 rad tidsenlig kommunal skatteutjämning. Samma års bevillningsutskott
 hemställde i sitt i anledning av bl. a. motionerna I: 100 och II: 120 avgivna

betänkande nr 13, att nämnda motioner icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd. Efter erinran om att chefen för finansdepartementet med stöd av ett av Kungl. Maj:t i februari 1949 givet bemyndigande tillkallat särskilda sakkunniga för utredning av frågan om ändring av kommunalskattelagens bestämmelser angående ortsavdrag och därmed sammanhängande spörsmål (ortsavdragskommittén) framhöll utskottet i berörda betänkande, att frågan om fastighetsskattens avskaffande icke avsetts skola upptagas till behandling i samband med den tillsatta utredningen. Då emellertid den i motionerna I: 100 och II: 120 berörda frågan fölle inom ramen för den av 1948 års riksdag begärda utredningen rörande kommunalskattelagstiftningens utformning, samt utskottet förutsatte, att Kungl. Maj:t ägnade uppmärksamhet jämväl åt spörsmålet, huruvida fastighetsskatten borde bibehållas eller icke, ansågo sig utskottet ej hava anledning att ånyo förorda skrivelse till Kungl. Maj:t i detta ämne. Utskottets hemställan bifölls av riksdagen.

Vid 1950 års riksdag framställdes i de likalydande motionerna I: 321 och II: 372 enahanda yrkande som i nyssnämnda, vid 1949 års riksdag väckta motioner. I sitt av riksdagen godkända betänkande nr 35 avstyrkte 1950 års bevillningsutskott motionerna under hänvisning till att Kungl. Maj:t genom beslut den 17 mars 1950 bemyndigat chefen för finansdepartementet att tillkalla sakkunniga med uppdrag att inom departementet biträda med en teknisk revision av kommunalskattelagen m. m. samt att i direktiven för de sakkunniga anförts, att vid den tekniska revisionen av inkomstskattelagstiftningen aktuella reformfrågor inom detta område skulle beaktas och bringas till lösning, i vilket hänseende i främsta rummet nämnts frågan om den kommunala fastighetsbeskattningen.

I de likalydande motionerna I: 102 och II: 134 till 1952 års riksdag yrkades i skrivelse till Kungl. Maj:t med hemställan om utredning rörande en reform av den kommunala fastighetsbeskattningen efter i motionerna angivna riktlinjer. En sådan utredning borde enligt motionärernas mening taga sikte på dels att undanröja orättvisorna i den nuvarande garantiskatten och dels att säkerställa kommunernas behov av medel. Motionärerna ha därvid framhållit, att på grund av de ekonomiska riskmoment för kommunerna, som ett avskaffande av fastighetsskatten skulle medföra, måste dess eventuella slopande förenas med åtgärder, som garanterade kommunerna en viss inkomst. En möjlighet vore, att staten inträdde som garant och lämnade kommunerna de tillskott, som behövdes för att kompensera fastighetsskattens bortfall. En annan utväg vore, att alla de företag och enskilda, vilka ägde fastigheter i andra kommuner än sina hemortskommuner, ålades skyldighet att erlagga kommunal garantiskatt till de kommuner, vari deras fastigheter vore belägna.

Vidare yrkades i de likalydande motionerna I: 16 och II: 23, att riksdagen för sin del måtte besluta att — i avvaktan på fastighetsskattens avskaffande — sänka repartitionstalet för fastigheternas andel i det kommunala

skatteunderlaget till tre procent från och med 1953 års taxering. Ett yrkande av väsentligen samma innebörd har framförts i motionen II: 458.

Bevillningsutskottet anförde i sitt av riksdagen godkända betänkande nr 12 följande.

Fastighetsskattens verkningar ha i förevarande motioner gjorts till föremål för åtskilliga uttalanden. Sålunda har framhållits, att fastighetsskatten på grund av sin konstruktion icke möjliggjorde hänsynstagande till skattekraft och försörjningsbörd. I detta hänseende har i motionerna I: 102 och II: 134 anförts, att det vore sannolikt att flertalet fastighetsägare genom den väntade, avsevärda höjningen av taxeringsvärdena komme att få erlägga högre skatt till kommunen än vad deras verkliga inkomster skulle motivera. Samma uppfattning har kommit till uttryck i motionerna I: 16 och II: 23, i vilka även uttalats, att den beslutade höjningen av de kommunala ortsavdragen jämte den ytterligare höjning av dessa med 20 procent, som förutskickats i statsverkspropositionen, skulle medföra en betydande överväldring på fastighetsägarna.

Utskottet anser, att vad i förevarande motioner anförts rörande fastighetsskattens verkningar bör klarläggas genom den pågående utredningen. Det är enligt utskottets mening icke möjligt att utan tillgång till ett aktuellt utredningsmaterial bedöma de i motionerna framförda synpunkterna. Å andra sidan står det för utskottet fullt klart, att frågan om kommunalskatte- lagstiftningens utformning i förevarande hänseende snarast bör bringas till en lösning. Den nu pågående utredningen bör därför bedrivas med all skyndsamt. Utskottet förutsätter, att de sakkunniga vid sitt utredningsarbete pröva även de i föreliggande motioner framkomna förslagen. Med hänsyn till det nu anförda anser utskottet någon skrivelse till Kungl. Maj:t i ämnet ej erforderlig och finner ej heller skäl tillstyrka någon provisorisk sänkning av repartitionstalet för fastighetsskatten.

IV. NU GÄLLANDE KOMMUNALA SKATTESYSTEM OCH FASTIGHETSBEKATTNINGENS STÄLLNING DÄRI.

Underlaget för utdebitering av allmän kommunalskatt.

Allmän kommunalskatt skall erläggas *dels* för inom kommunen belägen skattepliktig fastighet och *dels* för sådan inkomst, som skall taxeras till kommunal inkomstskatt i kommunen.

Till grund för beskattningen *av fastighet* ligger dess taxeringsvärde och i princip skall skatt erläggas för skattepliktig fastighets taxeringsvärde i dess helhet. Hänsyn tages icke till ägarens ekonomiska villkor eller till vem som är ägare.

Beskattningen *av inkomst* sker hos varje skattskyldig på grundval av en för honom beräknad beskattningsbar inkomst.

Skatten beräknas emellertid formellt icke direkt på fastighets taxeringsvärde eller på beskattningsbar inkomst. För att erhålla ett för såväl fastighet som inkomst gemensamt underlag för den kommunala beskattningen har införts ett särskilt begrepp, skattekronor och skatteören, vilka endast utgöra tekniska hjälptal för beräkning av skatteunderlaget och skatterna.

För fastighet påföres skattskyldig fem skatteören för varje 100-tal kronor av fastighetens taxeringsvärde.

För inkomst påföres ett skatteöre för varje krona beskattningsbar inkomst. Etthundra skatteören utgöra en skattekrona.

Garantiskattesystemet.

Fastighetsskatten debiteras i dess helhet och uppbäres vid särskild uppbörd. Vid beräkning av den till kommunal inkomstskatt skattepliktiga inkomsten får emellertid avdrag ske för belopp, motsvarande 5 procent av taxeringsvärdet å fastighet, som ingått i den förvärvskälla, vars inkomst beräknas.

Detta förhållande — att å ena sidan för fastighet alltid skall betalas kommunalskatt motsvarande vad som utgår å en beskattningsbar inkomst, uppgående till 5 procent av fastighetens taxeringsvärde, medan å andra sidan vid inkomstberäkningen avdrag får ske för 5 procent av nämnda taxeringsvärde — har föranlett att det nu gällande systemet för fastighetsbeskattning benämnes *garantiskattesystemet*. Systemet har ansetts innebära, att fastigheterna gentemot kommunen garanterade ett skatteunderlag motsvarande en inkomst av minst 5 procent å taxeringsvärdet.

I garantiskattesystemet ingår alltså, att skattskyldig, som har så stor inkomst av förvärvskälla vari fastighet ingår, att han kan utnyttja det s. k.

procentavdraget med 5 procent av fastighets taxeringsvärde samt så stor sammanlagd till kommunal inkomstskatt skattepliktig inkomst, att han kan tillgodonjuta honom tillkommande allmänna avdrag och ortsavdrag, i realiteten icke betalar mera skatt än om någon fastighetsskatt icke utginge. Man brukar säga, att fastighetsskatten för en sådan skattskyldig icke är effektiv. För kommunerna innebär fastighetsbeskattningen en inkomst vid sidan av inkomstskatten allenast i den mån fastighetsskatten är effektiv, d. v. s. i den mån skattskyldig på grund av att procentavdrag, allmänna avdrag eller ortsavdrag icke kunna utnyttjas måste betala högre skatt än om fastighetsskatt icke utginge.

Utöver den ökning av skatteunderlaget, som fastighetsbeskattningen medför i den mån fastighetsskatten är effektiv, innebär garantiskattesystemet, att kommunerna ha tillgång till ett skatteunderlag, som är underkastat förändringar i mindre mån och i långsammare tempo än vad det av inkomst härrörande skatteunderlaget stundom visat sig vara. Garantiskattesystemets betydelse för kommuner och skattskyldiga skall närmare beröras i annat sammanhang.

Den allmänna kommunalskattens repartitionsnatur.

Den allmänna kommunalskatten har i allmänhet brukat betecknas såsom en *repartitionsskatt*. Med repartitionsskatt åsyftar man, såsom benämningen antyder, en skatt, som uttages av givna beskattningsföremål för att uppbringa ett visst behöfligt skattebelopp. Skattesatsens beräkning innebär alltså en fördelning av det belopp, som skall uttagas, å beskattningsföremålen.

Ordalagen i de författningar, som reglera den allmänna beskattningsrätten för olika slag av kommuner, hava påverkats av uppfattningen om kommunalskattens repartitionskaraktär. Sålunda stadgas i 67 § i lagen om kommunalstyrelse på landet, att kommuns medelsbehov skall, i den mån det ej fylles genom andra inkomster täckas genom utdebitering av allmän kommunalskatt i förhållande till de skattekrönor och skatteören, som påförts de till kommunen skattskyldiga.

Kommunalskattens repartitionskaraktär torde emellertid ha varit mera utpräglad under tidigare skeden, då den kommunala verksamheten var mera begränsad och ofta inskränktes till ett nödvändigt minimum och då kommunerna för bestridande av sina utgifter i huvudsak voro hänvisade till egna resurser. Efter hand som den kommunala verksamheten fått allt större omfattning, ha kommunerna måst inrikta sig på en planering av sina ekonomiska förhållanden på längre sikt och en utjämning av utgifterna mellan olika år. I detta syfte kunna för vissa ändamål medel upplånas för att utgifterna må kunna fördelas på ett större antal år och i andra fall sker fondavsättning, varvid en i och för sig möjlig nedsättning av utdebiteringen underlåtes. Vid anslagsprövningen tages ej sällan stor hänsyn till den föreliggande budgetsituationen på det sättet, att prövningen sker efter strängare

grunder, då budgetsituationen är ansträngd. Över huvud taget eftersträvas i allt större omfattning en jämn utdebitering och dennas höjd blir beroende av medelsbehovet, bedömt på längre sikt, och den utveckling, som skatteunderlaget kan väntas undergå. Den omfattning, vari statsbidrag numera utgår, har vidare medfört, att kommunerna icke äro lika beroende av det egna skatteunderlaget som tidigare.

Med hänsyn till berörda förhållanden torde kunna sägas, att kommunal-skatten icke på samma sätt som tidigare framstår såsom repartitionsskatt i den ursprungliga meningen utan snarare har karaktären av en för kommunernas behov uttagen proportionell skatt, vars föremål i huvudsak är den i kommunen skattepliktiga inkomsten. Den i den allmänna kommunal-skatten ingående fastighetsskatten ter sig, i den mån den är effektiv, såsom en speciell kommunal skatt, vilken naturligtvis såsom inkomstkälla för kommunen icke saknar betydelse.

Kort sammandrag av gällande bestämmelser rörande fastighetsbeskattningen.

Bestämmelser om fastighetsbeskattningen äro meddelade i kommunal-skattelagen och innehålla i sammandrag följande.

1 §. Allmän kommunal-skatt, varom stadgas i kommunallagarna, skall utgöras i förhållande till det antal skatte-kronor och skatteören, som påföres en var skattskyldig.

2 §. Allmän kommunal-skatt är *dels* fastighetsskatt, *dels* kommunal inkomstskatt.

För fastighet påföres fem skatteören för varje etthundra kronor taxeringsvärde.

4 §. Skattepliktig är all inom riket belägen fastighet med undantag enligt 5 §.

Med fastighet förstås *dels* vad som enligt allmän lag är fast egendom *dels* ock byggnad, även om den enligt allmän lag icke är fast egendom.

Registrering av elektrisk anläggning enligt 1920 års lag påverkar icke frågan om vad som i beskattningshänseende skall hänföras till fastighet.

5 §. Från skatteplikt undantagas fastigheter av viss beskaffenhet. Undantagen avse i allmänhet fastigheter, avsedda för offentliga ändamål. Byggnad å ofri grund är undantagen från skatteplikt, om värdet understiger 500 kr.

6 §. Fastighet taxeras med hänsyn till förhållandena vid taxeringsårets ingång.

7 §. Fastighet taxeras såsom *jordbruksfastighet*, då den användes för jordbruk eller skogsbruk, eljest såsom *annan fastighet*.

8 §. Särskilt taxeringsvärde åsättes varje *taxeringsenhet*. Såsom sådan räknas varje fastighet, som särskilt upptages i jordregister eller fastighetsregister. Dock skola i vissa fall flera sådana fastigheter, som bilda en bruknings- eller förvaltningsenhet, utgöra en taxeringsenhet. På liknande sätt

skall i andra fall en jordregister- eller fastighetsregisterenhet uppdelas i två eller flera taxeringsenheter.

9 §. Taxeringsvärde skall motsvara allmänna saluvärdet. För värdering av skogsmark och växande skog gälla särskilda grunder, innebärande att värdet grundas på kapitalisering av värdet å behållna årliga avkastningen vid uthålligt skogsbruk.

10 §. Förutom taxeringsvärde å fastigheten i dess helhet redovisas i förekommande fall följande delvärden:

betr. jordbruksfastighet å jordbruksvärde, däri ingående skogsmarksvärde, skogsvärde samt tomt- och industrivärde;

betr. annan fastighet: å markvärde, byggnadsvärde och parkvärde.

11 §. Taxeringsvärde och delvärden skola utföras i hela 100-tal kronor.

Taxeringsenhet med värde under 100 kronor upptages endast i taxeringslängdens anteckningskolumn.

12 §. Allmän fastighetstaxering sker vart femte år.

Dessemellan må ändring av taxeringsvärde ske i huvudsak endast då ändring skett beträffande indelningen i taxeringsenheter eller då fastighetsbeskaffenhet så ändrats, att värdet ökat eller minskat med minst en femtedel.

Omtaxering sker efter prisläget vid den tid, som var avgörande för den senaste allmänna fastighetstaxeringen.

13 §. Skyldigheten att erlägga fastighetsskatt åligger ägaren.

I vissa fall är innehavare likställd med ägare.

14 §. Skattskyldigheten bedömes med hänsyn till förhållandena vid taxeringsårets ingång.

16 §. Fastighetsskatt utgöres till den kommun, där fastigheten är belägen.

45 §. Vid beräkning av inkomst av någon av förvärvskällorna jordbruksfastighet, annan fastighet eller rörelse skall avdrag ske med 5 procent av taxeringsvärdet å fastighet, som ingått i förvärvskällan.

Rätt till nämnda avdrag tillkommer fastighetens ägare eller därmed jämställd innehavare. Dock skall medlem av bostadsförening, som innehaft lägenhet i föreningen tillhörig fastighet, i föreningens ställe tillgodonjuta den del av avdraget, som belöper på lägenheten. Likaså skall ägare till strömfallsfastighet med skyldighet att bidra till kostnaderna för regleringsdamm tillgodonjuta den del av avdraget för regleringsdammen, som svarar mot bidragsskyldigheten.

Har fastighet under beskattningsåret bytt ägare, fördelas avdraget mellan ägarna efter den tid, varunder en var av dem ägt fastigheten.

Avdraget beräknas å taxeringsvärdet året före taxeringsåret.

V. GARANTISKATTESYSTEMETS NUVARANDE VERKNINGAR FÖR DE SKATTSKYLDIGA.

Vår nuvarande fastighetsbeskattnings betydelse för de skattskyldiga kan icke åskådliggöras på samma enkla och schematiska sätt som kan ske beträffande övriga direkta skatter. Detta sammanhänger med garantiskattesystemets tekniska utformning: för varje fastighet skall årligen till vederbörande kommun erläggas ett skattebelopp, motsvarande vad som utgår för en beskattningsbar inkomst uppgående till 5 procent av fastighetens taxeringsvärde men i den mån fastigheten eller förvärvskälla, vari fastigheten ingår, lämnar inkomst, får vid beräkning av den till kommunal inkomstskatt skattepliktiga inkomsten avdrag ske för vad som anses beskattat genom fastighetsskatten, d. v. s. 5 procent av taxeringsvärdet å fastighet, som utgjort förvärvskälla eller ingått i förvärvskälla. I vad mån den ett visst år för viss fastighet debiterade fastighetsskatten blir effektiv, d. v. s. utgår utöver vad som skulle utgå enbart för inkomst, blir sålunda beroende av den skattskyldiges inkomst under det år, varunder fastighetsskatten debiteras, och det av denna inkomst beroende utfallet för den skattskyldiges vidkommande av påföljande års inkomsttaxering.

Med hänsyn till de avsevärda variationerna i de skattskyldigas inkomstförhållanden är det uppenbart, att frågan om och i vad mån effektiv fastighetsskatt kan anses utgå är av tämligen komplicerad beskaffenhet. I detta hänseende kan särskilt framhållas, att inkomstförhållandena växla icke blott mellan de skattskyldiga inbördes utan även för samma skattskyldig mellan olika år. Vidare är storleken av den effektiva fastighetsskatten icke enbart beroende av möjligheten att vid beräkning av inkomsten från fastigheten eller förvärvskälla, vari fastigheten ingår, utnyttja avdraget med 5 procent av fastighets taxeringsvärde. Även om detta avdrag kan helt utnyttjas, blir fastighetsskatten i vissa fall effektiv därigenom att på grund av procentavdragets utnyttjande den skattskyldiges sammanräknade till kommunal inkomstskatt i viss kommun skattepliktiga inkomst blir så låg, att den skattskyldige icke kan utnyttja honom tillkommande allmänna avdrag och ortsavdrag.

Av det anförda framgår, att man efter utgången av visst beskattningsår, sedan inkomsttaxering för detta år blivit åsatt, för viss skattskyldig kan beräkna, huruvida och till vilken del de skatte kronor och skatteören, som föregående år påfördes den skattskyldige för fastighet, kunna betecknas såsom effektiva, d. v. s. föranlett beskattning utöver vad som skolat utgå, om kommunalbeskattningen endast omfattat inkomst. På grundval av antalet effektiva skatte kronor och skatteören samt storleken av den kommunala utdebiteringen kan beräknas, hur stor del av den skattskyldige påförd fastighets-

skatt, som belöper på effektiva skattekröner och skatteören. Den sålunda beräknade delen av den debiterade fastighetsskatten kan emellertid icke i dess helhet betecknas såsom effektiv fastighetsskatt i den betydelsen att den utgör en merbelastning för den skattskyldige vid jämförelse med den skattebelastning, som skulle ha uppkommit vid enbart inkomstskatt. I den mån effektiva fastighetsskattekröner förekomma i en kommun, innebära desamma, att kommunen tillföres en inkomst, som vid fastighetsbeskattningens bortfall måste täckas genom höjning av utdebiteringen å inkomstskatteunderlaget. En undersökning av huru stor del av fastighetsskatten, som innebär verklig merbelastning, förutsätter alltså en bedömning av huru mycket högre kommunal utdebitering, som skulle ha varit erforderlig, om fastighetsbeskattningen ej funnits, samt på vad sätt en sådan högre utdebitering skulle ha påverkat den skattskyldiges kommunalbeskattning. För åtskilliga skattskyldiga motsvaras den effektiva fastighetsskatten helt eller delvis av den minskning av deras kommunala inkomstskatt, som möjliggöres genom den inkomst, de effektiva fastighetsskattekrönorna tillföra vederbörande kommun.

Vid undersökning av i vad mån fastighetsbeskattningen utgör en belastning för den skattskyldige måste även beaktas, att fastighetsskatten såsom kommunal utskyld är avdragsgill vid taxeringen till statlig inkomstskatt. Detta innebär, att man för att komma fram till den verkliga belastning, som fastighetsskatten innebär, måste minska denna skatt med den nedsättning i den statliga inkomstskatten, som erhålles genom utskyldsavdraget i den mån detta motsvarar å effektiva fastighetsskattekröner belöpande kommunala skatter. Storleken därav är beroende av den skattskyldiges till statlig inkomstskatt beskattningsbara inkomst och det procenttal, enligt vilket den skattskyldiges statliga s. k. marginalskatt utgår. Den kompenstation för påförd effektiv fastighetsskatt, som erhålles genom utskyldsavdraget, kan enligt senast antagna statliga skatteregler variera mellan 0 och 65 procent av den effektiva fastighetsskatten.

Med hänsyn till att fastighetsbeskattningen för ett stort antal skattskyldiga, som nu påföras fastighetsskatt, icke innebär någon reell belastning och att belastningen för dem, som ha att vidkännas effektiv fastighetsskatt, varierar avsevärt med hänsyn till vederbörandes ekonomiska och personliga förhållanden, kunna fastighetsägarna icke i beskattningshänseende anses utgöra någon särskild, enhetlig kategori bland de skattskyldiga, så mycket mindre som antalet till fastighetsskatt skattskyldiga genom de senaste decenniernas utveckling vuxit avsevärt. Till belysande härav kan anföras, att antalet årligen utfärdade debetsedlar å fastighetsskatt för närvarande utgör omkring 1 300 000. Antalet skattskyldiga, som påföras fastighetsskatt, torde visserligen något understiga denna siffra, enär samma skattskyldig i vissa fall äger mer än en fastighet och på den grund erhåller mer än en debetsedel, men antalet till fastighetsskatt skattskyldiga kan knappast antagas understiga 1 200 000. Det torde vara uppenbart, att ifrågavarande skattskyldiga icke utgöra en i skattehänseende enhetlig grupp. Till jämförelse kan näm-

nas att antalet skattskyldiga, som i inkomstlängderna påföras taxerad inkomst, uppskattas till omkring 4 200 000.

Vad här framhållits om antalet skattskyldiga, som påföras fastighetsskatt, och olikheterna i dessa skattskyldigas ekonomiska förhållanden är värt särskilt beaktande med hänsyn till att uttalanden om fastighetsbeskattningen och krav på ändringar däri stundom framläggas såsom avseende fastighetsägare i gemen, ehuru uttalandena och kraven i själva verket formulerats med utgångspunkt från de förhållanden, som råda beträffande en viss måhända föga omfattningsrik grupp fastighetsägare, och utan fullständigt beaktande av fastighetsbeskattningens verkningar ens för denna grupp.

För belysande av fastighetsbeskattningens verkningar må följande schematiska exempel återopas.

1. Jordbruksfastighet med taxeringsvärde av 30 000 kronor, ägd av gift skattskyldig i ortsgroup III

a) Ägarens nettointäkt av fastigheten	6 000
(ingen annan inkomst)	
Ägarens allm. avdrag	200
» ortsavdrag	1 840

Sammanlagd kommunal utdebitering 12 kronor per skattekrona.

Beskattning enligt garantiskattesystemet:

skattekronor såsom underlag för fastighetsskatt	$\frac{5 \cdot 30\,000}{100 \cdot 100}$	15: —
nettointäkt	6 000	
avgår s. k. procentavdrag	1 500	
allm. avdrag	200	
ortsavdrag	1 840	3 540
beskattningsbar inkomst	2 460	
skattekronor såsom underlag för kommunal inkomstskatt		24: 60
summa skattekronor		39: 60
kommunala skatter		475: 20

Beskattning vid enbart inkomstskatt:

nettointäkt = inkomst	6 000
allm. avdrag	200
ortsavdrag	1 840
beskattningsbar inkomst	3 960
skattekronor såsom underlag för kommunal inkomstskatt	39: 60
kommunala skatter	475: 20

Ägaren betalar alltså i båda fallen lika stor kommunal skatt och fastighetsbeskattningen utgör icke någon reell belastning.

b) Samma förhållande som under a) men nettointäkten 3 000 kronor.

Beskattning enligt garantiskattesystemet:

skattekronor såsom underlag för fastighetsskatt		15: —
nettointäkt	3 000	
avgår: s. sk. procentavdrag	1 500	
allm. avdrag	200	
ortsavdrag	1 840	3 540
skattekronor såsom underlag för kommunal inkomstskatt		0
summa skattekronor		15: —
kommunala skatter		180: —

Beskattning vid enbart inkomstskatt:

nettointäkt = inkomst	3 000	
allm. avdrag	200	
ortsavdrag	1 840	2 040
beskattningsbar inkomst	960	
skattekronor såsom underlag för kommunal inkomstskatt		9: 60
kommunala skatter		115: 20

Skillnaden mellan skattebeloppen vid nuvarande garantiskattesystem och vid enbart inkomstskatt uppgår vid oförändrad utdebitering till 64 kronor 80 öre. Om man antager, att fastighetsbeskattningens slopande skulle medföra en utdebiteringshöjning av 30 öre per skattekrona, blir den skattskyldiges verkliga merbelastning på grund av fastighetsbeskattningen 61 kronor 92 öre. Det statliga ortsavdraget enligt de från och med år 1953 gällande bestämmelserna överstiger nettointäkten, varför någon reduktion på grund av utskyldsavdraget vid den statliga beskattningen icke ifrågakommer.

c) Samma förhållanden som under a) men nettointäkten 0 kronor.

Enligt garantiskattesystemet uppgå de kommunala skatterna till 180 kronor, som i dess helhet äro att hänföra till fastighetsbeskattningen.

2. Annan fastighet (eget hem) med taxeringsvärde av 30 000 kronor, ägd av gift skattskyldig i ortsgrupp III.

Ägarens inkomst av tjänst 8 000 kronor.

Nettointäkt av fastigheten antages på grund av avdrag för räntor m. m. vara 0 kronor.

Sammanlagd kommunal utdebitering 12 kronor per skattekrona.

Beskattning enligt garantiskattesystemet:

skattekronor såsom underlag för fastighetsskatt		15: —
inkomst av tjänst	8 000	
avgår: allm. avdrag	200	
ortsavdrag	1 840	2 040
beskattningsbar inkomst	5 960	

skattekronor för inkomst	59: 60
summa skattekronor	74: 60
kommunala skatter	895: 20
på grund av rätten till avdrag för nämnda belopp vid den statliga beskattningen bör detta belopp reduceras med 12 % till	787: 78

Beskattning vid enbart inkomstskatt:

om utdebiteringen på grund av fastighetsskattens bortfallande måste höjas med 30 öre per skattekrona, blir utdebiteringen å 59: 60 skattekronor	733: 08
på grund av rätten till avdrag för nämnda belopp vid den statliga beskattningen bör detta belopp reduceras med 12 % till	645: 11
Den verkliga merbelastningen på grund av fastighetsbeskattningen kan alltså uppskattas till	142: 67

3. Annan fastighet (hyresfastighet) med taxeringsvärde av 600 000 kronor, ägd av gift skattskyldig i Ortsgrupp V.

Ägarens inkomst av tjänst o. d.	20 000
Nettointäkt av fastigheten	10 000
Sammanlagd kommunal utdebitering 12 kronor per skattekrona.	

Beskattning enligt garantiskattesystemet:

skattekronor såsom underlag för fastighetsskatt	300: —
inkomst av fastigheten	10 000
avgår s. k. procentavdrag	30 000 0
inkomst av tjänst o. d.	20 000
avgår: allm. avdrag	200
ortsavdrag	2 000 2 200 17 800
skattekronor såsom underlag för kommunal inkomstskatt	178: —
summa skattekronor	478: —
kommunala skatter	5 736: —
på grund av rätten till avdrag för kommunala utskylder vid den statliga beskattningen bör detta belopp reduceras med 35 % till	3 728: 40

Beskattning vid enbart inkomstskatt:

skattekronor för inkomst	278: —
om utdebiteringen på grund av fastighetsskattens bortfallande måste höjas med 30 öre per skattekrona, blir utdebiteringen å 278 skattekronor	3 419: 40
detta belopp reduceras på grund av utskyldsavdraget med 35 % till	2 222: 61
merbelastningen på grund av fastighetsbeskattningen kan alltså beräknas till skillnaden mellan 3 728: 40 och 2 222: 61 eller	1 505: 79

4. Fastighet med taxeringsvärde av 2 000 000 kronor, vilken tillhör aktiebolag och ingår i rörelse.

a) Nettointäkt av rörelsen 150 000 kronor.

Beskattning enligt garantiskattesystemet:

skattekröner såsom underlag för fastighetsskatt	1 000
nettointäkt	150 000
avgår: s. k. procentavdrag	100 000
till kommunal inkomstskatt skattepliktig inkomst	50 000
skattekröner såsom underlag för kommunal inkomstskatt	500
summa skattekröner	1 500

Beskattning vid enbart inkomstskatt:

skattekröner såsom underlag för kommunal inkomstskatt 1 500

Fastighetsbeskattningen utgör sålunda icke någon merbelastning för bolaget.

b) Nettointäkt av rörelsen 25 000 kronor.

Beskattning enligt garantiskattesystemet:

skattekröner såsom underlag för fastighetsskatt	1 000
nettointäkt	25 000
avgår: s. k. procentavdrag	100 000
till kommunal inkomstskatt skattepliktig inkomst	0
skattekröner såsom underlag för kommunal inkomstskatt	0
summa skattekröner	1 000
Vid 12 kronors utdebitering uppgå de kommunala skatterna till	12 000
Detta belopp bör emellertid på grund av rätten till avdrag för kommunalutskylder vid den statliga beskattningen reduceras med 40 % till	7 200

Beskattning vid enbart inkomstskatt:

skattekröner såsom underlag för kommunal inkomstskatt	250
om utdebiteringen på grund av fastighetsbeskattningens upphävande måste höjas med 30 öre per skattekröna, uppgå de kommunala skatterna till	3 075
detta belopp reduceras med hänsyn till utskyldsavdraget vid den statliga beskattningen med 40 % till	1 845
Merbelastningen på grund av fastighetsbeskattningen uppgår till	7 200 — 1 845 = 5 355.

c) Nettointäkten av rörelsen 0 kronor.

Beskattning enligt garantiskattesystemet:

skattekröner såsom underlag för fastighetsskatt	1 000
Vid 12 kronors utdebitering uppgå de kommunala skatterna till	12 000

Beskattning vid enbart inkomstskatt:

Skatt utgår ej.

De enligt garantiskattesystemet utgående kommunala skatterna å 12 000 kronor äro i sin helhet att hänföra till fastighetsbeskattningen.

Förestående schematiska exempel äro endast ägnade att belysa fastighets-skattens verkningar för viss skattskyldig under visst år under de förut-sättningar, som i exemplen angivas. I vad mån de äro typiska för verkning-arna sett på längre sikt är givetvis beroende på om förhållandena äro oför-ändrade.

Av de schematiska exemplen och vad tidigare anförts framgår, att fastig-hetsbeskattningen för många fastighetsägare är endast nominell, d. v. s. nå- gon effektiv fastighetsskatt utgår ej. För de fastighetsägare, som ha att vid-kännas effektiv fastighetsskatt, varierar graden av den belastning, fastig-hetsbeskattningen innebär. Belastningen kan även för samma fastighets-ägare variera år från år. Av anförda skäl kunna fastighetsägarna, såsom ovan framhållits, med hänsyn till fastighetsskattens nuvarande verkningar icke betraktas såsom en enhetlig grupp. En granskning av taxeringsutfallet ger emellertid vid handen, att man bland fastighetsägarna kan urskilja vis- sa grupper, inom vilka fastighetsbeskattningen har likartade verkningar. En översikt av dessa grupper lämnas här nedan.

A. Jordbruksfastighet.

1. Mindre och medelstora fastigheter, varå jordbruk eller jordbruk med skogsbruk bedrivs av å fastigheterna bosatta ägare.

Det stora flertalet av dessa skattskyldiga erlagga för närvarande icke nå- gon effektiv fastighetsskatt. Inkomstförhållandena inom jordbruksnäringen äro sådana, att de skattskyldiga kunna utnyttja såväl procentavdrag som allmänna avdrag och ortsavdrag. Detta utnyttjande kan ske med god mar- ginal, varför normala variationer i inkomsterna eller de år 1952 höjda taxe- ringsvärdena icke medföra risk för effektiv fastighetsskatt. Givetvis kan inkomsten för en skattskyldig av denna kategori något enstaka år till följd av mera omfattande reparationer å byggnader eller inventarieanskaffning nedgå, så att effektiv fastighetsskatt uppkommer.

Inkomsten av de minsta jordbruksfastigheterna medge väl icke alltid i och för sig utnyttjande av både procentavdrag och ortsavdrag — procent- avdraget kan dock i regel utnyttjas — men ägarna av dessa fastigheter ha vanligen, då fastigheterna äro för små för att ägarna skola kunna försörja sig å dem, andra inkomster, som medge utnyttjande av ortsavdraget.

2. Mindre och medelstora för jordbruk eller jordbruk med skogsbruk nytt- jade fastigheter, vilkas ägare icke äro bosatta å fastigheterna eller i huvud- sak ägna sig åt annat än jordbruksdriften.

Inom denna grupp är det icke ovanligt, att effektiv fastighetsskatt upp- kommer. Stundom förekommer, att för sådan fastighet år efter år redovisas underskott.

3. De största jordbruksegendomarna.

Effektiv fastighetsskatt uppkommer jämförelsevis ofta.

4. Skogsfastigheter utan jordbruk.

Huruvida effektiv fastighetsskatt uppkommer är beroende av den ordning, vari skog eller skogsprodukter avyttras. Om en skogsägare uttager skog årligen motsvarande tillväxten, kan procentavdraget i allmänhet utnyttjas och effektiv fastighetsskatt drabbar icke ägaren. Om skogsuttagen däremot koncentreras till vissa år, har ägaren att för mellanliggande år erlægga effektiv fastighetsskatt. Sättet för skogsuttagen variera avsevärt. Ägare till mindre skogsarealer måste i allmänhet göra sina skogsuttag med vissa års mellanrum, medan uttagen från större fastigheter eller fastighetskomplex kan ske mera kontinuerligt. För skogsägare med skogsmark i olika kommuner ha möjligheterna att utnyttja procentavdraget hittills varit beroende av att skogsuttag skedde i varje kommun, där fastighet var belägen, enär beträffande jordbruksfastighet fastigheter i olika kommuner alltid skolat betraktas såsom skilda förvärvskällor och beräkning av till kommunal inkomstskatt skattepliktig inkomst sker särskilt för varje förvärvskälla. I samband med införandet av bestämmelser om beräkning av inkomst av jordbruksfastighet enligt bokföringsmässiga grunder har emellertid föreskriften att jordbruksfastighet anses såsom särskild förvärvskälla inom var kommun för sig slopats med verkan från och med 1954 års taxering. Om en ägares skogsfastigheter i olika kommuner bilda en förvaltningsenhet — och så är i regel fallet — får alltså i framtiden procentavdraget för samtliga fastigheter ske från den samlade nettointäkten. Ändringen torde bli av särskild betydelse för s. k. skogsbolag.

B. Annan fastighet.

1. Hyreshus, ägda av enskilda personer, fastighetsbolag och fastighetsföreningar.

Nettointäkt uppkommer i allmänhet men i regel till belopp, som väsentligt understiger procentavdraget, varför fastigheten delvis blir effektiv. Gjorda undersökningar ha givit vid handen, att procentavdraget genomsnittligt kan utnyttjas till omkring 35 %, varför fastighetsskatten kan anses vara effektiv till 65 %.

2. Hyreshus ägda av vissa försäkringsanstalter.

Såsom nettointäkt av livförsäkringsrörelse, som drives av inländsk försäkringsanstalt, skall anses bland annat nettointäkt av fastighetsförvaltning, som belöper på kapitalförsäkringar. Fastigheterna ingå därmed i rörelsen och procentavdrag får göras från nettointäkten av rörelse. Då denna alltid kan beräknas överstiga procentavdraget, utgår ingen effektiv fastighetsskatt för dessa fastigheter.

3. Enfamiljshus (egna hem).

Nettointäkten understiger i allmänhet procentavdraget. Ej sällan uppkommer vid inkomstberäkningen underskott. Fastighetsskatten blir som regel helt eller till stor del effektiv.

4. Sommarvillor, sportstugor o. d.

Nettointäkten är i allmänhet obetydlig. Ofta uppkommer underskott. Fastighetsskatten i dess helhet blir i huvudsak effektiv.

5. Fastigheter som användas i rörelse.

Under de senare årens goda konjunkturer ha rörelseinkomsterna i allmänhet varit sådana, att procentavdragen kunnat utnyttjas. Det är därför för närvarande endast i speciella, jämförelsevis fåtaliga fall, som fastighetsskatten blir effektiv och då i växlande omfattning.

B. Årsm fastighet

1. Huset, ägda av enskilda personer, fastighetsbolag och fastighetsföretag.
2. Huset, ägda av vissa församlingar.
3. Enligt den undersökningen ha givet vid handen att procentavdragen på fastighetsskatten till omkring 25 % varit effektivt i de flesta fall.
4. Enligt den undersökningen ha givet vid handen att procentavdragen på fastighetsskatten till omkring 25 % varit effektivt i de flesta fall.
5. Enligt den undersökningen ha givet vid handen att procentavdragen på fastighetsskatten till omkring 25 % varit effektivt i de flesta fall.
6. Enligt den undersökningen ha givet vid handen att procentavdragen på fastighetsskatten till omkring 25 % varit effektivt i de flesta fall.
7. Enligt den undersökningen ha givet vid handen att procentavdragen på fastighetsskatten till omkring 25 % varit effektivt i de flesta fall.
8. Enligt den undersökningen ha givet vid handen att procentavdragen på fastighetsskatten till omkring 25 % varit effektivt i de flesta fall.
9. Enligt den undersökningen ha givet vid handen att procentavdragen på fastighetsskatten till omkring 25 % varit effektivt i de flesta fall.
10. Enligt den undersökningen ha givet vid handen att procentavdragen på fastighetsskatten till omkring 25 % varit effektivt i de flesta fall.

VI. GARANTISKATTESYSTEMETS NUVARANDE VERKNINGAR FÖR KOMMUNERNA.

Vid tiden för garantiskattensystemets antagande voro många kommuner ännu starkt beroende av det skatteunderlag, som fastigheterna erbjödo. Framför allt var detta fallet med kommuner, vars fastighetsbestånd i huvudsak utgjordes av jordbruksfastigheter och vars invånare i huvudsak grundade sin försörjning på arbete inom jordbruksnäringen. Invånarnas inkomster voro ofta små och taxeringsväsendet jämfört med nuvarande förhållanden outvecklat. Inkomsttaxeringen skedde i stor utsträckning schablonmässigt, ofta utan att man syftade till en beräkning av den verkliga inkomsten på sätt som nu sker. Den kommunala verksamheten var visserligen begränsad och kommunernas utgifter jämförelsevis små men å andra sidan voro kommunerna i stort sett hänvisade till eget skatteunderlag för bestridande av utgifterna, då systemet med statsbidrag till kommunerna ännu var föga utvecklat. Under angivna förhållanden torde det icke gärna ha varit möjligt att vid den tid, garantiskattensystemet antogs — år 1920 — övergå till ett kommunalt skattesystem, grundat enbart på inkomstbeskattning. Om så skett, torde skatteunderlaget i ett stort antal kommuner, kanske framför allt beroende på den bristfälliga inkomsttaxeringen, ha nedgått i en omfattning, som medfört en orättvis fördelning av skattebördan och vållat svårbemästrade situationer för kommunerna. Den garanti, kommunerna erhöilo genom garantiskattensystemet, innebar icke blott att varje kommun garanterades ett totalt skatteunderlag, minst motsvarande fastighetsskatteunderlaget, utan den innefattade även, att visst minimibelopp skatt uttogs av varje fastighetsägande medlem av kommunen, vilket främjade en viss likformighet i beskattningen.

Olika omständigheter — bland vilka kunna nämnas den allmänna ekonomiska utvecklingen, det förbättrade taxeringsväsendet, utformningen av statsbidragen till kommunerna och kommunindelningsreformen — ha medfört, att fastighetsbeskattningens betydelse för kommunerna nu är en annan än tidigare.

Den allmänna ekonomiska utvecklingen har givit till resultat, att fastighetsskatteunderlaget numera är en betydligt mindre del av det totala skatteunderlaget än tidigare. Medan det ännu år 1933, såsom kommunalskatteberedningens undersökningar visa, icke var ovanligt att i landskommuner skatteunderlaget till 35 å 50 procent utgjordes av effektiv fastighetsskatt, utgjorde det *totala* fastighetsskatteunderlaget — det effektiva fastighetskatteunderlaget är ju alltid väsentligt mindre — vid 1952 års taxeringar i 750 av rikets 904 landskommuner mindre än 20 % av hela skatteunderlaget. Endast i 6 kommuner uppgick det totala fastighetsskatteunderlaget

till 35 à 45 % av hela skatteunderlaget. För städernas vidkommande är fastighetsskatteunderlaget procentuellt av mindre betydelse än på landsbygden.

Taxeringsväsendet har numera utvecklats därhän, att man söker komma fram till de verkliga inkomsterna. Även om i detta avseende åtskilligt återstår att göra, är det uppenbart, att man numera vid inkomsttaxeringen verkställer en inkomstuppskattning, som betydligt mera än vad som var fallet vid tiden omkring år 1920 återspeglar de verkliga inkomsterna.

Genom det sätt, varpå statens bidrag till kommunerna utbyggs ha kommunerna mindre än förut blivit beroende av eget skatteunderlag för tillgodoseende av sina behov av inkomster. Variationerna mellan kommunerna i fråga om den kommunala utdebiteringen äro också betydligt mindre nu än tidigare. De år 1952 beslutade utdebiteringarna för kommunala ändamål i rikets 2 747 kommunområden växla mellan 8 och 21 kr. Tidigare var skillnaden mellan högsta och lägsta utdebitering betydligt större. I 2 634 av kommunområdena håller sig den sammanlagda utdebiteringen inom så jämförelsevis snäva gränser som mellan 10 och 16 kronor.

Kommunindelingsreformen har medfört, att ett stort antal småkommuner med ringa eller för växlingar känsligt skatteunderlag uppgått i större enheter, där växlingarna icke bli så stora som de kunna bli i små enheter.

Sådana förhållandena alltså utvecklats sig, torde garantiskattsystemet icke kunna anses fylla den uppgift att åt varje kommun garantera visst erforderligt minimum av skatteunderlag, som ursprungligen tillmättes densamma. En sådan uppgift kan garantiskattsystemet fylla endast under förutsättning att tillgången till det mera stabila fastighetsskatteunderlaget i mera nämnvärd grad förmår bromsa den utdebiteringshöjning, som kan beräknas bli erforderlig vid sjunkande inkomster. Emellertid är det effektiva fastighetsskatteunderlaget numera så litet i förhållande till det totala skatteunderlaget, att fastighetsskattens förmåga att bromsa utdebiteringshöjningen är jämförelsevis ringa.

Ett schematiskt exempel kan anföras för belysande av detta förhållande.

En kommun har under en följd av år haft cirka 48 000 skattekröner, varav 8 000 skattekröner belöpa å fastighet. Av de sistnämnda föranleda en fjärdedel effektiv fastighetsskatt. Utdebiteringsbehovet föranleder utdebitering av 12 kronor per skattekröna. Så nedgå inkomsterna varför de tillgängliga skattekrönornas antal under en senare följd av år uppgår till blott 35 000, varav fortfarande 8 000 belöpa på fastighet. På grund av sänkningen av inkomsterna beräknas hälften av fastighetsskattekrönorna föranleda effektiv fastighetsskatt. Den summa, som skall ansaffas genom utdebitering, antages vara oförändrad.

Under de tidigare åren utgör utdebiteringen med bibehållen fastighetsskatt 12 kronor. Om samma utdebiteringsbehov skulle ha fyllts utan tillgång till de 2 000 effektiva fastighetsskattekrönorna, hade utdebiteringen blivit 12 kr. 52 öre.

Under de senare åren blir utdebiteringen med bibehållen fastighetsskatt 16 kr. 46 öre. Om samma utdebiteringsbehov skall fyllas utan tillgång till de 4 000 effektiva fastighetsskattekronorna, blir utdebiteringen 18 kr. 58 öre.

Om ej andra omständigheter inverkade, skulle garantiskattesystemets för- måga att i det anförda exemplet vid sjunkande inkomster bromsa erforderlig utdebiteringshöjning kunna anses motsvara 2 kronor 12 öre per skatte- krona, procentuellt sett ett ganska lågt belopp. I realiteten torde fastighe- ternas garantiskatt påverka utdebiteringen väsentligt mindre, då en ned- gång av skatteunderlaget i angiven omfattning kan påverka kommunens utgifter, såsom fallet kan bli om nedgången beror på sänkning av den all- männa prisnivån. Sänkningen av skatteunderlaget kan vidare påverka till kommunen utgående statsbidrag, så att utdebiteringshöjningen icke blir så stor som ovan beräknats.

Ett par omständigheter av stor betydelse i förevarande sammanhang är frågan *dels* i vad mån kommunerna behöva räkna med sådan avsevärd ned- gång i det å inkomst grundade skatteunderlaget, som gör behovet av ett mera stabilt skatteunderlag aktuellt, *dels ock* huruvida fastigheterna nu- mera erbjuda ett skatteunderlag av samma stabilitet som tidigare. I båda dessa avseenden torde kunna sägas, att förhållandena nu äro annorlunda än vid tiden för garantiskattesystemets uppkomst.

Sålunda råder numera i stort sett enighet om angelägenheten av att sam- hallets produktiva resurser helt utnyttjas samt att såväl staten som kom- munerna när så erfordras aktivt kunna och böra verka i detta syfte, bland annat genom åtgärder för beredande av om möjligt full sysselsättning åt tillgänglig arbetskraft. De olika grupperna i samhället äro vidare starkt or- ganiserade med syfte att tillförsäkra sina medlemmar skälig inkomst och sådana syften ha på olika sätt lämnats stöd från det allmännas sida. Såsom exempel på sådant stöd kan nämnas olika åtgärder inom jordbrukspoliti- kens område. Av anförda skäl torde man kunna räkna med att under nu rådande förhållanden icke skall förekomma sådan nedgång i inkomsterna i vissa kommuner, som tidigare förekom och som kunde göra det behövt att äga tillgång till ett garanterat skatteunderlag.

Ett ekonomiskt läge, där fastighetsskatteunderlaget finge verklig bety- delse i förevarande hänseende, kommer emellertid utan tvivel att med- föra sådana problem, att beskattningen och därmed sammanhängande pro- blem över huvud taget måste omprövas med hänsyn till då rådande förhål- landen, särskilt som det icke kan förutses, om och i vilken utsträckning fas- tigheterna i ett sådant läge över huvud taget kunna svara för sin skattskyldighet.

Om sålunda den garanti för ett minimiskatteunderlag, som fastighetsbe- skattningen erbjuder kommunerna, numera icke kan tillmätas större vikt, så har denna beskattning dock sin betydelse såsom inkomstkälla för kom- munerna. Den merinkomst som fastighetsskatten genom den effektiva de-

len därav ger kommunerna, jämfört med vad som skulle utgå vid enbart inkomstskatt, motsvarar för åtskilliga kommuner ett icke obetydligt belopp per skattekrona. Bortfall av fastighetsskatten skulle alltså betyda en utdebiteringshöjning, som visserligen i åtskilliga kommuner stannar vid relativt blygsamma belopp men i andra kan uppgå till en krona eller mera. Hur stor den erforderliga utdebiteringshöjningen skulle bli, kan för varje särskild kommun endast utrönas genom provtaxering. Av den statistiska redogörelsen framgår, vilka resultat som erhållits vid de av de sakkunniga gjorda undersökningarna. Önskar man veta betydelsen av den effektiva fastighetsskatten för viss kommun, kan man erhålla en god uppfattning därom genom att jämföra förhållandet mellan antalet fastighetsskattekronor och det totala skatteunderlaget i kommunen med de statistiska undersökningarnas resultat rörande storleken av den effektiva fastighetsskatten i kommuner av olika typ. Stickprovsundersökningar, som verkställts, visa att fastighetsskattens verkningar för kommunerna äro tämligen likartade i kommuner av samma typ. Den i statistiken ingående översikten över den totala fastighetsskattens procentuella andel i skatteunderlaget visar att denna andel utom i undantagsfall håller sig inom en tämligen snäv gräns.

Om fastigheter ingå i rörelse, som hänför sig till flera kommuner, skall inkomstberäkningen ske för rörelsen i dess helhet, varefter från den framräknade nettointäkten s. k. procentavdrag med 5 procent av taxeringsvärdet å samtliga i rörelsen ingående fastigheter får ske. Först om överskott därvid uppstår, anses rörelsen ha lämnat till kommunal inkomstskatt skattepliktig inkomst. Detta kan sägas innebära, att fördelningen av inkomsten av rörelse, vilken hänför sig till flera kommuner, sker på det sättet, att i första hand till varje kommun hänföres vad som motsvarar 5 procent av taxeringsvärdet å inom kommunen belägen i rörelsen ingående fastighet och att återstoden fördelas enligt de i 57 och 58 §§ kommunalskattelagen givna reglerna. Med hänsyn till den betydelse, fastighetsbeskattningen på detta sätt har för kommunerna, måste, om upphävande av fastighetsbeskattningen överväges, bestämmelserna om fördelning av rörelseinkomst mellan olika kommuner upptagas till omprövning.

Kommunalskatteberedningen, som föreslog utbyte av garantiskattesystemet mot en fristående objektskatt å fastighet, förutsatte i samband därmed sådan ändring av fördelningsreglerna, att vid fördelning av inkomst av rörelse varje kommun i första hand skulle tilldelas ett belopp, motsvarande 5 procent av taxeringsvärdet å i rörelsen ingående inom kommunen belägen fastighet. Genom en sådan regel skulle ha åstadkommits, att fastighetsbeskattningens frikoppling från inkomstbeskattningen icke medfört någon ändring i fördelningen av rörelseinkomst mellan olika kommuner.

I det föregående har fastighetsbeskattningen betraktats närmast ur primärkommunernas synpunkt, enär det är för dessa, som fastighetsbeskattningen har sin största betydelse. De speciella kommunbildningarna — municipalsamhällen och tingslag — ha ett så jämförelsevis ringa utdebiteringsbe-

hov, att fastighetsbeskattningen för dem är av väsentligt mindre betydelse än för primärkommunerna, även om denna betydelse icke bör helt förbises.

För landstingen motsvarar, såsom framgår av särskild tabell, det totala fastighetsskatteunderlaget i genomsnitt blott 13,4 % av skatteunderlaget med jämförelsevis små variationer beträffande de särskilda landstingen. Man torde kunna utgå från att ett fastighetsskatteunderlag av denna relativa storlek icke har mera nämnvärd betydelse ur garantisynpunkt. Fastighets-skattens betydelse för landstingen skulle därmed helt vara att hänföra till den inkomst, som fastighetsbeskattningen bereder landstingen i form av effektiv fastighetsskatt. Såsom framgår av redogörelse för verkställda statistiska undersökningar kan den effektiva fastighetsskatten genomsnittligt anses motsvara en utdebitering av 29 öre per skattekrona.

VII. REDOGÖRELSE FÖR STATISTISKA UNDER- SÖKNINGAR RÖRANDE FASTIGHETS- SKATTENS VERKNINGAR.

De av de sakkunniga utförda statistiska undersökningarna innefatta provtaxeringar beträffande 11 landskommuner (27 församlingar) för taxeringsåret 1952 och 8 landskommuner (numera utgörande 3 storkommuner) för taxeringsåret 1950. Av de taxeringsåret 1952 undersökta kommunerna äro två — Ragunda och Ådals-Liden — av speciell karaktär. Mera begränsade undersökningar ha företagits i fråga om dels ett antal skogskommuner i Väster-norrlands län och dels en skärgårdskommun i Stockholms län. Därjämte har provtaxering ägt rum beträffande Norrtälje stad och en undersökning i fråga om annan fastighet företagits beträffande fyra taxeringsdistrikt i Stockholms stad. För undersökningarnas innebörd och resultat lämnas en mera ingående redogörelse i bifogade bilagor.

I det följande skall på grundval av statistiken i korthet belysas fastighets-skattens verkningar för fastighetsägarna och för kommunerna.

Fastighetsskattens verkningar för de skattskyldiga.

Svårigheter föreligga att genom statistik påvisa i vilken omfattning det nuvarande fastighetsskattesystemet medför ökad skattebelastning för fastighetsägarna eller i vad mån fastighetsskattens avskaffande för dem skulle medföra skattelättnad. Detta skulle lättare låta sig göra, därest man ifråga om fördelning av skattebördan inom kommunen kunde sätta fastighetsägarna som grupp i motsats till icke-fastighetsägare. De förhållanden, under vilka fastigheter innehavas, äro emellertid alltför olikartade för att fastighetsägarna kunna betraktas som en enhetlig grupp skattskyldiga. Med hänsyn härtill torde vara av mindre intresse att söka beräkna den sammanlagda merbelastning i jämförelse med förhållandena vid ren inkomstskatt, som fastighetsskatten innebär för fastighetsägarna. (Berörda merbelastning motsvarar icke den effektiva fastighetsskatten utan är lägre än denna. Den högre utdebitering, som skulle utgå vid ren inkomstskatt, skulle nämligen också komma att drabba fastighetsinkomst.)

De av de sakkunniga utförda statistiska undersökningarna, som i första hand ha till syfte att påvisa verkningarna för kommunerna av ett avskaffande av fastighetsskatten, kunna emellertid även tjäna till belysning av vad det nuvarande fastighetsskattesystemet innebär för olika grupper av fastighetsägare.

Vad först angår jordbruksfastighet utgöra enligt den för taxeringsåret 1952 utförda provtaxeringen beträffande 9 landskommuner (de två speciella

kommunerna redovisas för sig) de effektiva fastighetsskattekronorna 25 procent av fastighetsskatteunderlaget (tab. B 4 kol. 6). Till de effektiva fastighetsskattekronorna bidraga långt ifrån alla ägare av jordbruksfastighet. Av utredningen (tab. B 3 kol. 6) framgår, att endast 25 procent av ägarna erlægga någon effektiv fastighetsskatt. För övriga 75 procent skulle ett avskaffande av fastighetsskatten icke medföra någon lindring i den kommunala skattebördan; deras kommunalskatt skulle tvärtom bli högre med hänsyn till den höjning av utdebiteringen, som bleve en följd av fastighetsskattekronornas bortfall. (En ökning av kommunalskatten kan också uppkomma för fastighetsägare, som enligt gällande system drabbas av effektiv fastighetsskatt, nämligen i det fall, att hans fastighetsskatt icke är högre än att den uppväges av utdebiteringshöjningen.)

I den bilaga, vari nu ifrågavarande utredning redovisas, har i tabellerna 6 och 7 gjorts en uppdelning å olika ägarkategorier med hänsyn till taxeringsvärdenas storlek, varjämte som särskilda grupper upptagits dels i kommunen icke mantalsskrivna ägare och dels juridiska personer. Av tabellerna framgår att ägare av mindre jordbruksfastigheter i mindre utsträckning drabbas av effektiv fastighetsskatt än ägare av större jordbruksfastigheter. Medan beträffande ägare av fastigheter, vilkas taxeringsvärde understiger 50 000 kronor, procenttalet sådana som erlægga effektiv fastighetsskatt uppgår till allenast 17,6, stiger nämnda procenttal i takt med taxeringsvärdenas storlek upp till 85,7 för ägare av jordbruksfastighet med taxeringsvärde över en miljon kronor. På motsvarande sätt stiger det procenttal, som anger de effektiva fastighetsskattekronornas andel av antalet fastighetsskattekronor från lägst 8,4 för fastigheter med lägre taxeringsvärde än 50 000 kronor till högst 72,8 procent för fastigheter med taxeringsvärde överstigande en miljon kronor.

Av totala antalet effektiva fastighetsskattekronor härrörande från de i de nio kommunerna belägna jordbruksfastigheterna belöper 21 procent å fastigheter, beträffande vilka taxeringsvärdet understiger 200 000 kronor och som tillhöra i kommunen mantalsskrivna fysiska personer. Återstående 79 procent belöper å fastigheter med ägare som nyss sagts men med taxeringsvärde överstigande 200 000 kronor samt å fastigheter, som tillhöra i kommunen icke mantalsskrivna personer eller juridiska personer.

Vad angår annan fastighet ligger det ifråga om fastighetsskattens effekt annorlunda till än beträffande jordbruksfastighet. Övervägande delen av ägare av annan fastighet erlægga effektiv fastighetsskatt. Av de ägare av annan fastighet, som ingå i den statistiska undersökningen rörande nio landskommuner, erlägges effektiv fastighetsskatt av 86,2 procent. Beträffande annan fastighet har icke skett någon uppdelning i olika ägarkategorier men skäl finnes att antaga, att en stor del av de ägare — uppgående till 13,8 procent av hela antalet — som icke erlægga effektiv fastighetsskatt, använda sina fastigheter i egna rörelser.

Av från annan fastighet i ovannämnda kommuner härrörande fastighetsskattekronor äro 64,1 procent effektiva. Avvikelserna de olika kommunerna

emellan från detta medeltal äro icke av samma betydighet, som fallet var ifråga om jordbruksfastigheterna. Procenttalet torde ock giva ett ganska riktigt uttryck för den genomsnittliga fastighetsskatteeffekten beträffande annan fastighet. Detta hindrar dock icke att förhållandena skifta för olika slag av fastigheter. I de undersökningar (bilagorna F, G, och H), som utförts beträffande Djurö, Norrtälje och Stockholm har uppdelning skett å olika slags fastigheter med hänsyn til fastigheternas användningssätt samt till deras ägare. En sammanfattning lämnas i vidstående tabell.

Fastigheternas karaktär	Kommun	Effektiva fastighets- skattekrönor i procent
Kommunala bostadsbolag, allmännyttiga bostadsföretag och liknande.....	Stockholm	93·9
Bostadsföreningar.....	Norrtälje	93·4
En- och tvåfamiljsfastigheter	Stockholm	84·7
» »	Norrtälje	87·4
Sommarnöjesfastigheter	Djurö	80·0
Hyresfastigheter ej nämnda ovan	Stockholm	63·7
» » » »	Norrtälje	58·2
Fastigheter använda i ägarens rörelse	Stockholm	21·8
» » » »	Norrtälje	21·1

Fastighetsskattens verkningar för kommunerna.

Såsom tidigare berörts ha av de sakkunniga utförda provtaxeringar och övriga statistiska undersökningar haft till huvudsakligt syfte att utröna fastighetsskattens verkningar för kommunerna. Härvid har varit av särskilt intresse att påvisa de utdebiteringshöjningar, som äro att räkna med vid ett avskaffande av fastighetsskatten.

På samma sätt som — i enlighet med vad i det föregående påvisats — fastighetsskattens effekt växlar i fråga om olika slag av fastigheter, föreligga också differenser beträffande de höjningar av den kommunala utdebiteringen, som skulle följa av fastighetsskattens avskaffande. Berörda differenser sammanhännga främst med arten av det i kommunerna befintliga fastighetsbeståndet. Ju mera i detta ingår fastigheter med hög fastighetsskatteeffekt desto högre blir utdebiteringshöjningen.

I fråga om de år 1952 provtaxerade nio kommunerna (se tab. B 5 kol. 7) skulle fastighetsskattens avskaffande medföra en genomsnittlig höjning av utdebiteringen till allmän kommunalskatt med 58 öre. (Då det här och i det följande talas om utdebiteringshöjning vid avskaffande av fastighetsskatten avses icke den faktiska utdebiteringshöjningen utan en med borteliminerande av ovidkommande faktorer beräknad höjning. Angående sättet för höjningens beräkning hänvisas till bilaga B). Av skäl, som ovan angivits, varierar emellertid utdebiteringshöjningen avsevärt de olika kommunerna

emellan. Med hänsyn härtill och då den statistiska undersökningen omfattat ett allenast begränsat antal landskommuner torde den vid undersökningen erhållna genomsnittliga utdebiteringshöjningen icke kunna anses representera genomsnittet för samtliga landskommuner i riket. Detta hindrar dock icke, att den utförda statistiken ger en tämligen god bild av den utdebiteringshöjning, som i landskommuner av olika karaktär är att räkna med vid ett avskaffande av fastighetsskatten.

Den högsta utdebiteringshöjningen föreligger för Bara kommun med en krona 18 öre. För den i berörda kommun ingående församlingen Bjärshög skulle utdebiteringshöjningen utgöra en krona 30 öre.

Den i förhållande till genomsnittet höga utdebiteringshöjningen i Bara kommun har sin förklaring däri (tab. B 6 kol. 2), att av sammanlagda taxeringsvärdet å jordbruksfastigheter, 23 771 900 kronor, å jordbruksfastigheter med taxeringsvärde understigande 50 000 kronor belöper allenast 1 235 400 kronor, medan å jordbruksfastigheter med taxeringsvärde överstigande en miljon kronor belöper 12 991 200 kronor. Därtill kommer, att icke inom kommunen mantalsskrivna fysiska personer samt juridiska personer äga jordbruksfastigheter inom kommunen med ett sammanlagt taxeringsvärde av 3 271 100 kronor. Av i kommunen förefintliga effektiva fastighetsskattekronor, 7 638 kronor, belöpa allenast 1,7 procent å sådana av inom kommunen mantalsskrivna fysiska personer ägda jordbruksfastigheter, vilkas taxeringsvärde understiger 50 000 kronor.

Den lägsta utdebiteringshöjningen, 15 öre, föreligger för Nysätra kommun i Västerbottens län — även denna liksom Bara en typisk jordbrukskommun. I Nysätra uppgår emellertid det sammanlagda taxeringsvärdet å jordbruksfastigheter med taxeringsvärde understigande 50 000 kronor och ägda av inom kommunen mantalsskrivna fysiska personer till över 93 procent av det totala, jordbruksfastigheter åsatta taxeringsvärdet.

I motsats till vad som gäller beträffande övriga provtaxerade landskommuner belöper å tre landskommuner, belägna i Norrland, större delen av taxeringsvärdet å annan fastighet. I samtliga tre kommuner hänför sig denna del av taxeringsvärdet i huvudsak till kraftverksanläggningar. I två av kommunerna, Ådals-Liden och Ragunda, där kraftverken tillhöra staten, skulle fastighetsskattens avskaffande komma att medföra en allenast obetydlig höjning av utdebiteringen eller för vardera av kommunerna 11 öre. Vid denna beräkning av utdebiteringshöjningen har dock förutsatts, att vid avskaffande av fastighetsbeskattningen en ändring vidtages i reglerna om fördelningen mellan olika kommuner av inkomst av rörelse, vari fastighet ingår. Under förutsättning, att kommun, där kraftverk är beläget, tilldelas en andel av nettointäkten motsvarande 5 procent av kraftverkets taxeringsvärde innan fördelning i övrigt sker, skulle så länge vattenfallsstyrelsen — såsom för närvarande sker — redovisar nettointäkt överstigande 5 procent av de kraftverken åsatta taxeringsvärdena, ett avskaffande av fastighetsskatten icke komma att medföra någon minskning av skatteunderlaget för kraftverkskommunerna.

Vad angår den tredje av ifrågavarande kommuner, Hogdal i Jämtlands län, skulle emellertid fastighetsskattens avskaffande medföra den näst efter den för Bara gällande högsta utdebiteringshöjningen eller en krona 10 öre. Denna relativt höga utdebiteringshöjning har emellertid sin förklaring i mera tillfälliga förhållanden. I berörda kommun är nämligen ett icke staten tillhörigt kraftverk under utbyggnad. Ehuru detta ännu icke lämnat avkastning är det åsatt taxeringsvärde, varå utgår fastighetsskatt, som följaktligen i sin helhet blir effektiv. Till jämförelse kan nämnas, att för taxeringsåret 1950 (se tabell C 4), då kraftverksbygget ännu icke påbörjats, ett avskaffande av fastighetsskatten för Hogdals kommun skulle innebära en utdebiteringshöjning av allenast 15 öre.

Av skäl, som framgår av bilaga E, ha de sakkunniga verkställt en i bilagan redovisad undersökning angående fastighetsskattens betydelse för de norrländska skogskommunerna. Undersökningen, om vars närmare innebörd och resultat hänvisats till bilagan, giver vid handen, att ett bortfall av den å bolagsskogarna belöpande effektiva fastighetsskatten icke skulle — åtminstone i nuvarande ekonomiska läge — medföra någon mera betydande höjning av den kommunala utdebiteringen, och detta icke ens i kommuner, där fastighetsskattekronorna av bolagsskogar äro till större delen effektiva.

Av den i redogörelsen för fastighetsskattens verkningar för de skattskyldiga återgivna tabblån framgår, att den effektiva fastighetsskatten är relativt hög i fråga om fastigheter, som utnyttjas som sommarbostäder. I bilaga F redovisas en undersökning beträffande Djurö, där fastigheterna till övervägande delen utgöras av sommarnöjesfastigheter. I ifrågavarande kommun skulle ett bortfall av den på berörda fastigheter belöpande effektiva fastighetsskatten medföra en betydande höjning av utdebiteringen till allmän kommunalskatt, nämligen för de olika i kommunen ingående tre församlingarna respektive 3 kronor 45 öre, 2 kronor 86 öre och 2 kronor 72 öre.

Beträffande en del av de av de sakkunniga provtaxerade landskommunerna har provtaxering ägt rum jämväl i samband med av kommunalskatteberedningen verkställd utredning. I bilaga D har i fråga om nämnda kommuner för jämförelse sammanställts vissa uppgifter från såväl kommunalskatteberedningen som förevarande utredning. I nedanstående tabell lämnas en sammanfattning omfattande samtliga de olika åren undersökta kommuner.

Taxeringsår	Antal provtaxerade kommuner (församlingar)	Antal skattekronor	Procentuell minskning därav vid bortfall av effektiva fastighets-skattekronor	Mot effektiva fastighetsskattekronor svarande utdebiteringshöjning
1933	33	111 008	28·1	4·48
1936	77	500 041	13·6	1·48
1950	8	156 724	4·1	0·28
1952	25	652 796	6·6	0·58
1952	2	291 278	1·1	0·11

Vad angår fastighetsskattens verkningar för stadskommunerna ha undersökningar utförts beträffande Norrtälje stad och fyra taxeringsdistrikt i Stockholms stad. Undersökningarna, vilka redovisas i bilagorna G och H, giva vid handen, att ett avskaffande av fastighetsskatten skulle medföra en höjning av utdebiteringen till allmän kommunalskatt med i Norrtälje 95 öre och i Stockholm omkring 70 öre.

De i det föregående angivna siffrorna för höjning av utdebiteringen vid avskaffande av fastighetsskatten avse allmän kommunalskatt. Höjningen av utdebiteringarna av landstingsskatt och tingshusmedel är sålunda icke medräknad. Vad angår utdebiteringen av tingshusmedel torde man kunna bortse från denna, då den genomsnittliga höjningen understiger ett öre. Höjningen av utdebiteringen av landstingsskatt däremot har på grundval av de statistiska undersökningarna i genomsnitt för samtliga landsting beräknats till 29 öre.

För att få en riktig bild av höjningen av hela den kommunala utdebiteringen vid avskaffande av fastighetsskatten bör sålunda de tal, som ovan och i de i bilagorna framlagda tabellerna angivits för höjning av utdebiteringen till allmän kommunalskatt, ökas med 29 öre.

Med ledning av det material, som framkommit vid de av de sakkunniga utförda statistiska undersökningarna, ha de sakkunniga sökt göra en unge-

Tabell, utvisande för taxeringsåret 1952 den beräknade sammanlagda effektiva fastighetsskatten.

	Skattebelopp i miljoner kronor		
	Primärkommuner	.Landsting	Summa
<i>Jordbruksfastighet</i>			
Landskommuner	9·1	3·9	13·0
Landstingsstäder.....	0·5	0·2	0·7
Icke-landstingsstäder	0·1	—	0·1
Summa	9·7	4·1	13·8
<i>Annan fastighet</i>			
Landskommuner	30·9	13·4	44·3
Landstingsstäder.....	40·0	14·2	54·2
Icke-landstingsstäder	41·5	—	41·5
Summa	112·4	27·6	140·0
<i>Samtliga fastigheter</i>			
Landskommuner	40·0	17·3	57·3
Landstingsstäder	40·5	14·4	54·9
Icke-landstingsstäder	41·6	—	41·6
Summa	122·1	31·7	153·8
Municipalsamhällen			0·8
Tingslag			0·6
Summa			155·2

färlig beräkning rörande det totala skattebelopp, som fastighetsskatten tillfört kommunerna för taxeringsåret 1952.

I fråga om jordbruksfastighet utvisar den taxeringsåret 1952 avseende undersökningen rörande nio landskommuner, att i genomsnitt 25,1 procent av fastighetsskatteunderlaget utgöres av effektiva fastighetsskattekronor. Med hänsyn emellertid bland annat till att de i undersökningen ingående skånekommunerna, där procenttalet effektiva fastighetsskattekronor är osedvanligt högt, fått i alltför hög grad inverka på genomsnittresultatet, har ett procenttal av 20 procent ansetts giva ett bättre uttryck för den genomsnittliga fastighetsskatteeffekten.

Vad angår annan fastighet utgör enligt de verkställda utredningarna den effektiva fastighetsskatten i procent av den debiterade fastighetsskatten för de år 1952 undersökta nio landskommunerna 64,1 procent, för Norrtälje stad 70,4 procent och för Stockholms stad 68,7 procent. Med hänsyn till angivna procenttal ha de sakkunniga ansett sig kunna vid en approximativ beräkning utgå ifrån, att av den fastighetsskatt, som härflyter från annan fastighet, ett belopp motsvarande 65 procent utgör effektiv fastighetsskatt.

På grundval av ovannämnda procenttal, 20 procent för jordbruksfastighet och 65 procent för annan fastighet, ha de i vidstående tabell angivna skattebeloppen beräknats.

De sakkunniga vilja framhålla, att resultatet av de statistiska undersökningarna i huvudsak motsvarar den kännedom om de av undersökningarna berörda förhållanden, som de sakkunniga erhållit vid i andra sammanhang gjorda iakttagelser. Resultatet av undersökningarna torde därför kunna betraktas såsom tillräckligt representativt för att ett bedömande av fastighetsbeskattningsens nuvarande verkningar skall kunna grundas å detsamma.

VIII. FASTIGHETSTAXERINGENS BETYDELSE I ANDRA HÄNSEENDEN ÄN FÖR FASTIGHETSBEKATTNINGEN.

Fastighetstaxeringens ursprungliga och primära uppgift är att åsätta de fastigheter, som äro underkastade fastighetskatt, värden som skola tjäna som underlag för denna skatt. Vid sidan av denna uppgift har fastighetstaxeringen emellertid kommit att få vidsträckt betydelse icke blott inom olika grenar av beskattningen utan även i skilda sammanhang utanför beskattningens område. Vid ett principavgörande beträffande fastighetsbeskattningen torde detta böra beaktas. I det följande lämnas en kortfattad översikt av vissa förhållanden, där fastighetstaxeringen är av betydelse.

A. Taxeringsvärdenas betydelse för inkomsttaxeringen.

1. *Inkomststoppskattningens hänförande till förvärvskällor.*

Vid fastighetstaxeringen sker en uppdelning av fastigheterna i *jordbruksfastighet* och *annan fastighet*. Den klassificering, som sålunda sker vid fastighetstaxeringen, är bestämmande för huruvida intäkt av fastighet vid inkomsttaxeringen skall anses såsom intäkt av *jordbruksfastighet* (21 § kommunalskattelagen) eller intäkt av *annan fastighet* (24 § kommunalskattelagen).

2. *Avdraget för värdeminskning å byggnader.*

Vid beräkning av inkomst av jordbruksfastighet och av annan fastighet brukar taxeringsvärdet tagas till utgångspunkt vid beräkning av avdrag för värdeminskning å byggnader. Beträffande jordbruksfastighet är avdrag medgivet för värdeminskning å driftsbyggnader, därunder inbegripna för driften nödiga bostadsbyggnader. Avdraget bör bestämmas till viss procent av byggnadens värde, olika allt efter den tid en byggnad av ifrågavarande art anses kunna för sitt ändamål utnyttjas (punkt 2 anvisningarna till 22 § kommunalskattelagen). Dessa bestämmelser hava i princip tillämpats så att avdraget ansetts böra beräknas å anskaffningsvärdet. Då detta emellertid merendels icke kan visas, har den praxis utbildat sig, att avdraget beräknas till viss procent vanligen en procent, av jordbruksvärdet (stundom efter avdrag av skogsmarksvärdet). Beträffande *annan fastighet* är i punkt 2 anvisningarna till 25 § kommunalskattelagen enligt dess hittillsvarande lydelse stadgat, att avdrag för värdeminskning å byggnad skall bestämmas på sätt som i fråga om jordbruksfastighet gäller. Emellertid har i sist-

nämnda anvisningspunkt uttryckligen uttalats, att såsom byggnadsvärde skall, där ej särskilda omständigheter annat föranleda, anses taxeringsvärdet (byggnadsvärdet) under beskattningsåret.

I samband med att vid 1951 års riksdag beräkning av inkomst av jordbruksfastighet enligt bokföringsmässiga grunder blivit uttryckligen lagfäst, hava nyss berörda bestämmelser blivit ändrade, varjämte vissa övergångsbestämmelser av intresse i detta sammanhang tillkommit. (Se härom S. F. S. 1951 nr 790.) De nya bestämmelserna skola tillämpas första gången vid 1954 års taxering. Enligt punkt 2 anvisningarna till 22 § kommunalskattelagen i dess nya lydelse skall avdrag för värdeminskning å till jordbruket hörande driftsbyggnader alljämt bestämmas till viss procent av byggnadens värde. I anvisningspunkten har emellertid nu inskrivits, att detta värde skall anses vara lika med anskaffningskostnaden, men att om denna icke kan visas, såsom byggnads värde skall anses två tredjedelar av det under beskattningsåret gällande taxerade jordbruksvärdet, minskat med däri ingående skogsmarksvärde, i den mån det överstiger 25 000 kronor, samt med skäligt värde å mera betydande naturtillgångar och särskilda förmåner. Dessa anses såsom mera betydande, om värdet därå överstiger en tiondel av det taxerade jordbruksvärdet.

För skattskyldiga, som övergå till beräkning av inkomst av jordbruksfastighet enligt bokföringsmässiga grunder, meddelas för övergången vissa föreskrifter beträffande bland annat värderingen av tillgångar vid beskattningsårets ingång. För det fall att övergång sker vid ingången av det beskattningsår, för vilket taxering skall ske år 1954, gäller, såvitt nu är i fråga, att värdet å byggnad i jordbruksdriften upptages till belopp, motsvarande anskaffningskostnaden minskad med beloppet av åtnjutna värdeminskningssavdrag. Kan nyssnämnda kostnad icke visas, bestämmas byggnadsvärdet, där icke särskilda omständigheter till annat föranleda, till belopp, motsvarande två tredjedelar av det vid 1952 års allmänna fastighetstaxering åsatta jordbruksvärdet, minskat med däri ingående skogsmarksvärde, i den mån det överstiger 25 000 kronor samt med skäligt värde å mera betydande naturtillgångar och särskilda förmåner. För skattskyldig åter, som vid senare tidpunkt övergår till ifrågavarande beräkningsmetod skall, därest anskaffningskostnaden icke kan visas, värdet å byggnaden upptagas till belopp, motsvarande två tredjedelar av det vid den närmast före sistnämnda tidpunkt verkställda fastighetstaxeringen åsatta jordbruksvärdet, minskat på sätt nyss sagts. Vidare stadgas i övergångsbestämmelserna, att därest skattskyldig, utan att redovisa inkomst av jordbruksfastighet enligt bokföringsmässiga grunder, övergått till att, vid beräkning av avdrag för värdeminskning av byggnad, beräkna avdraget å anskaffningskostnad, skall värde å byggnad vid övergången bestämmas med motsvarande tillämpning av nyss anförda bestämmelser.

3. Beräkning av avdrag för värdeminskning av skog.

Åsättande av taxeringsvärde å skog och skogsmark sker efter en senast i förordningen den 1 juni 1951 (nr 437) med instruktion för värdering av skogsmark och växande skog vid taxering av fastighet närmare reglerad metod.

Såsom led i taxeringen enligt denna metod ingår bland annat att för varje taxeringsenhet uppskattas och angives:

arealen skogsmark,

boniteten eller den siffra, som i kbm per har anger skogsmarkens genomsnittliga årliga virkesavkastningsförmåga vid normal skogstillgång och rationellt skogsbruk,

rotvärdet per kbm å den årliga virkesavkastningen,

det å fastigheten befintliga genomsnittliga virkesförrådet, uttryckt i kbm per har,

siffror för relativt virkesförråd och relativ skogstillgång.

De resultat, som utvinnas vid taxeringen av skogsmark och växande skog, begagnas ofta vid tillämpning av bestämmelserna om beräkning av inkomst av skogsbruk enligt 22 § 1 mom. kommunalskattelagen med tillhörande anvisningar.

Dessa bestämmelser gå i korthet ut på att den skattskyldige är berättigad till avdrag vid inkomstberäkningen, om avverkning eller skogsförsäljning medfört, att den växande skogens värde eller det befintliga virkesförrådets storlek nedgått under det värde eller det förråd, som var för handen vid den skattskyldiges förvärv av fastigheten. Föreligger sådan nedgång, betraktas inkomsten från skogen i motsvarande mån principiellt såsom kapitaluttag, som icke skall inkomstbeskattas. Sker försäljning av skog därigenom att hela fastigheten avyttras, är ägaren i vissa fall berättigad till avdrag med fyra gånger värdet av den normala årliga virkesavkastningen från fastigheten.

Vid beräkning av avdrag av angiven art är det av betydelse att ha tillgång till sådana uppgifter i fråga om fastigheter med skog, som enligt vad ovan sagts bli föremål för periodiskt återkommande och sakkunnig uppskattning vid fastighetstaxeringarna. Uppgifterna utnyttjas av såväl de skattskyldiga, som ha att förebringa utredning till stöd för sina avdragsyrkanden, som taxeringsmyndigheterna, vilka ha att pröva avdragsyrkandena. Särskilt om utredningen från den skattskyldiges sida är bristfällig, vilket ofta är fallet beträffande mindre skogsägare, äro taxeringsmyndigheterna i stort behov av fastighetstaxeringens siffror för att kunna åstadkomma skäliga taxeringar.

Fastighetstaxeringens betydelse för beräkning av avdrag för värdeminskning av skog kommer i viss mån i annat läge, i den mån värdering av skog kommer att ske enligt den skogsvärderingsinstruktion (SFS 1951 nr 440), som är avsedd att träda i tillämpning vid nästa allmänna fastighetstaxering år 1955.

Den nya metoden bygger på de skogligen förhållanden (genomsnittssko-

gar), som konstaterats vid riksskogstaxeringen. Värderingen utgår sålunda från det slags skogsbruk, som i genomsnitt bedrivs i den trakt, där vederbörande fastighet är belägen. På grundval av det skogsbruk, som i genomsnitt faktiskt förekommer, indelas riket med hänsyn till klimatiska förhållanden i tillväxtområden och marken inom varje sådant område med hänsyn till sin produktionsförmåga i godhetsklasser. Genom hänförande av varje skogsfastighet till viss godhetsklass för visst tillväxtområde skola samtliga fastigheter i riket kunna indelas i grupper efter fastigheternas naturliga betingelser för skogsproduktion. Denna uppdelning av skogen på tillväxtområden och godhetsklasser ersätter den bonitetsbestämning, som sker enligt den äldre metoden. Fastställande av absoluta kbmtal för avkastningen per har skall således ej vidare förekomma. Uppskattning av virkesförrådet per har skall alltjämt äga rum, men däremot skola tal för relativt virkesförråd och relativ skogstillgång icke vidare beräknas. Vid uppskattning av virkesförrådet enligt den nya metoden skall i stället en fördelning å trädslagsklasser och förrådsgrupper ske. I själva verket innebär dock en sådan uppskattning ingenting annat än ett bestämmande av de faktorer, som varit avgörande för den relativa skogstillgången enligt de äldre bestämmelserna.

I sammanhang med införandet av ändrade grunder för värderingen av skogsfastighet har lydelsen av 22 § 1 mom. tredje stycket kommunalskattelagen ändrats så tillvida, att i stället för det tidigare alternativt medgivna avdraget med ett belopp motsvarande värdet av fyra gånger den normala årliga virkesavkastningen av marken (det s. k. schablonavdraget) avdrag medgives med ett belopp motsvarande värdet av det för skogen beräknade minsta producerande skogskapitalet. Ändringen, som tillkommit genom en lag den 1 juni 1951 (nr 438), gäller från och med den 1 januari 1956.

Enligt samtidigt ändrade anvisningar till samma paragraf skall vid tillämpning av den nya bestämmelsen som värde av minsta producerande skogskapital anses viss mångfald av det vid taxeringen fastställda skogsmarksvärdet.

Det har från olika håll uttryckts förmodan om att de metoder, som hittills med stöd av uppgifter från skogstaxeringarna och i anslutning till gällande blanketter brukat i praktiken tillämpas vid beräkning av skogsvärdeminskingsavdrag, skulle komma att sakna underlag enligt den nya taxeringsmetoden. Vad som därvid främst åsyftas torde vara bonitetsbestämningens avskaffande, varigenom uppgift om tillväxten skulle komma att saknas. Avsikten är emellertid, att sådana uppgifter — härstammande från äldre fastighetstaxeringar — skola finnas även efter den nya metodens genomförande. Därvid torde förhållandet mellan den nya metodens godhetsklasser och den gamla metodens taxeringsboniteter komma att direkt angivas.

Då i övrigt uppgifter, som hittills pläгат inhämtas från fastighetstaxeringen för beräkning av intäkt av skogsbruk, även i fortsättningen komma att stå till buds synes anledning saknas att antaga, att fastighetstaxeringen kommer att minska i betydelse i förevarande sammanhang.

4. Beräkning av hyresvärde å bostad.

Enligt 24 § kommunalskattelagen skall såsom intäkt av annan fastighet upptagas bl. a. hyresvärdet av lägenhet, som ägaren använt för sin, sin familjs och sina personliga tjänares räkning. Värdet av sådan förmån skall enligt 42 § kommunalskattelagen beräknas med ledning av i orten gällande hyrespris eller, i saknad av tillfälle till sådan jämförelse, efter annan grund, som må finnas skälig.

Då det gäller uppskattning av hyresvärdet av bostad i villor, egna hem o. d., stundom även i bostadsrättslägenheter, har uppskattningen i stor utsträckning av praktiska skäl ansetts böra anknytas till taxeringsvärdet på det sättet, att hyresvärdet bestämts till viss procent av nämnda värde.

5. Värdeminskningsavdrag för byggnad, nyttjad i rörelse.

Beträffande avdrag för värdeminskning å byggnad, som helt eller delvis nyttjas i rörelse, gäller att avdraget i första hand skall bestämmas till viss procent av anskaffningsvärdet. I de ofta förekommande fall, då detta ej är utrett, brukar analogivis i praxis tillämpas den i punkt 2 anvisningarna till 25 § kommunalskattelagen givna regeln, att som byggnads värde skall anses det taxerade byggnadsvärdet.

Enligt 10 § kommunalskattelagen skall vid taxering av annan fastighet bland annat redovisas särskilt byggnadsvärde. Ur detta värde skall emellertid urskiljas vad som belöper å maskiner och liknande tillgångar, vilka äro avsedda att huvudsakligen tjäna industriellt eller därmed jämförligt ändamål. Detta utbrutna värde benämnes *särskilt maskinvärde*. Bestämmelsen om redovisning av ett särskilt maskinvärde tillkom år 1937, enär det visat sig, att en riktig tillämpning av gällande bestämmelser rörande avskrivning för värdeminskning vid inkomstbeskattningen ofta försvårades därav, att det ej läte sig göra att vid denna beskattning bedöma, huruvida och i vad mån värdet å fasta maskiner innefattades i industrifastighets taxeringsvärde. Det förmenades, att en rationell lösning av det då aktuella avskrivningsproblemet skulle försvåras, om ej särskild redovisning erhöles av värdet å fasta maskiner i industrifastigheter. Vidare ansågs det av betydelse för förmögenhetsbeskattningen, att beträffande till förmögenhetsskatt skattskyldiga personer äga kännedom om vilka fasta maskiner, som inginge i taxeringsvärdet å dem tillhöriga fastigheter. Vid värdesättning av tillgångar för förmögenhetsbeskattningen gäller nämligen att fastighet skall upptagas till taxeringsvärdet, medan lös egendom, som är avsedd för stadigvarande bruk i rörelse, skall upptagas till vad som efter årliga avskrivningar återstår av anskaffningsvärdet.

6. Taxeringsvärdet som grund vid fördelning av inkomst mellan kommuner.

I några §§ i kommunalskattelagen föreskrives, att vid fördelning till beskattning av inkomst, som härflutit från fastigheter i flera kommuner, det förhållande, vari fastigheternas taxeringsvärde stått till varandra, skall utgöra fördelningsgrund.

56 § andra stycket kommunalskattelagen innehåller sålunda bestämmelser för det fall att inkomst gemensamt härflutit från fastigheter av annan fastighets natur, belägna inom olika kommuner men utgörande en förvärvskälla. Enligt huvudregeln skall inkomsten tagas till beskattning i varje kommun till så stor del, som kan anses hava inom kommunen influtit. Men kan utredning härom icke vinnas, skall inkomsten fördelas efter vad som kan finnas skäligt med hänsyn till den bruttointäkt, som influtit inom varje kommun, eller till det förhållande, vari fastigheternas taxeringsvärden stått till varandra.

Efter ändring genom lag den 7 december 1951 (nr 790) avser stadgandet numera fastigheter såväl av jordbruksfastighets som av annan fastighets natur. Den ändrade lydelsen skall tillämpas från och med 1954 års inkomst-taxering.

Fördelning i förhållande till taxeringsvärden kan också enligt punkt 2 anvisningarna till 58 § kommunalskattelagen ifrågakomma vid beskattning inom flera kommuner av inkomst av rörelse, som avser att medelst ledning tillhandahålla vatten, gas eller elektrisk kraft. I samma anvisningspunkt gives därjämte en specialregel beträffande fördelningen mellan kommuner, där vatten-, gas- eller kraftverk varit beläget eller förbrukning ägt rum, för det fall, att den andel, som enligt i punkten angivna grunder skall tillfalla sådant verk, överskjuter tio procent av verkets eller verkens taxeringsvärde.

Här angivna regler kunna också komma i tillämpning vid sådan fördelning av inkomst, som avses i 60 § kommunalskattelagen, d. v. s. vid fördelning mellan olika inom en och samma kommun belägna områden, inom vilka menighet äger utöva beskattningsrätt.

B. Taxeringsvärdenas betydelse för andra skatter och avgifter än statlig och kommunal inkomstskatt.

1. Skogsvårdsavgiften.

Bestämmelser härom finnas i förordningen den 28 juni 1946 (nr 324) om skogsvårdsavgift. Enligt 1 § i denna förordning skall sådan avgift erläggas för jordbruksfastighet, vilken vid fastighetstaxering åsatts särskilda värden för skogsmark och växande skog.

2. Statlig förmögenhetsskatt samt arvsskatt och gåvoskatt.

Enligt förordningen den 26 juli 1947 om statlig förmögenhetsskatt samt förordningen den 6 juni 1941 om arvsskatt och gåvoskatt skall fastighet (fast egendom) i regel upptagas till taxeringsvärdet.

Hänvisning till arvsskatteförordningens värderingsregler förekommer i 4 § förordningen den 26 juli 1947 om kvarlåtenskapsskatt.

3. Stämpel- och expeditionslösenförfattningarna.

Taxeringsvärdet är av betydelse vid tillämpning av förordningen den 7 december 1883 angående expeditionslösen samt förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften.

Då vid rådhusrätt lagfart meddelas på grund av köp, byte eller gåva är den lösen, som enligt lösenförordningen skall utgå för lagfartsbeviset, utöver visst grundbelopp bestämd i förhållande till fastighetens värde enligt nästföregående års taxering, dock, att vid lagfart på grund av köp, lösen beräknas efter köpeskillingen, därest denna överstiger taxeringsvärdet.

I stämpelförordningen stadgas stämpelfrihet för vissa bevis, som av myndighet skola utfärdas i lagfartsärenden, därest varken taxeringsvärdet eller köpesumman för den egendom, beviset avser, uppgår till 1 000 kronor.

Vidare skall enligt stämpelförordningen — med vissa undantag — avhandling om oneröst förvärv av fast egendom förses med stämpel, i regel med en krona för varje fulla 100 kronor av egendomens värde. Att detta i vissa fall skall upptagas till taxeringsvärdet framgår av förordningens 10 § mom. 1.

4. Investeringsavgiften.

I 7 § förordningen den 14 december 1951 (nr 794) om särskild avgift vid vissa investeringar (investeringsavgift) tillmätes taxeringsvärdet betydelse i visst hänseende.

C. Taxeringsvärdenas betydelse för fördelning av in-teckningsansvar.

Enligt 32 § förordningen den 16 juni 1875 angående in-teckning i fast egendom, att därest in-teckning för fordran är meddelad i flera egendomar gemensamt och visst värde å varje egendom icke är utsatt i in-teckningshandlingen, det värde, efter vilket varje egendoms ansvarighet för in-tecknade beloppet primärt bestämmes, utgöras av taxeringsvärdet för året näst före den tid då in-teckningen söktes, eller, om taxeringsvärde för det året ej finnes, det taxeringsvärde, som efter nämnda tid först fastställles. Vidare är för visst i 121 § andra stycket utsökningslagen angivet fall taxeringsvärdet å fast egendom normerande för fördelningen av inköpssumman för gemensamt in-tecknade egendomar mellan egendomarna. Finnes för någon av gemensamt in-tecknade egendomar icke taxeringsvärde fastställt åligger det enligt 79 § fjärde stycket utsökningslagen utmätningsman att föranstalta om värdering av denna egendom.

D. Taxeringsvärdenas betydelse för författningsenligt reglerad medelsplacering och fastighetskredit.

Taxeringsvärdet å fastighet är understundom avgörande för frågan i vad mån in-teckning i fast egendom må godtagas såsom säkerhet eller som placeringssubjekt för fondmedel m. m.; sådana bestämmelser återfinnas bland annat i 125 § första stycket utsökningslagen, 2 § förordningen den 21 november 1924 med särskilda bestämmelser om anbringande av omyndigs medel, 35 § andra stycket förordningen den 26 juni 1931 om erkända sjukkas-sor, 4 § 1 mom. reglementet den 18 december 1936 (nr 638) ang. förvaltningen om folkpensionsfonden m. m., 19 § lagen den 24 mars 1938 om understödsföreningar, 274 § lagen den 17 juni 1948 om försäkringsrörelse samt 1 § 1 mom. och 3 § 2 mom. reglementet den 25 november 1949 (nr 585) angående förvaltningen av i postsparbanken och på postgiro inestående medel.

Bestämmelser i samma ämne äro meddelade jämväl i åtskilliga författningar, som reglera olika kreditinrättnings verksamhet, t. ex. 4 § förordningen den 16 maj 1890 angående de allmänna grunder, som vid hypoteks-föreningarnas bildande och framtida verksamhet skola till efterrättelse län-da, sådan paragrafen lyder enligt förordningen den 27 mars 1942 (nr 133), 27 § lagen den 29 juni 1923 om sparbanker, sådan paragrafen lyder enligt lagen den 30 juni 1947 (nr 320), 23 § förordningen den 3 augusti 1929 (nr 256) om Svenska bostadskreditkassan och om bostadskreditföreningar, så-dan paragrafen lyder enligt förordningen den 19 september 1947 (nr 757), 8 § förordningen den 17 maj 1935 (nr 177) angående grunderna för stads-hypoteks-föreningars bildande och verksamhet, sådan paragrafen lyder enligt förordningen den 19 september 1947 (nr 755) samt 59 § förordningen den 5 juni 1942 (nr 325) om jordbrukets kreditkassor, sådan paragrafen lyder enligt förordningen den 26 juni 1948 (nr 375).

E. Taxeringsvärdenas betydelse för författningsenligt reglerad balansvärdering.

I sådant hänseende må framhållas, att 25 § sparbankslagen, till vilken paragraf hänvisning göres i 29 § och 73 § mom. 7, ävensom 1 § lagen den 30 juni 1947 (nr 321) med särskilda bestämmelser angående sparbanks inlå-ning, innehålla bestämmelser om att såsom täckning för sparbanks inlå-ning må godkännas lån, varför säkerheten utgöres av in-teckning inom viss angiven del av senast fastställda taxeringsvärde å fastighet av visst slag. För jordbrukskreditkassornas vidkommande finnas motsvarande bestäm-melser i 32 § ovannämnda förordning 325/1942, sådan paragrafen lyder jämlikt förordningen 375/1948, samt förordningen den 26 juni 1948 (nr 376) med särskilda bestämmelser angående in- och upplåning vid central-kassa för jordbrukskredit.

I 72 § 2 mom. lagen den 14 september 1944 om aktiebolag stadgas att vid tillämpning av bestämmelserna i 1 mom. av samma paragraf — vilka gälla fondering och utdelningsbegränsning i bolag med viss skuldsättning — bland skulderna icke skall inräknas gäld, för vilken bolaget lämnar säkerhet av inteckning inom sextio procent av senast fastställda taxeringsvärdet för fastighet av visst slag. 100 § 2 mom. samma lag innehåller förbud mot uppskrivning i räkenskaperna av fast egendom över senast fastställda taxeringsvärdet. Med anledning av den betydelse, som sålunda givits åt fastigheters taxeringsvärden i angivna hänseenden, skall enligt 103 § 1 mom. uppgift om desamma lämnas i förvaltningsberättelsen. Motsvarande förbud mot uppskrivning av fastigheter gäller enligt 93 § 3 mom. och 205 § lagen om försäkringsrörelse jämväl i fråga om försäkringsaktiebolag och ömsesidiga försäkringsbolag.

Sambruksförenings skyldighet att av sin årsvinst göra avsättning till reservfond enligt 21 § lagen den 30 april 1948 om sambruksföreningar har gjorts beroende av reservfondens och inbetalat insatskapitals förhållande till taxeringsvärdet å föreningen tillhörig fast egendom.

F. Taxeringsvärdenas betydelse enligt viss annan lagstiftning.

Enligt lagen den 21 juni 1940 (nr 540) om krigsskadeersättning i dess nuvarande lydelse¹ skall för skada å egendom här i riket i följd av krig, vari riket kommit, ävensom för krigsskada under neutralitetstid, kunna utgå ersättning genom statlig krigsförsäkring. Ersättning för dylika skador, i vad de drabbat fastigheter, avses skola täckas genom bidrag från rikets fastighetsägare. Bidrag skall nämligen enligt lagen kunna utdebiteras för fastighet, som faller under bestämmelserna i lagen, med högst en halv procent för år av fastighetens värde, dock högst under tio år. Såsom fastighetens värde skall därvid anses dess taxeringsvärde. Saknas sådant, skall fastighetens värde fastställas i den ordning Konungen bestämmer.

Vid prövning av ansökningar om tillstånd att förvärva eller behålla fast egendom, där sådant tillstånd enligt gällande lagar kräves, fordras vanligen uppgift om egendomens värde. Bestämmelser om att för sådant ändamål ansökning skall vara åtföljd av bevis om egendomens taxeringsvärde finnes sålunda i 2 § kungörelsen den 18 juni 1937 med föreskrifter rörande den utredning, som erfordras för prövning i vissa fall av bolags, förenings eller stiftelses ansökning i fråga om förvärv av fast egendom, m. m. och 1 § kungörelsen den 17 juni 1948 rörande tillämpning av lagen den 17 juni 1948 om inskränkning i rätten att förvärva jordbruksfastighet. Vidare föreskrives i 6 § 2 mom. förstnämnda kungörelse att, då i vissa fall värdesättning å fast egendom skall ske, i tillämpliga delar skola iakttagas de grunder, som i kommunalskattelagen stadgas för taxering av fastighet. I detta sammanhang kan tillika anmärkas, att bestämmande för en fastighets natur

¹ Ändr. se SFS 1940 nr 980, 1943 nr 209 och 808, 1944 nr 248 samt 1945 nr 122.

av jordbruksfastighet enligt nyssnämnda lag om inskränkning i rätten att förvärva jordbruksfastighet är den för fastigheten vid tiden för förvärvet gällande taxeringen, varjämte egendom, som vid denna taxering behandlats såsom en enhet, anses som en fastighet.

G. Taxeringsvärdenas betydelse i allmänt ekonomiskt hänseende.

Fastighetstaxeringens betydelse i andra hänseenden än för den kommunala fastighetsbeskattningen är icke begränsad till sådana fall, då enligt särskilda lagar eller författningar hänsyn skall tagas till fastighets taxeringsvärde eller till fastighetstaxeringen.

Även i andra sammanhang, då värdet av fastighet är aktuellt, framför allt när det gäller fastighetsöverlåtelser eller kreditfrågor, är det av synnerligt värde för enskilda parter och företag eller myndigheter att ha tillgång till officiellt åsatta värden å fastigheterna. Visserligen kunna under perioder av kraftig prisstegring eller under särskilda förhållanden, såsom vid bostadsbrist, uppkomma rätt avsevärda differenser mellan dagens saluvärden och taxeringsvärdena, men dessa tjäna dock till jämförelse och kontroll vid bedömning av fastighetsvärdena.

Det torde vara överflödigt att söka närmare belysa taxeringsvärdenas betydelse för det ekonomiska livet i allmänhet, men densamma bör icke förbises vid övervägande av fastighetsbeskattningen och den därmed förbundna fastighetstaxeringen. Man kan visserligen tänka sig att bibehålla denna taxering, även om fastighetsbeskattningen slopades, men sannolikt skulle fastighetstaxeringen därvid förlora åtskilligt i kvalitativt avseende. I detta hänseende kan anföras, att enligt gjorda erfarenheter taxeringen av fastigheter, som äro undantagna från skatteplikt, för närvarande sker betydligt mera summariskt, än som är fallet beträffande fastigheter, som äro underkastade fastighetsskatt.

IX. ERINNINGAR MOT FASTIGHETSBESKATTNINGEN I DESS NUVARANDE FORM.

Mot fastighetsbeskattningen i den utformning den fått genom garantiskattesystemet har riktats åtskillig kritik. Det måste emellertid framhållas, att denna kritik ofta varit ensidig och att den reella innebörden av fastighetsbeskattningen icke alltid beaktats. Den omständigheten att fastighetsskatten debiterats och uppburits för sig har av många uppfattats som om fastighetsskatten i dess helhet vore en merbelastning, som ålåge fastighetsägarna vid sidan av den vanliga inkomstbeskattningen. Av redogörelsen för fastighetsbeskattningens verkningar framgår, att så icke är fallet.

Mot garantiskattesystemet har anmärkts, att detsamma icke överensstämde med principen skatt efter förmåga. I viss mån verkade garantiskattesystemet i rakt motsatt riktning. Sålunda hade en fastighetsägare, som åtnjöt sådan inkomst av fastigheten eller av förvärvskälla, vari fastigheten inginge, att han med hänsyn till nämnda inkomst och annan förekommande inkomst kunde utnyttja såväl procentavdrag som allmänna avdrag och ortsavdrag, i realiteten icke att vidkännas någon fastighetsskatt. Å andra sidan kunde fastighetsägarens ekonomiska förhållanden vara sådana, att han icke hade någon skattepliktig inkomst eller så låg sådan inkomst, att med hänsyn till allmänna avdrag och ortsavdrag någon skatt icke skulle påföras honom, om icke fastighetsskatten funnes. Mellan dessa ytterlighetsfall kunde den belastning, som fastighetsskatten innebure, variera på ett sätt, som framstode såsom slumpartat och föga överensstämmande med en rationell och överskådlig beskattning.

Det har vidare sagts, att fastigheterna såsom sådana icke hade någon förmåga att bära en beskattning. Sådan förmåga uppkomme först i och med att fastigheterna i en eller annan form lämnade inkomst. Därför borde fastighetsbeskattningen upphävas.

Såsom argument mot garantiskattesystemet har stundom anförts, att detsamma icke vore rättvist, då någon liknande garanti icke ålagts andra värdeobjekt än fastigheter.

X. SKÄL FÖR OCH EMOT BIBEHÅLLET AV EN SÄRSKILD FASTIGHETSBESKATTNING.

Vid den diskussion, som under senare år förts rörande fastighetsbeskattningen, har kritiken mot denna beskattning stundom utmynnat i krav på att fastighetsskatten skulle helt avskaffas. Den omständigheten att erinringar i vissa avseenden kunna framställas mot detaljer i den gällande fastighetsbeskattningens konstruktion och verkningar innefattar emellertid icke i och för sig tillräckliga skäl att helt slopa denna beskattning. Frågan huruvida en fastighetsbeskattning i någon form bör bibehållas och huru densamma i så fall bör utformas, får prövas förutsättningslöst och med beaktande av alla på frågan inverkan omständigheter. Därvid är det viktigt, att fastighetsbeskattningen icke bedömes ur allenast en viss fastighetsägargrups synpunkter eller med hänsyn endast till de vid viss tidpunkt rådande förhållandena. Över huvud måste beaktas, att frågan huruvida en fastighetsbeskattning jämväl i fortsättningen skall ingå i vårt skattesystem liksom andra skattefrågor av allmän natur ytterst är en bedömnings- och lämplighetsfråga. De som yrka på fastighetsbeskattningens totala avskaffande kunna sålunda icke till stöd därför åberopa rättsgrunder eller grunderna för skattesystemet i dess helhet. Såsom i andra bedömningsfrågor kunna skäl anföras för och emot fastighetsbeskattningen. Det slulliga ständpunktstagandet måste därför bliva beroende av styrkan hos de skäl, som kunna åberopas i ena eller andra riktningen.

När invändningar mot fastighetsbeskattningen framställts under påstående att denna beskattning skulle strida mot principen om skatt efter förmåga och att fastigheterna såsom sådana icke ägde någon skatteförmåga, torde man ha utgått från vissa principer eller föreställningar, som icke svara mot de faktiska förhållandena. Bland annat har man förutsatt, att inkomsten sådan den kommer till uttryck i den för varje skattskyldig taxerade inkomsten borde vara norm för den kommunala beskattningen och därvid förbisett, att denna inkomst icke alltid innefattar all verklig inkomst eller utgör det enda godtagbara uttrycket för skatteförmågan.

I vårt land såväl som i andra jämförliga länder har det allmännas utgifter och därmed behovet av skatteinkomster efter hand stigit till sådana belopp, att det icke är möjligt att enbart genom en direkt enhetlig inkomstskatt uttaga hela skattebehovet. Beskattningen sker därför regelmässigt genom ett helt system av skatter, av vilka åtskilliga utgå utan hänsyn till deras inkomst, vilka ytterst drabbas av skatterna. Så länge skattesystemet är och måste vara så beskaffat, kan något principiellt hinder mot en särskild fastighetsskatt icke anses föreligga.

Mot fastighetsbeskattningen har invänts, att tillräckliga skäl icke föreläge att enbart för fastigheternas vidkommande uttaga en objektskatt, då det av

olika skäl icke befunnits lämpligt att införa sådan skatt å andra tänkbara slag av objekt. Emellertid torde denna invändning icke kunna tillmätas avgörande betydelse. Det måste nämligen beaktas, att fastighetsbeskattningen sker för kommunalt ändamål samt att mellan en kommun och de i kommunen belägna fastigheterna föreligger ett samband, vartill motsvarighet icke torde kunna påvisas i fråga om andra slag av objekt. Av grundläggande betydelse för kommunbegreppet är nämligen icke allenast personsammanslutningen av medlemmarna i kommunen utan även kommunområdet. Det sistnämnda består av de fastigheter, som enligt gällande administrativa indelning ingå i kommunen. Det måste anses såsom ett kommunens berättigade intresse, att kommunen från de värdeobjekt, som fastigheterna utgöra, erhåller visst bidrag till kommunens gemensamma utgifter. Det kan icke anses tillfredsställande, om en kommun skulle helt gå miste om skatt från mycket värdefulla fastigheter, vilket skulle kunna inträffa, om fastighetsbeskattningen avskaffades. Såsom exempel kunna nämnas jordbruksegendomar, för vilka underskott regelbundet redovisas, bostadshus, för vilka på grund av ränteavdrag eller av andra skäl ingen eller mycket obetydlig nettointäkt redovisas o. s. v.

Såsom ett särskilt skäl att erkänna ett kommunens berättigade intresse av fastighetsbeskattning i någon form kan åberopas, att vissa grenar av den kommunala verksamheten — även om de i princip kunna anses tillgodose kommunens gemensamma intressen — stundom på ett särskilt sätt lända till förmån för de fastigheter, som därav beröras. Såsom exempel härpå kunna nämnas åtgärder för anläggning och underhåll av gator och vägar, för andra kommunikationsändamål, för anordnande av vatten och avlopp o. d. Det har stundom ifrågasatts, att fastighetsägarna skulle täcka kostnaderna härför genom ett system av kommunala avgifter. Det är emellertid uppenbart, att ett sådant system skulle bli komplicerat och svårhanterligt.

Om kommunens intresse av att från fastigheterna erhålla visst bidrag till de kommunala utgifterna erkännes såsom berättigat, återstår emellertid att överväga, huruvida skyldigheten att underkasta sig fastighetsbeskattning i en eller annan form kan anses oskäligt betungande eller orättvis för fastighetsägarna. I detta hänseende må först erinras om de skäl mot fastighetsbeskattningens avskaffande, som tidigare anförts. Därutöver kan åberopas, att fastigheter, enligt vad erfarenheten visar, äro värdeobjekt av den beständighet och beskaffenhet, att andra värdeobjekt näppeligen kunna jämföras därmed. Förmånen att äga fast egendom får därför anses vara av den art, att en viss beskattning vid sidan av den vanliga inkomstbeskattningen får anses befogad. Det bör i detta sammanhang även beaktas, att den vanliga inkomstbeskattningen träffar endast egendomens avkastning, i den mån denna enligt bestämmelserna i skatteförfattningarna skall beskattas. I praktiken kan emellertid denna avkastning ofta icke beskattas så fullständigt som avkastningen av vissa andra förvärvskällor. Sålunda blir i regel värdet av bostadsförmån och andra naturaförmåner uppskattat på ett för den skatt skyldige jämförelsevis förmånligt sätt.

Vid åtskilliga tillfällen har varit på tal att genom en särskild värdestegringskatt beskatta den höjning av fastighetsvärdena, som erfarenhetsmässigt äger rum särskilt inom eller i närheten av tätbebyggda områden. Någon sådan beskattning har emellertid ännu icke kommit till stånd, oaktat man i stort sett torde hava varit ense om det i och för sig befogade i en sådan beskattning. Orsaken till att beskattningen i fråga icke kommit till stånd torde främst kunna sökas i de med en sådan beskattning förbundna tekniska svårigheterna. En fastighetsbeskattning, som uttages med anknytning till fastigheternas saluvärden, har i viss mån samma verkan som en värdestegringskatt å fast egendom. De skäl, som kunna åberopas till stöd för befogenheten av en sådan värdestegringskatt, kunna därför åberopas även till stöd för en fastighetsbeskattning i allmänhet. Och så länge en värdestegringskatt icke införts, föreligger ett särskilt skäl att bibehålla en allmän fastighetsbeskattning.

I anslutning till det nu sagda må framhållas det samband som råder mellan fastighetsbeskattningen och den allmänna fastighetstaxeringen. Detta kan visserligen icke åberopas som skäl för en fortsatt fastighetsbeskattning, men å andra sidan bör man icke helt bortse från fastighetstaxeringens betydelse för fastighetsägarna och för det ekonomiska livet över huvud. Upprättandet av fastighetslängderna och den jämförelsevis noggranna, på utförliga uppgifter om varje fastighet grundade officiella värderingen av fastigheterna är utan tvivel av den största betydelse för alla de skiftande rättsförhållanden, som äro förbundna med fastigheterna. Vid köp och andra avtal om överlåtelse av fast egendom äro ofta taxeringsvärdet och de övriga uppgifter, som kunna hämtas ur taxeringslängderna, av stort värde för de avtalsslutande parterna.

Att fastighetstaxeringen har betydelse i åtskilliga avseenden, som icke direkt sammanhånga med fastighetsbeskattningen, framgår av särskild redogörelse härför.

Det må slutligen anmärkas, att en officiell uppskattning av fastigheternas värden utan samband med en allmän fastighetsskatt säkerligen icke skulle bli så noggrann och fullständig som den fastighetstaxering, som nu sker. Det torde i avsevärd mån vara den på fastighetstaxeringen grundade skattskyldigheten, som framtvingar den noggrannhet och jämnhet, varmed taxeringen i stort sett numera verkställs. I detta avseende må erinras om den skillnad i fråga om taxeringens verkställande, som för närvarande kan iakttagas beträffande taxeringen av å ena sidan de skattepliktiga och å andra sidan de skattefria fastigheterna. Taxeringen av de sistnämnda sker ofta mycket summariskt.

XI. ALTERNATIV VID OMRÖVNING AV DEN NUVARANDE FASTIGHETSBESKATTNINGEN.

Såsom framgår av vad i annat sammanhang anförts kan fastighetsbeskattningen i garantiskattesystemets form icke längre anses fylla sin ursprungliga uppgift att åt kommunerna garantera erforderligt minimum av skatteunderlag. På grund av de ändrade förhållandena kan en garanti av den art, som garantiskattesystemet vid tiden omkring år 1920 utgjorde, för närvarande icke anses erforderlig. Fastighetsbeskattningen utgör emellertid en inkomstkälla för kommunerna, som det kan vara vanskligt att beröva dem.

Till detta läge har man att anknyta de alternativ, som kunna uppställas vid en omprövning av garantiskattesystemet.

I första hand måste den frågan uppställas, om en fastighetsbeskattning skall bibehållas eller ej. Eftersom garantiskattesystemet i huvudsak förlorat sin garantiuppgift, torde svaret på nämnda fråga böra bli beroende av om tillräckliga skäl föreligga att upphäva den skattskyldighet, som nu åligger fastigheterna i den mån fastighetsskatten blir effektiv, och därmed låta kommunerna avstå från motsvarande inkomst.

Anses en fastighetsbeskattning av i huvudsak samma art som den nuvarande böra bibehållas, uppkommer frågan, om formerna för beskattningen lämpligen böra ändras eller modifieras.

Kommunalskatteberedningen föreslog för sin del, att fastighetsskatten skulle frikopplas från inkomstbeskattningen och utgå i form av en objektskatt å fastighet, motsvarande hälften av den nuvarande totala fastighets-skatten. Detta förslag kan närmast anses anknyta till förhållandena vid mitten av 1930-talet, till vilken tid kommunalskatteberedningens undersökningar av fastighetsbeskattningens verkningar i huvudsak hänförde sig. För närvarande skulle emellertid utbyte av garantiskatten mot objektskatt innebära en ökning av skattebelastningen för det stora flertalet jordbruksidkare och rörelseidkare, medan belastningen för vissa bostadsfastigheter skulle minska. För andra bostadsfastigheter, framför allt ett stort antal hyreshus, skulle ändringen icke betyda så mycket.

Om en så genomgripande förändring av fastighetsbeskattningen som den nyss antydda icke anses möjlig att genomföra, återstår att undersöka vilka modifikationer i eller tekniska förändringar av den nuvarande fastighetsbeskattningen, som äro tänkbara. Bland de möjligheter, som i detta avseende stå till buds, kunna nämnas följande.

1. *Förändring av det nuvarande repartitionstalet för fastighet.* Det nu gällande repartitionstalet innebär i stort sett att fastighet eller förvärvskälla, vari fastighet ingår, alltid skall beskattas som om inkomsten därav uppgått till minst 5 procent av taxeringsvärdet. Då någon höjning av repartitions-

talet icke torde vara aktuell, är en sänkning av repartitionstalet vad som närmast kan ifrågakomma. Frågan om repartitionstalets avvägning ha de sakkunniga icke ansett sig ha anledning upptaga till närmare undersökning.

2. *Påförande av underlag för fastighetsskatt i samband med inkomsttaxeringen.* Detta kan ske genom att det nuvarande systemet med särskild påföring av fastighetsskatt och medgivande av procentavdrag vid inkomstberäkningen utbytes mot den anordningen, att särskild påföring av fastighetsskatt underlåtes och ett för inkomstskatt och fastighetsskatt gemensamt skatteunderlag påföres. Därigenom skulle vinnas, att fastighetsskatt påfördes endast i den mån den vore effektiv, och den särskilda uppbörden av fastighetsskatt skulle undgås. Metoden bereder möjlighet att låta fastighetsägare, som med nuvarande system icke kan utnyttja ortsavdrag, att på ett jämförelsevis enkelt sätt få åtnjuta sådan förmån.

Minskning av fastighetsskatten med hänsyn till icke utnyttjade ortsavdrag, eventuellt sådant avdrag och allmänna avdrag, kan givetvis åstadkommas även inom ramen för nu gällande sätt för uppbörd av fastighetsskatt men skulle innebära en komplicerad förfarandets utan att lättnad i annat avseende vunnas.

3. *För varje skattskyldig eller fastighet beräknad reduktion av underlaget för fastighetsskatt.* Enligt gällande bestämmelser reduceras för en var skattskyldig skatteunderlaget genom ortsavdrag och skatt påföres icke med mindre den beskattningsbara inkomsten uppgår till ett minimibelopp av 20 kronor.

Beträffande fastighetsskatten förekomma vissa jämförliga bestämmelser, som emellertid ha blott ringa praktisk betydelse. Sålunda skall värde å taxeringsenhet, vilket understiger 100 kronor, upptagas endast i taxeringslängdets anteckningskolumn, och byggnad å ofri grund med värde under 500 kronor är undantagen från skatteplikt. Slutligen föreligger frihet från skyldigheten att betala fastighetsskatt för sådan fastighet, vars värde icke uppgår till 1 000 kronor och vilkens enda eller huvudsakliga värde utgöres av för ägarens eller innehavarens personliga behov använd åbyggnad, dock blott under förutsättning att den skattskyldige eller hans maka icke på annan grund skall erlägga skatt för fastighet eller inkomst.

En lindring i fastighetsbeskattningen skulle kunna ske genom att fastighetsskatten beräknades — icke såsom nu å hela taxeringsvärdet av skattepliktig fastighet — utan å ett på visst sätt reducerat taxeringsvärde. En sådan reduktion kunde ske på olika sätt. Reduktionen kunde anknytas till taxeringsenheterna på det sättet, att fastighetsskatt — och därmed även procentavdrag — för varje taxeringsenhet beräknades endast å den del av taxeringsvärdet, som överstege visst belopp, exempelvis 20 000 eller 30 000 kronor. Därigenom skulle debiteringen av en hel del mindre skattebelopp av jämförelsevis måttlig betydelse för kommunerna bortfalla. Reduktionen kunde även anknytas till varje skattskyldigs fastighetsinnehav i viss kommun, men en sådan reduktion bleve besvärligare i tillämpningen. En tredje möjlighet vore att reduktionen begränsades till fysisk persons fastighetsinnehav i hemortskommunen.

Med hänsyn till att i den allmänna debatten om fastighetsskatten den uppfattningen kommit till uttryck, att man genom medgivande av ett skattefritt avdrag å taxeringsvärdet borde lätta på den skattebörda, som i fastighetsskattehänseende åvilar främst ägare av en- och tvåfamiljsfastigheter, ha de sakkunniga vid en statistisk undersökning avseende Norrtälje stad sökt belysa konsekvenserna vid genomförandet av ett förslag av antydd inbörd. I fråga om resultatet av ifrågavarande undersökning hänvisas till bilaga G.

4. *Möjlighet till nedsättning av eller befrielse från fastighetsskatt vid nedsatt skatteförmåga efter prövning i varje särskilt fall.* Vid inkomstbeskattningen kan lindring i eller befrielse från skattskyldighet meddelas beträffande 3 000 kronor utöver vad som är skattefritt på grund av ortsavdragen. I fråga om fastighetsskatten föreligger liknande möjlighet endast beträffande dödsbo, som kan erhålla hel eller partiell befrielse beträffande efter dödsfallet förfallande skatt, om behållningen i boet uppgått till högst 40 000 kronor och synnerligen ömmande omständigheter äro för handen.

Obenägenheten att i större utsträckning än nyss sagts bereda möjlighet till lindring i skattskyldigheten för fastighet torde ha sin grund i fastighetsskattens karaktär av objektskatt och i farhågor för att den garanti, som fastighetsbeskattningen borde erbjuda, skulle minska i värde. Med den ändring, som skett i fråga om fastighetsskattens betydelse, torde en viss utsträckning av möjligheterna att efter individuell prövning på grund av nedsatt skatteförmåga medgiva lindring i skyldigheten att erlægga fastighets- skatt icke behöva möta principiella betänkligheter.

XII. DE SAKKUNNIGAS STÅNDPUNKT I FRÅGA OM FASTIGHETSBESKATTNINGEN OCH DESS FRAMTIDA UTFORMNING.

Frågan om bibehållande av en fastighetsbeskattning.

Vid det principiella överbägandet av frågan om fastighetsbeskattningen utgå de sakkunniga från följande uppfattning av det aktuella läget.

Till följd av utvecklingen av den kommunala verksamheten och den dominerande betydelse, inkomsten jämfört med fastigheterna numera har såsom underlag för kommunal beskattning, ävensom nuvarande utformning av statsbidrag till kommunerna och den nya kommunindelningen, kan den uppgift att åt varje kommun garantera visst minimum av skatteunderlag, som ursprungligen tillmättes garantiskattesystemet, anses ha förlorat sin betydelse. Något egentligt behov av en garanti av sådan art synes ej heller numera föreligga. För övrigt torde möjligheter saknas att anvisa till kommunerna anknutna beskattningsföremål av den natur, att de utan avseende å inkomstutvecklingen erbjuda kommunerna ett beständigt skatteunderlag av tillräcklig storlek. Frågor om garanti åt kommunerna i form av att staten garanterade visst skatteunderlag eller att brist på skatteunderlag i en kommun finge täckas från skatteunderlag i andra kommuner synas vara att hänföra till frågor om statsbidrag eller lokalisering av det kommunala skatteunderlaget och därför icke kunna anses stå i direkt samband med frågan om fastighetsbeskattningen, sådan denna nu ligger till.

Fastighetsbeskattningens betydelse ur kommunal synpunkt kan anses begränsad till den inkomst, som fastighetsskatten i den mån den är effektivt ger kommunerna. Den effektiva fastighetsskatten är att anse som en objekt-skatt å fastighet, vilken dock icke utgår för alla fastigheter utan endast i den mån av fastighet eller av förvärvskälla, vari fastighet ingår, icke redovisas inkomst, uppgående till minst 5 procent av fastighetens taxeringsvärde jämte, i förekommande fall, vad som erfordras för att den skattskyldige skall kunna utnyttja honom tillkommande allmänna avdrag och ortsavdrag.

Frågan om bibehållandet av fastighetsskatten blir med detta betraktelsesätt en fråga, huruvida den objektbeskattning av fastighet, som nu sker i garantiskattesystemets form, kan eller bör upphävas med hänsyn till å ena sidan kommunernas berättigade intressen och å andra sidan kraven på rättvisa och ändamålsenlighet i beskattningen.

Ur kommunal synpunkt torde i allmänhet kunna sägas, att kommunernas utgifter stegrats så avsevärt, att man inte utan tvingande skäl bör fråntaga dem de inkomster, som nu tillkomma dem och vilkas bortfall skulle mera nämnvärt påverka utdebiteringen. Vidare måste betydelse tillmätas den

omständigheten, att det väsentliga för kommunbegreppet är icke blott kommunens invånare utan även de fastigheter, som tillsammans bilda kommunens område. Med hänsyn härtill framstår det såsom eft kommunens berättigade intresse att av fastigheterna, i den mån de äro värdeobjekt av betydelse, utfå bidrag till kommunens utgifter, såvida icke sådant bidrag erhålles genom skatt å inkomst från fastigheterna eller från förvärvskällor, vari fastigheterna ingå. Särskilt markerat är detta intresse med hänsyn till att vissa av kommunens utgifter, såsom för kommunikationsleder, vatten- och avloppsledningar m. m., i åtskilliga fall på ett påtagligt sätt tjäna fastigheternas behov, även om de samtidigt äro av betydelse för kommunen i dess helhet. Ej sällan medför kommunal eller statlig verksamhet en värdestegring å fastigheter, vilken för närvarande ofta undgår beskattning i form av inkomstskatt e. d. Tidigare utredningar ha visat, att det möter stora praktiska svårigheter att på lämpligt sätt beskatta sådan värdestegring och sådan beskattning har därför icke hittills införts. Fastighetsbeskattningen i dess nuvarande form torde kunna anses i viss mån ersätta en särskild värdestegringskatt.

Ur kommunal synpunkt föreligga sålunda enligt de sakkunnigas uppfattning åtskilliga skäl för bibehållande av fastighetsbeskattningen. Några skäl, som ur sådan synpunkt principiellt kunna anföras mot denna beskattning, torde icke vara för handen.

Vad därefter angår frågan huruvida från de skattskyldigas sida sett vägande invändningar kunna framställas mot fastighetsbeskattningen, har man att beakta icke blott de krav att slippa denna beskattning, som tid efter annan framförts från vissa fastighetsägargrupper, utan även den avvägning och skälighetsbedömning, som måste ske för att det kommunala skattesystemet med hänsyn till samtliga skattskyldigas intressen skall te sig så tillfredsställande som möjligt.

Av väsentlig betydelse är, att fastighetsskatten innebär en påлага för fastigheterna allenast i den mån den är effektiv och att densamma till denna del är en objektskatt å de värdeobjekt av den särskilda beskaffenhet, som fastigheterna utgöra. Denna objektskatt har förefunnits sedan lång tid och fastighetsägarna ha förvärvat sina fastigheter med vetskap om den föreliggande skyldigheten att — i förekommande fall — vidkännas effektiv fastighetsskatt, och denna skyldighet kan därför anses jämförlig med andra skyldigheter, som en fastighetsförvärvare ofta ådrager sig i och med förvärvet. Denna skyldighet kan antagas ha påverkat fastighetspriserna i sänkande riktning, i den mån fastighetsskattepålagan icke kan anses i verkligheten vara helt eller delvis överflyttad å andra. I vissa fall kan en sådan överflyttning direkt påvisas, exempelvis då vid hyresnämnds bestämmande av hyror nio tiondelar av fastighetsskatten får beräknas såsom omkostnad för fastigheten och därmed påverka hyrorerna i höjande riktning. Även där en sådan överflyttning av skattskyldigheten icke kan direkt påvisas, torde den bestående skyldigheten att vidkännas fastighetsskatt få anses ha påverkat fastighetspriser och priserna å produkter, varför det icke kan påstås, att fastig-

hetsskatten i sista hand drabbar enbart fastighetsägarna. Någon siffermässig utredning om huru härmed förhåller sig kan dock av naturliga skäl icke åstadkommas.

De nuvarande fastighetspriserna få i princip anses angiva det värde, fastigheterna i den allmänna marknaden anses äga med hänsyn tagen till den pålaga, skyldigheten att vidkännas effektiv fastighetsskatt kan innebära. Ett upphävande av denna skyldighet kan därför innebära, att fastigheter, för vilka effektiv fastighetsskatt erlagges, i de nuvarande ägarnas hand undergå värdestegring, motsvarande kapitalvärdet av den skattskyldighet, från vilken befrielse vunnits, i den mån nu icke befrielsen kan tänkas medföra en sänkning av inkomsterna från fastigheterna, exempelvis i form av en allmän nedsättning av bostadshyror i hyreshus. Sker icke sådan nedsättning, kunna fastighetsägarna beräknas tillgodogöra sig värdestegringen vid avyttring av fastigheterna. Den värdestegring, som sålunda skulle komma fastighetsägarna till godo, motsvaras av ökad beskattning för inkomsttagarna, då kommunerna skulle bli nödsakade att å inkomsterna utdebitera vad som nu erhålles i fastighetsskatt.

En viss betydelse torde fastighetsbeskattningen kunna anses äga ur den synpunkten, att den kan verka hämmande på eventuella tendenser att spekulera i fastigheter eller att förvärva fastigheter utan syfte att nyttja dem på inkomstbringande sätt. Vetskapen om skyldigheten att vidkännas årlig utgift, motsvarande fastighetsskatten, torde medföra, att fastighetsförvärv övertvägas noggrannare än om sådana förvärv icke skulle vålla andra utgifter än räntan å det i fastigheterna nedlagda kapitalet.

Det resonemang, som här förts, är naturligtvis icke i samma utsträckning tillämpligt för alla slag av fastigheter. För exempelvis hyreshus av den beskaffenhet, att saluvärdet framgår såsom resultat av kapitalisering av avkastningen, kan det vara helt tillämpligt. För andra fastigheter åter, såsom egnahemsfastigheter o. d., är saluvärdet mera beroende av åtskilliga växlande och svårbedömbara faktorer, såsom tillgång och efterfrågan inom orten, byggnadskostnader m. m., varför fastighetsskattens inverkan på saluvärdet icke är så påtagligt. Man kan dock beträffande sådana fastigheter erinra, att den som förhyr en lägenhet i realiteten indirekt får betala fastighetsskatt genom att denna skatt påverkat hyran och att det med hänsyn härtill ur likformighetssynpunkt icke ligger något orätt i att även den som bor i enfamiljshus får betala fastighetsskatt.

Tidigare har anförts, att det ur kommunal synpunkt syntes skäligt att bidrag från fastigheterna erhöles med hänsyn till det påtagliga gagn, som vissa grenar av kommunal eller statlig verksamhet medföra för de inom kommunen belägna fastigheterna eller vissa delar av fastighetsbeståndet, antingen detta gagn framträder i ökad användbarhet, högre avkastning eller efter hand skeende värdestegring. I den mån ett sådant krav från kommunens sida anses skäligt, kan från de skattskyldigas sida befogade erinringar icke framställas mot att fastigheterna åläggas viss särskild skattskyldighet. Visserligen kan invändas, att den nuvarande fastighetsbeskattningen sedd ur

varje fastighetsägares synpunkt icke svarar mot den för varje fastighet uppkomna fördelen av det allmännas verksamhet, men att genom kommunala avgifter eller särskild beskattning på ett någorlunda enkelt, lätthanterligt och rättvist sätt tillföra det allmänna skäligen bidrag från fastigheterna torde icke vara möjligt. Fastighetsbeskattningen torde i själva verket på ett bättre sätt än som framgår vid ett mera ytligt betraktande fylla uppgiften att tillföra kommunerna bidrag till de gemensamma utgifterna även från de fastighetsägare, från vilka sådana bidrag icke komma i form av inkomstskatt.

Vid övervägande av å ena sidan det berättigade intresse, som måste tillerkännas kommunerna med avseende å fastighetsbeskattningen och å andra sidan de erinringar, som från de skattskyldigas sida kunna framställas mot denna beskattning, anse de sakkunniga för sin del, att de skäl, som kunna anföras mot beskattningen, icke kunna tillmätas avgörande betydelse. De sakkunniga anse alltså, att fastighetsbeskattningen med de modifikationer eller de tekniska förändringar därav, som anses lämpliga, bör bibehållas.

Formerna för fastighetsbeskattningen.

Kommunalskatteberedningen föreslog i sitt år 1942 avgivna betänkande, att fastighetsbeskattningen skulle ske i form av objektskatt, motsvarande hälften av den efter ett repartitionstal av 5 nu utgående fastighetsskatten. Detta kan i korthet sägas innebära, att den nu utgående fastighetsskatten skulle nedsättas till hälften men utan rätt att vid inkomsttaxeringen åtnjuta procentavdrag. Om detta förslag genomfördes, skulle det innebära, att de som nu på grund av sin inkomst av fastigheterna i realiteten icke betala någon fastighetsskatt, finge beskattningen skärpt med hälften av fastighetsskatten, medan de, för vilka fastighetsskatten nu är helt effektiv, skulle få densamma nedsatt till hälften. Reformen skulle icke innebära någon ändring i belastningen för dem, vilkas fastighetsskatt är till hälften effektiv.

Förslaget torde kunna anses ha varit antagligt såväl ur kommunernas som fastighetsägarnas synpunkter, om detsamma förelegat exempelvis i mitten av 1930-talet, då fastighetsskatten var effektiv i förhållandevis mycket större omfattning än nu och utbytet av garantiskatt mot objektskatt icke torde ha inneburit ökad belastning för någon särskild grupp av fastighetsägare.

Förhållandena äro i detta avseende numera helt ändrade. Införande av objektskatt i stället för garantiskatt skulle för närvarande innebära en avsevärd omfördelning av den beskattning, som nu bäres av fastigheterna och betyda en icke oväsentlig skatteskärpning, framför allt för det stora flertalet jordbrukare, liksom för flertalet industrier, kraftverk och andra rörelser med avsevärt fastighetsbestånd.

Med hänsyn till anförda förhållande räkna de sakkunniga icke med möjligheten att nu genomföra en från inkomstbeskattningen frikopplad objektbeskattning av fastighet.

De sakkunniga ha övervägt möjligheterna att utan ändring i princip av den nuvarande fastighetsbeskattningen erhålla en mera rationell form för fastighetsskattens uttagande. En granskning ur teknisk synpunkt av den nu tillämpade anordningen giver anledning till den erinringen, att det ur olika synpunkter synes mindre rationellt att först debitera fastighetsskatt, vilken motsvarar skatten å en till 5 procent av taxeringsvärdet beräknad inkomst av visst fastighetsinnehav, för att sedan vid inkomstberäkningen göra avdrag för däremot svarande del av inkomsten. Detta system medför bland annat, att även sådana fastighetsägare, som nu icke ha att vidkännas effektiv fastighetsskatt, likväl erhålla debetsedlar å fastighetsskatt och därmed lätt kunna få den uppfattningen, att de ha att erlægga en merskatt på grund av fastighetsinnehavet. Debiteringen och uppbörden är med den tillämpade metoden förenad med åtskillig omgång såväl för skattskyldiga som för myndigheter.

Ett stort antal av debetsedlarna å fastighetsskatt lyda å så låga belopp, att bestyret med debiteringen och uppbörden knappast står i rimligt förhållande till vad skatten ger. I detta avseende återopas följande av 1949 års uppbördssakkunniga upprättade tablå över antalet debetsedlar å fastighetsskatt:

Summa fastighets- skatt m. m. (Debetsedelns slutsumma)	A n t a l d e b e t s e d l a r							
	Fögderier		Städer utom Stockholm		Stockholm		Hela riket	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Andra skattskyldiga än svenska aktiebolag:								
1— 99 kr.....	836 000	76	59 500	48	17 600	47	913 100	72
100—199 ›	176 000	16	31 000	25	7 800	21	214 800	17
200—499 ›	66 000	6	19 900	16	3 300	9	89 200	7
500—999 ›	11 000	1	6 200	5	2 700	7	19 900	2
1 000 kr. och därutöver..	11 000	1	7 400	6	6 100	16	24 500	2
Summa	1 100 000	100	124 000	100	37 500	100	1 261 500	100
Svenska aktiebolag:								
1— 99 kr.....	9 700	42	1 400	24	500	20	11 600	37
100—199 ›	3 000	13	700	11	200	8	3 900	12
200—499 ›	3 700	16	1 100	18	200	8	5 000	16
500—999 ›	2 300	10	800	13	200	8	3 300	11
1 000 kr. och därutöver..	4 300	19	2 000	34	1 400	56	7 700	24
Summa	23 000	100	6 000	100	2 500	100	31 500	100
Sammanlagt	1 123 000	—	130 000	—	40 000	—	1 293 000	—

En teknisk omläggning av den nu tillämpade metoden för uttagande av fastighetsskatten kan anknyta till det i andra sammanhang berörda förhållandet, att fastighetsbeskattningen kan sägas innebära att inkomsten

av fastighet eller förvärvskälla vari fastighet ingår vid den kommunala beskattningen skall upptagas till visst minimibelopp. Fastighetsbeskattningen kan alltså, utan att densamma för kommuner eller skattskyldiga ändrar karaktär eller storlek givas den formen, att den kommunala beskattningen grundas å ett för varje skattskyldig beräknat taxerat belopp, beräknat på samma sätt som den nuvarande enligt kommunalskattelagen beräknade taxerade inkomsten och med föreskrift att om nettointäkten av fastighet eller av förvärvskälla, vari fastighet ingår, icke uppgår till 5 procent av fastighetens taxeringsvärde, i stället för nettointäkten skall beräknas ett belopp av 5 procent av taxeringsvärdet å fastighet, som utgör eller ingår i förvärvskällan.

Den ifrågasatta metoden innebär att den särskilda debiteringen av fastighetsskatt slopas. De skattskyldiga skulle å den vanliga debetsedeln å slutlig skatt få alla sina utskylder debiterade.

Vid tillämpning av den ifrågasatta metoden bör för varje skattskyldig ett för fastighetsskatt och kommunal inkomstskatt gemensamt underlag fastställas. Underlaget har förslagsvis benämnts taxerat belopp.

Metoden medger att man på ett jämförelsevis enkelt sätt kan tillgodose önskemålet att den, som är skattskyldig för fastighet och icke har inkomst, vilken medger utnyttjande av ortsavdrag, skall få utnyttja sådant avdrag från underlaget för fastighetsskatt. Om detta medgives, får en fastighetsägare för beskattningsår, varunder icke någon del av ortsavdraget kan utnyttjas från inkomst, ett belopp av taxeringsvärdet fritt från fastighetsskatt, vilket belopp varierar från 23 600 kronor för ogift skattskyldig i ortsgrupp I till 40 000 kronor för gift skattskyldig i ortsgrupp V.

Om det särskilda avdraget vid nedsatt skatteförmåga får ske från det för fastighetsskatt och inkomstskatt gemensamma underlaget, kan ytterligare lindring beredas sådana fastighetsägare, som ha så låga inkomster, att fastighetsskattens erläggande för dem är särskilt betungande. Särskilt skulle folkpensionärer och därmed jämförliga skattskyldiga automatiskt beredas lindring i eller befrielse från nu utgående fastighetsskatt.

För belysande av den ifrågasatta metoden må följande exempel anföras:

1. Ägare till jordbruksfastighet med taxeringsvärde av 30 000 kronor har på grund av inventarieköp e. d. nettointäkt av fastigheten å blott 500 kronor. Ingen annan inkomst. Utdebitering 12 kronor. Ortsgrupp II, gift, skattskyldig.

Med nuvarande regler får han betala fastighetsskatt motsvarande vad som utgår å en beskattningsbar inkomst av 1 500 kronor eller 180 kronor.

Enligt den ifrågasatta metoden utgår ej särskild fastighetsskatt och beskattningsbart belopp uppkommer ej, då ortsavdraget 1 760 kronor överstiger det taxerade beloppet 1 500 kronor.

2. Samma förhållanden som under 1. men nettointäkt 4 000 kronor.

Med nuvarande regler får den skattskyldige betala dels fastighetsskatt med 180 kronor och dels inkomstskatt å 4 000 — 1 500 — 1 760 = 740 kronor med kronor 88: 80 eller sammanlagt kronor 268: 80.

Enligt den ifrågasatta metoden skulle den skattskyldige icke ha att erlægga särskild fastighetsskatt utan kommunalskatt å 4 000 — 1 760 = 2 240 kronor med kronor 268: 80, alltså samma belopp som enligt nuvarande regler.

3. Ägaren av ett hyreshus med taxeringsvärde av 100 000 kronor har därav en nettointäkt å 2 000 kronor samt inkomst av tjänst å 10 000 kronor. Ortsgrupp V, gift, skattskyldig. Utdebitering 10 kronor.

Med nuvarande regler erlägges särskild fastighetsskatt motsvarande vad som utgår för en beskattningsbar inkomst å 5 000 kronor med 500 kronor samt inkomstskatt å 10 000 — 2 000 = 8 000 kronor med 800 kronor, sammanlagt 1 300 kronor.

Enligt den ifrågasatta metoden skulle den skattskyldige ha att erlægga kommunalskatt å ett beskattningsbart belopp av 5 000 + 10 000 — 2 000 = 13 000 kronor med 1 300 kronor.

Införandet av rätt att utnyttja ortsavdrag, eventuellt även avdrag för nedsett skatteförmåga, från underlaget för fastighetsskatt kan icke antagas nämnvärt påverka kommunernas utdebiteringsbehov. De fall, där skattehindring jämfört med vad som nu gäller skulle beredas, äro nämligen så förhållandevis få och avse så ringa belopp, att verkningarna på skatteunderlaget äro obetydliga.

Vid tillämpning av det ifrågasatta förfarandet bör beräkningen av visst minimibelopp vid fastställande av det för fastighetsskatt och inkomstskatt gemensamma underlaget ske på grundval av det för beskattningsåret gällande taxeringsvärdet, vilket bäst överensstämmer med den princip, varpå förfarandet grundats. För närvarande erlägges fastighetsskatt på grundval av taxeringsårets taxeringsvärde, varefter den mot fastighetsskatten svarande reduktionen av inkomstbeskattningen sker vid påföljande års inkomsttaxering.

Den ifrågasatta tekniska omläggningen av förfarandet för fastställande av underlaget för den allmänna kommunalskatten är i första hand anknyten till nu gällande bestämmelser om vad som utgör förvärvskälla och om inkomstberäkningen. Skulle dessa bestämmelser i principiellt avseende ändras, uppkommer frågan i vad mån den tekniska omläggningen påverkas av de ändrade bestämmelserna. De sakkunniga vilja i detta avseende erinra om det förslag till ändrade grunder för inkomstberäkning beträffande enfamiljshus, som tidigare framlagts av de sakkunniga. Detta förslag kan anses gå ut på att enfamiljsfastigheterna icke längre skola betraktas såsom förvärvskällor i samma bemärkelse som fastigheter för övrigt och inkomstberäkning i vanlig ordning skall icke äga rum. Såsom inkomst av enfamiljsfastighet skall nämligen beskattas endast beräknad ränta enligt fastställd procentsats å ägarens i fastigheten nedlagda egna kapital. Den ändrade natur, som vissa fastigheter sålunda skulle komma att intaga i skattehänseende, utgör anledning att ompröva, om de fastigheter, vilka undantagas från det vanliga förvärvskällebegreppet, det oaktat böra vara föremål för den särskilda fastighetsbeskattningen. Ur vissa synpunkter synes det mest följdräk-

tigt att undantaga dessa fastigheter från denna beskattning. Detta skulle för den ifrågasatta nya metodens vidkommande betyda, att å enfamiljsfastigheterna icke skulle tillämpas föreskriften om att i taxerat belopp skall ingå visst minimibelopp — 5 procent av taxeringsvärdet — från förvärvskälla, som utgöres av fastighet eller vari fastighet ingår. Enfamiljsfastigheterna skulle med andra ord befrias från skyldigheten att gentemot kommunen svara för visst beskattningsbart belopp.

Förutom de principiella synpunkterna — enfamiljsfastigheternas ändrade natur i beskattningsavseende — kan såsom skäl för den ifrågasatta åtgärden åberopas att ägarna till dessa fastigheter skulle erhålla kompensation för de jämfört med nu rådande förhållanden ogynnsamma verkningarna av de föreslagna reglerna om beskattning av inkomst av enfamiljsfastigheter. Slutligen kan framhållas, att den antydda åtgärden skulle medföra förenkling av deklara-tions- och taxeringsbestyret och alltså tjäna samma syfte som förslaget om ändrade regler för beskattning av inkomst av enfamiljsfastigheter.

Den genom åtgärden i fråga uppkommande förlusten av fastighetsskatteskronor torde icke bli av den storlek, att betänkligheter ur kommunal synpunkt behöva uppkomma. Denna förlust kompenseras delvis av att underskottsavdrag till icke oväsentliga belopp bortfalla och att den beräknade räntan å eget kapital i fastigheterna skulle medföra taxering i åtskilliga fall, där någon nettointäkt för närvarande icke uppkommer.

Skulle de sakkunnigas förslag om viss schabloniserad beräkning av inkomst av enfamiljsfastigheter genomföras, torde få förutsättas, att grunder för liknande beräkning komma att utarbetas och införas även beträffande bostadslägenheter, som innehavas med bostadsrätt. I samband därmed bör då till övervägande upptagas frågan om fastighetsbeskattningen av fastigheter, som tillhöra bostadsföreningar eller bostadsaktiebolag.

XIII. SPECIELLA FRÅGOR.

Under den tid, som kommunalskattelagen varit i kraft, ha framförts åtskilliga förslag om ändring beträffande vissa detaljer i fastighetsbeskattningen. Dessa förslag ha i allmänhet icke föranlett omedelbar åtgärd utan hänskjutits till övervägande vid en allmän revision av kommunalskattelagen.

De sakkunniga komma senare att till behandling upptaga speciella frågor om ändring i kommunalskattelagens detaljbestämmelser rörande fastighetsbeskattningen.

De frågor av dithörande art, som särskilt hänskjutits till de sakkunniga eller som förutsatts skola behandlas av de sakkunniga, ha här nedan förtecknats.

Skattepliktig fastighet.

Riksdagens skrivelse 1935 nr 282 (bev. bet. nr 54) i anledning av motion II: 429, däri hemställts, att i motionen berörda synpunkter, avseende bland annat omfattningen av statens och enskilda järnvägars frihet från skatteplikt för fastigheter enligt kommunalskattelagen, måtte beaktas vid en blivande revision av kommunalskattelagen.

Riksdagens skrivelse 1946 nr 163, vari riksdagen under åberopande av bevillningsutskottets av riksdagens godkända betänkande nr 27 och i anledning av de likalydande motionerna I: 210 och II: 341 om hävande eller begränsning av den för staten gällande skattefriheten i fråga om kommunal fastighetsskatt anhöll, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning rörande den i motionerna berörda frågan och därvid beakta vad utskottet i öförmälda betänkande anfört samt för riksdagen framlägga de förslag, som måtte av utredningen föranledas.

Bevillningsutskottets betänkande 1950 nr 36 i anledning av likalydande motionerna I: 160 och II: 199, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta sådana ändringar i gällande skattelagstiftning att ägare av allmänna samlingslokaler, befriades från skyldighet att erlägga fastighetsskatt och skatt för inkomst av fastighet genom fastighetens begagnande för avsett ändamål. Utskottet avstyrkte motionerna på grund av att frågan om fastighetsskattens fortbestånd över huvud taget komme att tagas under övervägande i samband med skattelagssakkunnigas utredning.

En den 10 oktober 1944 till chefen för finansdepartementet inkommen framställning från Folkets Husföreningarnas riksorganisation angående befrielse från fastighetsskatt för folketshusföreningar, m. m.

En den 29 januari 1944 till Konungen inkommen framställning från Upp-

sala universitet med hemställen om sådan ändring av 5 § 3 mom. kommunalskattelagen, att från skatteplikt undantages icke blott tomtområde, som »hör till byggnad», som enligt 1 mom. d. är undantagen från skatteplikt, utan även tomtområde, som enligt stadsplan eller eljest är reserverat för sådant ändamål.

En den 27 december 1951 till chefen för finansdepartementet inkommen framställning från Göteborgs och Bohus läns hushållningssällskap med hemställen om sådan ändring av kommunalskattelagen, att hushållningssällskap tillhörig byggnad för undervisning bleve undantagen från skatteplikt till fastighetsskatt.

Skattskyldighet.

Riksdagens skrivelse den 11 juni 1932 (nr 361) med anhållan om utredning, hur prästerna skola befrias från skyldighet att erlägga kommunal fastighetsskatt för prästgårdar, som upplåtas åt dem. Skrivelsen överlämnades den 18 april 1941 till kommunalskatteberedningen med anmodan att inkomma med den av riksdagen begärda utredningen. Förevarande spörsmål upptogs i enlighet med lämnade direktiv till behandling av 1944 års skattesakkunniga, som jämväl utarbetade förslag i ämnet.

Riksdagens skrivelse den 6 juni 1935 (nr 282), vari riksdagen under åberopande av bevillningsutskottets betänkande nr 54 samt i anledning bland annat av motion II: 209 anhöll hos Kungl. Maj:t, att utredningen på kommunalbeskattningens område måtte återupptagas. I berörda motion yrkades sådan ändring av 13 § kommunalskattelagen, att till 2 mom. av samma paragraf skulle fogas två nya punkter — d) och e) — av följande lydelse: d) efterlevande make, som under sin livstid äger åtnjuta avkastning av fastighet tillhörande den först avlidne makens kvarlåtenskap, samt e) annan, som under sin livstid äger åtnjuta avkastningen av fastighet, vartill äganderätten tillagts någon hans avkomling, adoptivbarn eller adoptivbarns avkomling.

Bevillningsutskottets betänkande 1949 nr 19 i anledning av två likalydande motioner, I: 153 och II: 185, vari hemställts, att »riksdagen måtte besluta sådana ändringar i kommunalskattelagen, att den som i förmögenhetskänseende likställes med ägare, skall vara skyldig att erlägga fastighetsskatt samtidigt som värdeminskings- resp. procentavdrag beviljas honom. Bevillningsutskottet uttalade, att utskottet förutsatte, att den förevarande frågan togs under omprövning i samband med den av 1948 års riksdag begärda utredningen angående kommunalskattelagstiftningens utformning. Med hänsyn härtill avstyrkte utskottet de föreliggande motionerna.

Bevillningsutskottets betänkande 1952 nr 13 i anledning av de likalydande motionerna I: 290 samt II: 383, vari framställes enahanda yrkande som i motionerna I: 153 och II: 185 till 1949 års riksdag. Bevillningsutskottet avstyrkte bifall till de förevarande motionerna med hänsyn till att kommunalskattelagstiftningens utformning vore föremål för utredning av 1950 års skattelagssakkunniga.

Rätt till procentavdrag.

Riksdagens skrivelse den 6 juni 1935 (nr 282), vari riksdagen under åberopande av bevillningsutskottets betänkande nr 54 samt i anledning bland annat av motionerna II: 11 och II: 70 anhöll hos Kungl. Maj:t, att utredningen på kommunalbeskattningens område måtte återupptagas. I motion II: 11 föreslogs, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och framläggande av förslag till sådan ändring av nu gällande kommunalskattelag, att, där arrendator enligt arrendekontraktet har att erlagga fastighetsskatten för den utarrenderade fastigheten, han också må äga rätt till avdrag av garantiskatteprocenten. I motion II: 70 yrkades, »att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om förslag till sådan ändring i skattelagstiftningen, att den som betalar fastighetsskatterna även kommer i åtnjutande av garantiskatteavdraget».

Silolanläggningar.

Riksdagens skrivelse den 4 maj 1949 (nr 180), vari under åberopande av bevillningsutskottets betänkande samt i anledning av de likalydande motionerna I: 151 och II: 184 hemställdes om utredning av frågan om silolanläggningars jämställande i taxeringshänseende med fasta maskiner.

XIV. KOMMENTARER TILL FÖRFATTNINGSFÖRSLAG OM ÄNDRINGAR I KOMMUNALSKATTELAGEN.

För närvarande grundas debiteringen av fastighetsskatt å fastigheternas taxeringsvärden. Fastighetsskatten för en fastighet motsvarar vad som utgår för en till 5 procent av taxeringsvärdet uppgående inkomst av fastigheten. Vid taxering för inkomst av förvärvskälla, som utgjorts av fastighet eller vari fastighet ingått, anses denna inkomst genom fastighetsskatten beskattad till belopp motsvarande 5 procent av taxeringsvärdet, varmed avdrag i den mån inkomsten därtill förslår erhålles vid taxeringen till kommunal inkomstskatt. Nuvarande regler ge alltså i huvudsak samma resultat som skulle uppnås genom en föreskrift, att inkomst av fastighet eller förvärvskälla, vari fastighet ingår, vid den kommunala taxeringen alltid skall upptagas till minst 5 procent av fastighetens taxeringsvärde och att allmänna avdrag eller ortsavdrag icke få åtnjutas till sådant belopp, att den beskattningsbara inkomsten nedgår under 5 procent av taxeringsvärdet.

Det av de sakkunniga utarbetade författningsförslaget innebär en metod för kommunal beskattning av fastighet i följande ordning.

Den särskilda debiteringen av fastighetsskatt upphör. Vid den årliga taxeringen åsättes varje skattskyldig ett taxerat belopp, vilket utgör summan av den nuvarande enligt kommunalskattelagen beräknade taxerade inkomsten och 5 procent av taxeringsvärdet å fastighet, för vilken den skattskyldige har att erlägga fastighetsskatt. Det taxerade beloppet innefattar underlag för såväl kommunal skatt för inkomst som — i förekommande fall — skatt för fastighet. Från det taxerade beloppet medges ortsavdrag enligt nu gällande bestämmelser, varjämte vid bestämmande av beskattningsbart belopp avdrag kan medges för nedsatt skatteförmåga. Det taxeringsvärde, vartill hänsyn skall tagas, är det för beskattningsåret gällande taxeringsvärdet.

Förslaget avser att bibehålla samma skattebelastning för fastigheterna, som nu föreligger, dock med den lindringen, att ortsavdrag och avdrag för nedsatt skatteförmåga må åtnjutas även beträffande fastighetsskatt. Genom den föreslagna anordningen kommer skatt för fastighet icke att debiteras i andra fall än där effektiv fastighetsskatt nu utgår. Debiteringen av skatt för fastighet sker i samband med debiteringen av skatt för inkomst å gemensamt underlag.

Det förutsättes att taxeringsmyndigheterna till ledning vid beräkning av taxerat belopp skola erhålla uppgifter om taxeringsvärden, vartill hänsyn skall tagas, och att dessa uppgifter skola kunna upprättas med anlitan av folkbokföringsavdelningarnas tryckande register.

Vad som med den föreslagna metoden kan vinnas är främst, att den särskilda debiteringen av fastighetsskatt, som nu sker även i det stora antal

fall, där någon effektiv fastighetsskatt icke utgår, skulle undvikas. Vidare möjliggöres på ett enkelt sätt den lindringen i fastighetsbeskattningen, att ortsavdrag och avdrag för nedsatt skatteförmåga kan medges även beträffande fastighetsskatt. Det kan ifrågasättas, om icke den årliga omskrivningen av fastighetslängderna åtminstone i avsevärd utsträckning kan undvikas, om den föreslagna metoden genomföres.

Beträffande metodens anknytning till uppbördsförfarandet kan framhållas, att densamma väl torde lämpa sig för skattskyldiga med debiterad preliminär skatt. Det stora antal skattskyldiga, som erlægga preliminär A-skatt och äro skattskyldiga för egnahemsfastighet e. d., kräver särskild uppmärksamhet för att icke metoden skall vålla ökning av antalet skattskyldiga med kvarstående skatt. Ur praktisk synpunkt vore det givetvis fördelaktigt, om ett genomförande av metoden förbundes med antagande av de sakkunnigas förslag om beräkning av inkomst av enfamiljsfastigheter och att fastigheter, för vilka sådan inkomstberäkning sker, fritoges från fastighetsbeskattning.

En viss ökning av det tekniska taxeringsarbetet kan metoden medföra i ett fåtal kommuner med stort bestånd av sommarnöjesfastigheter. Denna ökning torde dock vara ringa i jämförelse med de göromål, som på andra håll inbesparas.

Förslagets genomförande förutsätter vissa ändringar i taxerings- och uppbördsförfattningarna, vartill förslag senare kommer att upprättas.

Med hänsyn till pågående teknisk revision av kommunalskattelagen ha de sakkunniga ansett önskvärt att i förevarande sammanhang föreslå endast sådana ändringar i nämnda lag, som äro nödvändiga för förslagets genomförande, ehuru den föreslagna tekniska omläggningen av fastighetsbeskattningen för erhållande av en ur systematisk synpunkt tillfredsställande avfattning av kommunalskattelagen bort föranleda en mera omfattande omskrivning av författningstexten.

UPPGIFTER ANGÅENDE ANTALET SKATTEKRONOR I HELA RIKET M. M.

I denna bilaga vidfogad tabell A 1 meddelas för åren 1931—1952 hela riket omfattande uppgifter angående det kommunala skatteunderlaget. Såsom framgår av tabellen har under åren skett en icke obetydlig förskjutning i skatteunderlagets sammansättning såväl med avseende å dess fördelning å inkomstskatte kronor och fastighetsskatte kronor som å sistnämnda skatte kronors fördelning å jordbruksfastighet och annan fastighet. I ifrågavarande tabell redovisas jämväl den kommunala utdebitering, som beslutats under ovan angivna år.

I tabell A 2 har intagits uppgifter beträffande 1952 års taxering angående antalet skatte kronor i de olika landstingen och i de i landstingen icke ingående städerna.

I tabell A 3 har verkställts en fördelning av rikets kommuner med hänsyn till den procentuella andel, som fastighetsskatte kronorna utgöra av det totala skatteunderlaget. Tabellen torde giva en viss antydning om i vilken utsträckning kommunerna för sitt inkomstbehov äro beroende av fastighetsskatteunderlaget. Med hänsyn emellertid till att fastighetsskatteeffekten, som är uttryck för de effektiva fastighetsskatte kronornas andel av hela antalet fastighetsskatte kronor, växlar oberoende av fastighetsskattekronalets storlek i förhållande till det totala skatteunderlaget, kan tabellen icke utan vidare användas som en säker måttstock i nu angivet hänseende.

Vad särskilt angår de i tabellen angivna kommuner, där fastighetsskatte kronornas andel av totala skatteunderlaget överstiger 30 procent, utgöras dessa dels av kommuner av typisk badortskaraktär, där fastighetsbeståndet till stor del torde utgöras av sommarnöjesfastigheter och dels av kommuner med kraftverk eller — i något fall — andra större industriella anläggningar, vilkas taxeringsvärden utgöra en huvudsaklig del av det fastigheter inom kommunen åsatta taxeringsvärdet. Vad angår förstnämnda kommuner tillhöra dessa den kategori av kommuner, som för sitt inkomstbehov äro allra mest beroende av fastighetsskatten, medan beträffande kraftverkskommuner och liknande avskaffandet av fastighetsskatten i allmänhet skulle medföra en allenast obetydlig höjning av utdebiteringen.

I tabell A 4 är intagen en tabell, som utvisar den utdebiteringshöjning, som fastighetsskattens avskaffande skulle medföra i en kommun med viss utdebitering per skatte krona och där de effektiva fastighetsskatte kronorna utgöra viss procent av det totala skatteunderlaget. Berörda procenttal kan för en kommun icke konstateras utan genomförande av en provtaxering. Genom anställande av jämförelse med de av de sakkunniga provtaxerade landskommunernas karaktär torde dock av tabellen kunna erhållas viss ledning för bedömning av den utdebiteringshöjning, som i andra kommuner skulle föranledas av ett avskaffande av fastighetsskatten.

Tabell A 1. Antal skattekröror samt utdebitering per skattekröna i hela riket, åren 1931—1952.

År	Antal skattekröror				Procentuell fördelning				Utdeb. av allmän kommunalskatt per skattekröna	Hela kommunala utdebiteringen	Statsbidrag till skattehindring per skattekröna
	För fastighetsskatt av		För kommunal inkomstskatt	Summa	Av jordbruksfastighet	Av annan fastighet	Av inkomst	Summa			
	jordbruksfastighet	annan fastighet									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1931	3 596 492	6 241 433	38 297 916	48 135 841	7.5	13.0	79.5	100.0	7.37	8.73	0.15
1932	3 595 915	6 413 698	34 576 597	44 586 210	8.1	14.4	77.5	100.0	8.68	10.17	0.24
1933	2 886 807	6 665 653	30 797 657	40 350 117	7.2	16.5	76.3	100.0	9.36	10.96	0.41
1934	2 887 440	6 767 548	29 557 900	39 212 888	7.4	17.2	75.4	100.0	8.80	10.47	0.43
1935	2 887 995	6 922 578	33 057 877	42 868 450	6.7	16.2	77.1	100.0	8.25	9.89	0.35
1936	2 887 767	7 168 458	37 669 967	47 726 192	6.1	15.0	78.9	100.0	7.92	9.54	0.30
1937	2 888 889	7 430 259	41 340 822	51 659 970	5.6	14.4	80.0	100.0	7.87	9.58	0.29
1938	3 170 482	7 886 943	46 991 396	58 148 821	5.5	13.7	80.8	100.0	7.79	9.58	0.23
1939	3 161 885	8 291 149	50 390 533	61 843 567	5.1	13.4	81.5	100.0	8.27	10.53	0.24
1940	3 161 410	8 780 665	54 301 421	66 243 496	4.8	13.2	82.0	100.0	8.25	11.51	0.28
1941	3 158 139	8 950 325	56 349 609	68 458 073	4.6	13.1	82.3	100.0	9.63	11.87	0.29
1942	3 164 467	9 100 998	64 242 755	76 508 220	4.1	11.9	84.0	100.0	9.01	11.09	0.25
1943	3 162 241	9 374 477	76 300 499	88 837 217	3.6	10.5	85.9	100.0	8.60	10.53	0.17
1944	3 160 577	9 753 148	86 368 477	99 282 202	3.2	9.8	87.0	100.0	8.27	10.17	0.14
1945	4 065 396	11 289 394	91 114 528	106 469 318	3.8	10.6	85.6	100.0	8.18	10.09	0.13
1946	4 070 717	11 612 489	100 707 460	116 390 666	3.5	10.0	86.5	100.0	7.87	9.80	—
1947	4 070 388	12 429 886	128 475 889	144 976 163	2.8	8.6	88.6	100.0	7.90	9.83	—
1948	4 068 103	13 109 463	138 407 966	155 585 532	2.6	8.4	89.0	100.0	8.11	10.12	—
1949	4 065 934	13 761 427	150 344 528	168 171 889	2.4	8.2	89.4	100.0	7.94	9.97	—
1950	4 350 277	14 337 182	155 745 795	174 433 254	2.5	8.2	89.3	100.0	8.12	10.19	—
1951	4 316 055	15 039 637	148 504 543	167 860 235	2.6	8.9	88.5	100.0	9.83	12.53	—
1952	6 857 372	21 068 587	195 499 587	223 425 546	3.1	9.4	87.5	100.0	—	—	—

Årnr. Fr. o. m. år 1946 fastställes utdebiteringen till det lägre belopp, som erhålles sedan beräknat statsbidrag till skattehindring upptagits som inkomst i statförslaget.

Tabell A 2. Antal skattekronor i de olika landstingens samt i de i landstingens icke ingående städerna, enligt 1952 års taxering.

Landsting	Antal skattekronor enligt 1952 års taxering					Procentuell fördelning	
	Av jordbruksfastighet	Av annan fastighet	Summa fastighets-skattekronor	Av inkomst	Summa skattekronor	Av fastighet	AV inkomst
Stockholms läns.....	225 116	1 658 569	1 883 685	10 691 848	12 575 533	15.0	85.0
Uppsala ».....	189 985	463 117	653 102	3 907 943	4 561 045	14.3	85.7
Södermanlands ».....	246 958	582 446	829 404	5 424 610	6 254 014	13.3	86.7
Östergötlands ».....	428 304	629 388	1 057 692	6 930 356	7 987 048	15.3	84.7
Jönköpings ».....	336 266	648 414	984 680	5 802 220	6 786 900	13.2	86.8
Kronobergs ».....	258 055	307 038	565 093	3 104 313	3 669 406	15.4	84.6
Kalmar norra ».....	163 985	161 798	325 783	1 876 129	2 201 912	14.8	85.2
» södra ».....	207 955	319 315	527 270	2 919 941	3 447 211	15.3	84.7
Gotlands läns.....	78 570	112 050	190 620	1 013 828	1 204 448	15.8	84.2
Blekinge ».....	114 431	323 058	437 489	2 822 727	3 260 216	13.4	86.6
Kristianstads ».....	374 045	555 265	929 310	4 884 080	5 813 390	16.0	84.0
Malmöhus ».....	613 811	824 913	1 438 724	7 535 465	8 974 189	16.0	84.0
Hallands ».....	233 198	430 907	664 105	3 305 966	3 970 071	16.7	83.3
Göteborg, o. Bohus ».....	144 898	496 999	641 897	4 191 304	4 833 201	13.3	86.7
Älvsborgs ».....	351 539	950 307	1 301 846	8 457 896	9 759 742	13.3	86.7
Skaraborgs ».....	362 660	434 425	797 085	4 773 827	5 570 912	14.3	85.7
Värmlands ».....	404 789	612 806	1 017 595	7 697 924	8 715 519	11.7	88.3
Örebro ».....	258 375	716 769	975 144	6 638 099	7 613 243	12.8	87.2
Västmanlands ».....	206 811	635 547	842 358	5 420 480	6 262 838	13.5	86.5
Kopparbergs ».....	358 951	645 183	1 004 134	7 333 099	8 337 233	12.0	88.0
Gävleborgs ».....	296 063	513 434	809 497	6 411 099	7 220 596	11.2	88.8
Västernorrlands ».....	255 622	755 341	1 010 963	7 884 679	8 895 642	11.4	88.6
Jämtlands ».....	206 868	384 133	590 001	3 071 390	3 662 391	16.1	83.9
Västerbottens ».....	283 591	379 429	663 020	4 957 873	5 620 893	11.8	88.2
Norrbottnens ».....	205 110	490 999	696 109	7 581 630	8 277 739	8.4	91.6
Samtliga landsting	6 805 956	14 031 650	20 837 606	134 281 034	155 118 640	13.4	86.6
Stockholms stad.....	11 891	4 096 769	4 108 660	34 326 198	38 434 858	10.7	89.3
Göteborgs ».....	4 947	1 509 496	1 514 443	13 851 731	15 366 174	9.9	90.1
Malmö ».....	11 979	692 201	704 180	6 573 565	7 277 745	9.7	90.3
Norrköpings ».....	13 834	312 521	326 355	2 592 494	2 918 849	11.2	88.8
Hälsingborgs ».....	5 874	259 876	265 750	2 329 425	2 595 175	10.2	89.8
Gävle ».....	2 891	166 074	168 965	1 545 140	1 714 105	9.9	90.1
Hela riket	6 857 372	21 068 587	27 925 959	195 499 587	223 425 546	12.5	87.5

Tabell A 3. Kommunernas fördelning efter fastighetsskatteskatteskronotlets procentuella andel av totala skatteunderlaget (omräknade) enligt 1952 års taxering.

L ä n	Antal kommuner, där fastighetsskatteskronotlet i % av totala skatteunderlaget utgjorde													Summa
	< 5·0	5·1—10·0	10·1—12·5	12·6—15·0	15·1—17·5	17·6—20·0	20·1—22·5	22·6—25·0	25·1—30·0	30·1—35·0	> 35·0			
Stockholms län	—	—	2	6	8	8	9	2	2	4	2	43		
» Uppsala	—	—	1	3	12	5	1	1	1	—	—	23		
» Södermanlands	—	—	1	5	10	12	2	—	—	—	—	30		
» Östergötlands	—	—	—	3	7	7	14	5	3	—	—	40		
» Jönköpings	—	3	3	10	10	12	4	2	1	—	—	45		
» Kronobergs	—	—	3	10	14	10	5	—	—	—	—	42		
» Kalmar	—	1	2	5	17	14	5	—	—	—	—	44		
» Gotlands	—	—	1	1	5	5	1	—	—	—	—	13		
» Blekinge	—	2	2	5	7	4	1	—	—	—	—	21		
» Kristianstads	—	—	3	10	15	13	11	2	—	—	—	54		
» Malmöhus	—	—	1	6	8	21	25	1	—	1	—	63		
» Hallands	—	1	—	2	2	8	7	5	7	1	1	34		
» Göteborgs o. Bohus	—	1	6	11	9	4	4	1	1	—	—	37		
» Älvsborgs	—	3	15	15	17	10	1	—	—	—	—	61		
» Skaraborgs	—	—	2	11	15	17	3	1	—	—	—	49		
» Värmlands	—	8	10	18	7	3	—	—	—	—	—	46		
» Örebro	—	5	4	5	8	3	1	—	—	—	1	27		
» Västmanlands	—	1	4	6	5	6	1	—	—	—	—	23		
» Kopparbergs	—	9	17	13	3	3	—	2	—	—	—	44		
» Gävleborgs	1	6	9	12	6	3	—	—	—	—	—	37		
» Västermorlands	—	10	16	3	4	1	1	1	2	—	—	39		
» Jämtlands	—	2	11	9	5	—	2	—	1	2	—	34		
» Västerbottens	—	7	9	12	2	—	—	—	—	—	—	30		
» Norrbottens	—	6	14	3	—	—	—	1	—	—	—	25		
Hela landsbygden	2	66	136	184	196	166	98	24	17	9	6	904		
Städer	1	14	64	38	9	5	1	—	—	1	—	133		
Hela riket	13	80	200	222	205	171	99	24	17	10	6	1 037		

¹ Njutåker 3·4 %, Gällivare 3·5 % samt Kiruna stad 2·1 %. — ² Blidö 33·7 %, Österåker 33·2 %, Ljusterö 33·5 %, Dalarö 34·0 %, Räng 34·9 %, Onsäta 30·5 %, Resele 30·3 %, Stugun 31·8 %, Undersåker 33·0 % samt staden Skanör med Falsterbo 33·5 %. — ³ Djurö 44·9 %, Värmdö 38·1 %, Laholms lk. 40·4 %, Ekeby och Gällerstå 43·8 %, Fors 37·6 %, och Ragunda 36·9 %.

Tabell A 4. Tablå, utvisande den mot effektiv fastighetsskatt svarande utdebiteringshöjning, som blir följden vid ett avskaffande av nuvarande fastighetsskatt, under nedan angiven utdebitering och procentuellt effektivt fastighetsskatteunderlag.

Utdebitering per skattekrona	Utdebiteringshöjning per skattekrona, där effektiva fastighetsskattekrorna i % av hela skatteunderlaget utgör:								
	2 %	4 %	6 %	8 %	10 %	12 %	14 %	16 %	18 %
8-00	0-16	0-33	0-51	0-70	0-89	1-09	1-30	1-52	1-76
9-00	0-18	0-38	0-57	0-78	1-00	1-23	1-47	1-71	1-98
10-00	0-20	0-42	0-64	0-87	1-11	1-36	1-63	1-90	2-20
11-00	0-22	0-46	0-70	0-96	1-22	1-50	1-79	2-10	2-41
12-00	0-24	0-50	0-77	1-04	1-33	1-64	1-95	2-29	2-63
13-00	0-27	0-54	0-83	1-13	1-44	1-77	2-12	2-48	2-85
14-00	0-29	0-58	0-89	1-22	1-56	1-91	2-28	2-67	3-07
15-00	0-31	0-63	0-96	1-30	1-67	2-05	2-44	2-86	3-29
16-00	0-33	0-67	1-02	1-39	1-78	2-18	2-60	3-05	3-51
17-00	0-35	0-71	1-09	1-48	1-89	2-32	2-77	3-24	3-73
18-00	0-37	0-75	1-15	1-57	2-00	2-45	2-93	3-43	3-95

TABELLER AVSEENDE PROVTAXERING BETRÄFFANDE 11
LANDSKOMMUNER (27 FÖRSAMLINGAR) FÖR
TAXERINGSÅRET 1952.

Ifrågavarande provtaxering har haft till syfte att belysa fastighetsskattens verkningar vid tillämpning av de vid 1952 års allmänna fastighetstaxering fastställda taxeringsvärdena samt de höjda kommunala ortsavdrag, vilka första gången skola användas vid 1953 års inkomsttaxering. För att uppnå detta syfte har omtaxering av de skattskyldiga måst vidtagas. Härvid har procentavdraget omräknats efter de i allmänhet högre värden, som åsatts vid 1952 års allmänna fastighetstaxering. Därefter har framräknats en ny taxerad inkomst, varifrån avdrag verkställts med de nya ortsavdragen.

De i tabell B 4 redovisade effektiva fastighetsskattekronorna på grund av icke utnyttjade procentavdrag avse de enligt ovan beräknade procentavdragen. De icke utnyttjade allmänna avdrag — på grundval av de nya ortsavdragsbestämmelserna beräknade — ortsavdragen ha framkommit såsom en skillnad mellan å ena sidan de ortsavdrag, som skulle ha kunnat utnyttjas vid ren inkomstskatt, och å andra sidan de vid ovannämnda omtaxering utnyttjade ortsavdragen.

Vid beräkningen av effektiva fastighetsskattekronor har hänsyn tagits endast till icke utnyttjade procentavdrag och ortsavdrag och sålunda ej till icke utnyttjade allmänna avdrag. Vid den undersökning, som utförts beträffande 1950 års taxering konstaterades, att sistnämnda avdrag voro av synnerligen ringa betydelse för beräkning av det effektiva fastighetsskatteunderlaget.

Det har icke varit möjligt att erhålla uppgifter beträffande samtliga fastigheter i kommunerna; det i tabell B 4 redovisade antalet effektiva fastighetsskattekronor avse endast det bearbetade materialet. En uppräknig av siffrorna har emellertid verkställts med användande av det uppräknings-tal, som erhålles om det totala taxeringsvärdet sättes i relation till det bearbetade. Uppräkningen har skett för varje församling särskilt för jordbruksfastighet och särskilt för annan fastighet. De i tabell B 5 redovisade effektiva fastighetsskattekronorna avse de sålunda uppräknade siffrorna.

Enligt gällande bestämmelser fastställa kommunerna på hösten varje år den utdebitering, som skall tillämpas vid uttag av preliminär inkomstskatt nästföljande år. Fastighetsskatten däremot är s. k. slutlig skatt, varför denna uträknas efter den utdebitering som fastställts två år före taxerings-året. Å det enligt 1952 års taxering fastställda skatteunderlaget debiterades sålunda preliminär inkomstskatt enligt kommunernas utdebiteringsbeslut samma år men fastighetsskatt enligt de år 1950 fastställda utdebiteringssatserna. Detta förhållande påverkar givetvis den beräknade utdebiteringshöjningen vid övergång till ren inkomstskatt. Då syftemålet varit att klargöra de effektiva fastighetsskattekronornas inverkan på utdebiteringens storlek, har berörda påverkan eliminerats. Vid beräkningarna har sålunda fastighetsskatten antagits utgå efter samma utdebitering som den preliminära inkomstskatten. Det debiterade belopp, som på så sätt framkommer, har därefter satts i relation till det kvarstående skatteunderlaget,

Tabell B 1. Vissa statistiska data för de provtaxerade kommunerna.

Kommuner, län församlingar	Yr- kes- karak- tär	Orts- grupp	Folk- mängd ^{1/1} 1952	Areal ^{1/1} 1952, hektar	Taxeringsvärde å fastighet enligt 1952 års taxering, kr.		
					Jordbruks- fastighet	Därv skogsvärde	Annan fastighet
1	2	3	4	5	6	7	8
Julita, Södermanl. län ...			3 359	20 777	19 939 500	7 768 300	6 850 200
Julita	B	2	2 146	15 212	14 106 200	5 875 900	3 300 300
Österåker	B	2	1 213	5 565	5 833 300	1 892 400	3 549 900
Ryssby, Kronob. län			3 296	31 869	18 385 600	7 249 700	4 527 900
Agunnaryd	B	1	1 011	12 010	6 625 400	2 889 500	991 400
Ryssby	B	1	1 989	15 983	9 570 000	3 393 800	3 368 500
Tutaryd	B	1	296	3 876	2 190 200	966 400	168 000
Alstad, Malmöh. län			2 146	4 605	19 168 200	—	4 336 400
Fru Alstad	A	2	374	939	3 689 000	—	370 200
V. Alstad	C	2	940	1 397	5 536 400	—	2 922 600
L. Slågarp	B	2	592	1 663	7 262 500	—	621 500
St. Slågarp	B	2	240	606	2 680 300	—	422 100
Bara, Malmöh. län			2 706	9 786	23 868 400	1 120 700	9 497 400
Bjärshög	B	2	105	330	1 363 400	—	380 400
Skabersjö	A	2	604	2 513	5 979 900	290 600	3 104 200
Bara	A	2	439	1 709	4 819 800	173 700	1 436 200
Hyby	B	1	1 558	5 234	11 705 300	656 400	4 576 600
Eldsberga, Hall. län			2 897	17 844	18 382 600	2 202 900	8 877 400
Tönnersjö	A	2	701	11 630	6 013 500	1 674 100	585 400
Eldsberga	B	2	1 295	4 969	8 786 500	528 800	2 458 300
Trönninge	C	2	901	1 245	3 582 600	—	5 833 700
Bollebygd, Älvsb. län...			5 122	26 543	12 270 200	5 945 800	10 279 400
Töllsjö	A	2	1 122	10 478	3 725 400	1 935 200	563 000
Bollebygd	C	2	4 000	16 065	8 544 800	4 010 600	9 716 400
Töcksmark, Värml. län..			3 081	32 958	16 824 300	7 847 400	3 018 900
Västra Fågelvik	A	3	633	7 208	4 256 900	1 653 400	41 300
Töcksmark	B	3	1 463	11 989	6 709 600	2 801 100	2 406 900
Östervallskog	A	3	985	13 761	5 857 800	3 392 900	570 700
Hogdal, Jämtl. län			2 822	133 728	15 375 800	9 583 400	24 807 700
Överhogdal	A	4	498	21 620	1 921 100	984 200	335 700
Ytterhogdal	B	5	2 000	75 940	10 220 100	6 431 000	24 285 600
Ångersjö	A	4	324	36 168	3 234 600	2 168 200	186 400
Nysätra, Västerb. län...	A	4	3 695	38 260	12 039 700	1 773 300	3 116 300
Summa			29 124	316 370	156 254 300	43 491 500	75 311 600
Ådals-Liden, Västern. län	C	4	3 923	49 410	7 970 000	3 724 100	65 501 000
Ragunda, Jämtl. län ...	B	4	5 047	92 140	18 167 000	8 542 400	101 885 800

Tabell B 2. Skatteunderlag och utdebitering år 1952 samt det bearbetade materialets taxeringsvärde i % av totala.

Kommuner, församlingar	Antal skattekronor enligt 1952 års taxering			Skattekrornas procentuella fördelning		Utdebi- tering per in- komst- skatte- kr. år 1952	Bearbetat material i % av totala taxeringsvärdet	
	Av fastig- het	Av inkomst	Summa	Av fastig- het	Av inkomst		Jord- bruks- fastighet	Annan fastighet
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Julita	13 395	55 011	68 406	19.6	80.4	7.49	95.3	88.5
Julita	8 703	34 780	43 483	20.0	80.0	7.56	95.3	84.6
Österåker	4 692	20 231	24 923	18.8	81.2	7.36	95.4	92.9
Ryssby	11 461	48 480	59 941	19.1	80.9	9.08	97.6	93.1
Agunnaryd	3 808	13 891	17 699	21.5	78.5	8.90	99.6	91.2
Ryssby	6 473	27 721	34 194	18.9	81.1	9.15	96.3	93.9
Tutaryd	1 180	6 868	8 048	14.7	85.3	9.15	97.1	87.4
Alstad	11 752	41 377	53 129	22.1	77.9	6.43	98.1	97.0
Fru Alstad	2 030	6 250	8 280	24.5	75.5	6.39	97.8	92.8
V. Alstad	4 229	18 582	22 811	18.5	81.5	6.29	98.0	100.0
L. Slågarp	3 942	11 044	14 986	26.3	73.7	6.61	100.0	93.2
St. Slågarp	1 551	5 501	7 052	22.0	78.0	6.59	94.2	85.9
Bara	16 683	58 553	75 236	22.2	77.8	6.94	99.6	90.9
Bjärshög	872	2 026	2 898	30.1	69.9	7.65	100.0	97.1
Skabersjö	4 542	13 573	18 115	25.1	74.9	7.02	100.0	96.4
Bara	3 128	10 554	13 682	22.9	77.1	7.35	99.6	94.3
Hyby	8 141	32 400	40 541	20.1	79.9	6.73	99.4	85.5
Eldsberga	13 630	48 841	62 471	21.8	78.2	7.98	95.2	92.2
Tönnersjö	3 300	10 996	14 296	23.1	76.9	7.80	91.2	90.3
Eldsberga	5 622	20 955	26 577	21.2	78.8	7.80	98.1	88.3
Trönninge	4 708	16 890	21 598	21.8	78.2	8.32	94.4	94.0
Bollebygd	11 275	97 651	108 926	10.4	89.6	6.50	79.4	74.3
Töllsjö	2 144	15 013	17 157	12.5	87.5	6.50	79.0	66.6
Bollebygd	9 131	82 638	91 769	9.9	90.1	6.50	79.6	74.7
Töcksmark	9 922	57 936	67 858	14.6	85.4	9.59	99.7	97.2
Västra Fågelvik	2 149	12 286	14 435	14.9	85.1	10.40	99.7	90.6
Töcksmark	4 559	28 386	32 945	13.8	86.2	9.30	99.7	98.5
Östervallskog	3 214	17 264	20 478	15.7	84.3	9.50	99.7	91.8
Hogdal	20 122	75 599	95 721	21.0	79.0	10.00	83.6	92.7
Överhogdal	1 128	10 764	11 892	9.5	90.5	10.00	84.3	47.4
Ytterhogdal	17 283	53 866	71 149	24.3	75.7	10.00	85.7	93.7
Ängersjö	1 711	10 969	12 680	13.5	86.5	10.00	76.9	51.0
Nysätra	7 578	53 530	61 108	12.4	87.6	9.80	96.9	70.9
Summa	115 818	536 978	652 796	17.7	82.3	8.17	94.8	89.1
Ådals-Liden	36 735	92 048	128 783	28.5	71.5	10.90	87.5	98.2
Ragunda	60 026	102 469	162 495	36.9	63.1	9.53	80.0	77.6

Tabell B 3. Antal i undersökningen ingående fastighetsägare samt det antal därav, som drabbats av effektiv fastighetsskatt (1952 års taxering).

Kommuner, församlingar	Jordbruksfastighet					Annann fastighet				
	Antal fastig- hets- ägare	Därav antal med effektiv fastighetsskatt				Antal fastig- hets- ägare	Därav antal med effektiv fastighetsskatt			
		Ej ut- nyttjat proc.- avdrag	Ej ut- nyttjat orts- avdrag	Hela an- talet ¹	I % av samt- liga ägare		Ej ut- nyttjat proc.- avdrag	Ej ut- nyttjat orts- avdrag	Hela an- talet ¹	I % av samt- liga ägare
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Julita	300	55	19	69	23.0	268	200	22	210	78.4
Julita	167	29	14	40	24.0	133	113	10	118	88.7
Österåker	133	26	5	29	21.8	135	87	12	92	68.1
Ryssby	577	129	41	159	27.5	326	285	26	293	89.9
Agunnaryd	208	50	17	61	29.3	82	72	4	74	90.2
Ryssby	314	68	21	84	26.8	222	195	22	201	90.5
Tutaryd	55	11	3	14	25.5	22	18	—	18	81.8
Alstad	267	110	24	119	44.6	320	248	57	272	85.0
Fru Alstad	49	13	6	14	28.6	57	41	10	48	84.2
V. Alstad	107	40	11	44	41.1	151	120	30	128	84.8
L. Slågarp	83	39	6	43	51.8	75	57	13	64	85.3
St. Slågarp	28	18	1	18	64.3	37	30	4	32	86.5
Bara	118	65	15	72	61.0	261	241	19	243	93.1
Bjärshög	14	7	4	10	71.4	13	12	—	12	92.3
Skabersjö	17	11	—	11	64.7	20	20	2	20	100.0
Bara	8	6	2	6	75.0	29	25	1	25	86.2
Hyby	79	41	9	45	57.0	199	184	16	186	93.5
Eldsberga	263	46	28	68	25.9	446	409	28	417	93.5
Tönnersjö	125	20	15	32	25.6	34	29	7	32	94.1
Eldsberga	91	11	8	17	18.7	132	124	9	124	93.9
Trönninge	47	15	5	19	40.4	280	256	12	261	93.2
Bollebygd	574	88	51	135	23.5	466	393	37	408	87.6
Töllsjö	180	10	17	24	13.3	43	30	2	31	72.1
Bollebygd	394	78	34	111	28.2	423	363	35	377	89.1
Töcksmark	965	272	51	310	32.1	243	202	8	205	84.4
Västra Fågelvik	295	79	14	89	30.2	6	6	—	6	100.0
Töcksmark	371	120	22	137	36.9	171	147	6	149	87.1
Östervallskog	299	73	15	84	28.1	66	49	2	50	75.8
Hogdal	442	69	16	81	18.3	107	76	8	81	75.7
Överhogdal	85	9	3	12	14.1	18	12	—	12	66.7
Ytterhogdal	239	35	11	43	18.0	74	57	6	60	81.1
Ångersjö	118	25	2	26	22.0	15	7	2	9	60.0
Nysätra	705	20	27	46	6.5	149	91	16	99	66.4
Summa	4 211	854	272	1 059	25.1	2 586	2 145	221	2 228	86.2
Ådals-Liden	336	85	24	106	31.5	182	139	16	144	79.1
Ragunda	667	119	39	151	22.6	281	177	26	196	69.8

¹ Fastighetsägare, som drabbats av effektiv fastighetsskatt både på grund av icke utnyttjat procentavdrag och ortsavdrag, ha redovisats såväl i kol. 3 som 4, resp. 8 och 9. Hela antalet i kol. 5 och 10 utgör därför icke summan av delposterna.

Tabell B 4. Antal fastighetsskatteskronor samt därav effektiva skatteskronor enligt det bearbetade materialet (1952 års taxering).

Kommuner, församlingar	Jordbruksfastighet					Annan fastighet				
	Antal fastig- hets- skatte- kronor	Därav effektiva skatteskronor				Antal fastig- hets- skatte- kronor	Därav effektiva skatteskronor			
		Av icke utnyttj. proc.- avdrag	Av icke utnyttj. orts- avdrag	Summa	I % av kol. 2		Av icke utnyttj. proc.- avdrag	Av icke utnyttj. orts- avdrag	Summa	I % av kol. 7
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Julita	9 506	1 784	105	1 889	19.9	3 032	1 000	53	1 053	34.7
Julita	6 724	1 298	69	1 367	20.3	1 395	725	35	760	54.5
Österåker	2 782	486	36	522	18.8	1 637	275	18	293	17.9
Ryssby	8 969	1 117	176	1 293	14.4	2 107	1 291	62	1 353	64.2
Agunnaryd	3 299	303	61	364	11.0	452	276	12	288	63.7
Ryssby	4 606	693	106	799	17.3	1 582	963	50	1 013	64.0
Tutaryd	1 064	121	9	130	12.2	73	52	—	52	71.2
Alstad	9 407	2 569	178	2 747	29.2	2 104	1 425	79	1 504	71.5
Fru Alstad	1 803	208	46	254	14.1	172	96	17	113	65.7
V. Alstad	2 712	710	54	764	28.2	1 461	1 001	41	1 042	71.3
L. Slågarp	3 630	1 118	72	1 190	32.8	290	196	16	212	73.1
St. Slågarp	1 262	533	6	539	42.7	181	132	5	137	75.7
Bara	11 886	7 522	116	7 638	64.3	4 315	2 814	41	2 855	66.2
Bjärshög	682	235	44	279	40.9	185	154	—	154	83.2
Skabersjö	2 990	2 353	—	2 353	78.7	1 496	883	9	892	59.6
Bara	2 399	1 378	30	1 408	58.7	677	324	1	325	48.0
Hyby	5 815	3 556	42	3 598	61.9	1 957	1 453	31	1 484	75.8
Eldsberga	8 746	1 734	185	1 919	21.9	4 092	2 980	60	3 040	74.3
Tönnersjö	2 744	387	55	442	16.1	264	145	16	161	61.0
Eldsberga	4 311	1 065	84	1 149	26.7	1 085	840	16	856	78.9
Trönninge	1 691	282	46	328	19.4	2 743	1 995	28	2 023	73.8
Bollebygd	4 874	558	141	699	14.3	3 818	1 997	103	2 100	55.0
Töllsjö	1 472	51	43	94	6.4	187	93	2	95	50.8
Bollebygd	3 402	507	98	605	17.8	3 631	1 904	101	2 005	55.2
Töcksmark	8 385	1 345	161	1 506	18.0	1 467	1 018	12	1 030	70.2
Västra Fågelvik.	2 122	209	22	231	10.9	19	16	—	16	84.2
Töcksmark	3 344	629	83	712	21.3	1 186	866	9	875	73.8
Östervallskog...	2 919	507	56	563	19.3	262	136	3	139	53.1
Hogdal	6 429	614	46	660	10.3	11 499	8 078	27	8 105	70.5
Överhogdal	809	37	6	43	5.3	80	32	—	32	40.0
Ytterhogdal	4 377	316	34	350	8.0	11 372	8 021	23	8 044	70.7
Ängersjö	1 243	261	6	267	21.5	47	25	4	29	61.7
Nysätra	5 835	168	97	265	4.5	1 105	405	49	454	41.1
Summa	74 037	17 411	1 205	18 616	25.1	33 539	21 008	486	21 494	64.1
Ådals-Liden	3 486	361	69	430	12.3	32 176	720	48	768	2.4
Ragunda	7 264	484	120	604	8.3	39 546	745	70	815	2.1

Tabell B 5. Antal effektiva fastighetsskattekronor (uppräknade siffror) samt mot dessa svarande utdebiteringshöjning vid borttagande av fastighetsskatten (1952 års taxering och utdebiteringsbeslut).

Kommuner, församlingar	Antal effektiva fastighetsskatte- kronor. Uppräknade siffror			Mot effektiva fastighetsskattekronor svarande utdebiteringshöjning		
	Absoluta tal	I % av hela antalet fastighets- skattekr.	I % av samtliga skattekr.	På grund av icke utnyttjat proc.-avdrag	På grund av icke utnyttjat ortsavdrag	Summa
1	2	3	4	5	6	7
Julita	3 198	23.9	4.7	0.34	0.02	0.36
Julita	2 334	26.8	5.4	0.35	0.02	0.37
Österåker	864	18.4	3.5	0.33	0.02	0.35
Ryssby	2 783	24.3	4.6	0.40	0.04	0.44
Agunnaryd	680	17.9	3.8	0.38	0.05	0.43
Ryssby	1 910	29.5	5.6	0.42	0.05	0.47
Tutaryd	193	16.4	2.4	0.38	0.04	0.42
Alstad	4 351	37.0	8.2	0.55	0.03	0.58
Fru Alstad	382	18.8	4.6	0.46	0.04	0.50
V. Alstad	1 820	43.0	8.0	0.51	0.04	0.55
L. Slågarp	1 418	36.0	9.5	0.57	0.04	0.61
St. Slågarp	731	47.1	10.4	0.60	0.03	0.63
Bara	10 831	64.9	14.4	1.16	0.02	1.18
Bjärshög	438	50.2	15.1	1.25	0.05	1.30
Skabersjö	3 280	72.2	18.1	1.22	0.02	1.24
Bara	1 757	56.2	12.8	1.19	0.02	1.21
Hyby	5 356	65.8	13.2	1.10	0.02	1.12
Eldsberga	5 299	38.9	8.5	0.70	0.04	0.74
Tönnersjö	661	20.0	4.6	0.60	0.04	0.64
Eldsberga	2 141	38.1	8.1	0.68	0.04	0.72
Trönninge	2 497	53.0	11.6	0.83	0.04	0.87
Bollebygd	3 703	32.8	3.4	0.21	0.02	0.23
Töllsjö	262	12.2	1.5	0.19	0.02	0.21
Bollebygd	3 441	37.7	3.7	0.21	0.02	0.23
Töcksmark	2 567	25.9	3.8	0.35	0.03	0.38
Västra Fågelvik	250	11.6	1.7	0.33	0.03	0.36
Töcksmark	1 601	35.1	4.9	0.35	0.03	0.38
Östervallskog	716	22.3	3.5	0.34	0.03	0.37
Hogdal	9 523	47.3	9.9	1.09	0.01	1.10
Överhogdal	120	10.6	1.0	1.05	0.01	1.06
Ytterhogdal	8 999	52.1	12.6	1.11	0.01	1.12
Ängersjö	404	23.6	3.2	1.06	0.01	1.07
Nysätra	914	12.1	1.5	0.12	0.03	0.15
Summa	43 169	37.3	6.6	0.56	0.02	0.58
Ådals-Liden	1 273	3.5	1.0	0.10	0.01	0.11
Ragunda	1 805	3.0	1.1	0.10	0.01	0.11

Tabell B 6. Jordbruksfastighet (endast det bearbetade materialet). Effektiva fastighets-skatteskronornas fördelning å fastigheter av olika storleksklasser, m. m., kommunvis.

Anm. I kommunen icke mantalsskrivna fastighetsägare samt juridiska personer ha sammanförts till särskilda grupper oberoende av fastighetens taxeringsvärde.

Kommuner Taxeringsvärde i klasser	Taxerings- värde, kr.	Antal fastighetsägare			Antal fastig- hets- skatte- kronor	Därav effektiva	
		Totalt	Som ej utnyttjat proc.-el. ortsavdrag	I %		Antal	I % av kol. 6
1	2	3	4	5	6	7	8
<i>Julita</i>							
<50 000	4 830 100	208	33	15.9	2 416	188	7.8
50— 100 000	1 787 500	30	6	.	894	70	7.8
100— 200 000	1 143 500	9	—	—	571	—	—
200—1 000 000	2 310 340	7	5	.	1 155	323	28.0
> 1 000 000	1 424 900	1	—	—	713	—	—
Ej mantalsskr. ägare	1 852 200	27	14	.	926	337	36.4
Juridiska personer	5 663 460	18	11	.	2 831	971	34.3
Summa	19 012 000	300	69	23.0	9 506	1 889	19.9
<i>Ryssby</i>							
<50 000	8 690 820	427	96	22.5	4 345	412	9.5
50— 100 000	2 794 360	41	8	.	1 397	123	8.8
100— 200 000	1 195 640	9	3	.	598	102	17.0
200—1 000 000	431 100	2	—	—	215	—	—
Ej mantalsskr. ägare	2 893 400	82	46	.	1 447	549	37.9
Juridiska personer	1 931 400	16	6	.	967	107	11.1
Summa	17 936 720	577	159	27.5	8 969	1 293	14.4
<i>Alstad</i>							
<50 000	2 664 960	123	40	32.5	1 333	204	15.3
50— 100 000	2 845 500	39	12	.	1 423	313	22.0
100— 200 000	4 088 300	29	12	.	2 044	404	19.8
200—1 000 000	4 890 300	17	10	.	2 445	539	22.0
Ej mantalsskr. ägare	2 545 000	46	32	.	1 272	598	47.0
Juridiska personer	1 780 000	13	13	.	890	689	77.4
Summa	18 814 060	267	119	44.6	9 407	2 747	29.2
<i>Bara</i>							
<50 000	1 235 400	42	20	47.6	618	132	21.4
50— 100 000	1 387 500	18	6	.	694	126	18.2
100— 200 000	2 170 800	16	7	.	1 085	216	19.9
200—1 000 000	2 715 900	9	8	.	1 358	696	51.3
> 1 000 000	12 991 200	5	5	.	6 496	5 266	81.1
Ej mantalsskr. ägare	1 824 300	20	18	.	912	508	55.7
Juridiska personer	1 446 800	8	8	.	723	694	96.0
Summa	23 771 900	118	72	61.0	11 886	7 638	64.3
<i>Eldsberga</i>							
<50 000	4 681 180	166	32	19.3	2 341	176	7.5
50— 100 000	3 343 600	48	8	.	1 672	71	4.2
100— 200 000	2 003 000	15	6	.	1 002	143	14.3
200—1 000 000	2 181 500	7	4	.	1 090	359	32.9
> 1 000 000	2 042 000	1	1	.	1 021	728	71.3
Ej mantalsskr. ägare	1 793 600	21	13	.	897	384	42.8
Juridiska personer	1 447 100	5	4	.	723	58	8.0
Summa	17 491 980	263	68	25.9	8 746	1 919	21.9

Tabell B 6 (forts.). Jordbruksfastighet (endast det bearbetade materialet). Effektiva fastighetsskattekronornas fördelning å fastigheter av olika storleksklasser, m. m., kommunvis.

Kommuner Taxeringsvärde i klasser	Taxerings- värde, kr.	Antal fastighetsägare			Antal fastig- hets- skatte- kronor	Därav effektiva	
		Totalt	Som ej utnyttjat proc.- el. ortsavdrag	I %		Antal	I % av kol. 6
1	2	3	4	5	6	7	8
<i>Bollebygd</i>							
<50 000	7 730 655	509	104	20.4	3 865	388	10.0
50—100 000	1 132 525	19	6	.	566	81	14.3
Ej mantalsskr. ägare	473 700	30	21	.	238	160	67.2
Juridiska personer	410 000	16	4	.	205	70	34.1
Summa	9 746 880	574	135	23.5	4 874	699	14.3
<i>Töcksmark</i>							
<50 000	8 579 800	637	132	20.7	4 290	401	9.3
50—100 000	1 008 400	17	3	.	504	18	3.6
Ej mantalsskr. ägare	5 749 100	229	127	.	2 874	795	27.7
Juridiska personer	1 432 900	82	48	.	717	292	40.7
Summa	16 770 200	965	310	32.1	8 385	1 506	18.0
<i>Hogdal</i>							
<50 000	4 207 650	311	51	16.4	2 104	197	9.4
50—100 000	681 830	5	—	—	340	—	—
100—200 000	130 500	1	—	—	65	—	—
Ej mantalsskr. ägare	1 490 350	110	27	.	745	110	14.8
Juridiska personer	6 349 310	15	3	.	3 175	353	11.1
Summa	12 859 640	442	81	18.3	6 429	660	10.3
<i>Nysätra</i>							
<50 000	10 862 380	671	35	5.2	5 431	139	2.6
50—100 000	161 400	3	—	—	81	—	—
Ej mantalsskr. ägare	219 300	18	8	.	109	30	27.5
Juridiska personer	427 700	13	3	.	214	96	44.9
Summa	11 670 780	705	46	6.5	5 835	265	4.5
<i>Samtliga ovan redovisade kommuner</i>							
<50 000	53 482 945	3 094	543	17.6	26 743	2 237	8.4
50—100 000	15 142 615	220	49	22.3	7 571	802	10.6
100—200 000	10 731 740	79	28	35.4	5 365	865	16.1
200—1 000 000	12 529 140	42	27	64.3	6 263	1 917	30.6
> 1 000 000	16 458 100	7	6	85.7	8 230	5 994	72.8
Ej mantalsskr. ägare	18 840 950	583	306	52.5	9 420	3 471	36.8
Juridiska personer	20 888 670	186	100	53.8	10 445	3 330	31.9
Summa	148 074 160	4 211	1 059	25.1	74 087	18 616	25.1
<i>Ådals-Liden</i>							
<50 000	2 894 820	296	97	32.8	1 447	250	17.3
50—100 000	417 200	6	1	.	209	22	10.5
Ej mantalsskr. ägare	76 166	7	1	.	38	3	7.9
Juridiska personer	3 583 834	27	7	.	1 792	155	8.6
Summa	6 972 020	336	106	31.5	3 486	430	12.3
<i>Ragunda</i>							
<50 000	7 663 720	546	116	21.2	3 832	371	9.7
50—100 000	1 615 100	26	5	.	808	126	15.6
100—200 000	246 200	2	—	—	123	—	—
Ej mantalsskr. ägare	697 000	66	22	.	348	60	17.2
Juridiska personer	4 306 500	27	8	.	2 153	47	2.2
Summa	14 528 520	667	151	22.6	7 264	604	8.3

Tabell B 7. Jordbruksfastighet (endast det bearbetade materialet). Effektiva fastighets-
skattekrönornas fördelning å fastigheter av olika storleksklasser, m. m., församlingsvis
för i tab. 6 redovisade kommuner med fler än en församling.

Församlingar, taxeringsvärde i klasser	Taxerings- värde, kr.	Antal fastighetsägare			Antal fastig- hets- skatte- krönor	Därav effektiva	
		Totalt	Som ej utnyttj. proc.-el. ortsav- drag	I %		Antal	I % av kol. 6
1	2	3	4	5	6	7	8
<i>Julita förs.</i>							
< 50 000	2 527 100	114	20	17.5	1 264	106	8.4
50— 100 000	557 000	10	1	.	279	4	1.4
100— 200 000	794 500	6	—	—	397	—	—
200—1 000 000	1 654 540	5	3	.	827	173	20.9
> 1 000 000	1 424 900	1	—	—	713	—	—
Ej mantalsskr. ägare	912 600	16	7	.	456	124	27.2
Juridiska personer	5 576 760	15	9	.	2 788	960	34.4
Summa	13 447 400	167	40	24.0	6 724	1 367	20.3
<i>Österåkers förs.</i>							
< 50 000	2 303 000	94	13	13.8	1 152	82	7.1
50— 100 000	1 230 500	20	5	.	615	66	10.7
100— 200 000	349 000	3	—	—	174	—	—
200—1 000 000	655 800	2	2	.	328	150	45.7
Ej mantalsskr. ägare	939 600	11	7	.	470	213	45.3
Juridiska personer	86 700	3	2	.	43	11	25.6
Summa	5 564 600	133	29	21.8	2 782	522	18.8
<i>Agunnaryds förs.</i>							
< 50 000	3 130 840	159	46	28.9	1 565	194	12.4
50— 100 000	1 073 900	15	1	.	537	2	0.4
100— 200 000	502 240	4	1	.	251	8	3.2
200—1 000 000	228 600	1	—	—	114	—	—
Ej mantalsskr. ägare	1 041 300	25	11	.	521	128	24.6
Juridiska personer	620 600	4	2	.	311	32	10.3
Summa	6 597 480	208	61	29.3	3 299	364	11.0
<i>Ryssby förs.</i>							
< 50 000	4 725 080	226	41	18.1	2 363	191	8.1
50— 100 000	1 611 460	24	6	.	806	120	14.9
100— 200 000	452 300	3	1	.	226	67	29.6
200—1 000 000	202 500	1	—	—	101	—	—
Ej mantalsskr. ägare	1 562 900	52	32	.	781	346	44.3
Juridiska personer	657 500	8	4	.	329	75	22.8
Summa	9 211 740	314	84	26.8	4 606	799	17.3
<i>Tutaryds förs.</i>							
< 50 000	834 900	42	9	21.4	417	27	6.5
50—100 000	109 000	2	1	.	54	1	1.9
100—200 000	241 100	2	1	.	121	27	22.3
Ej mantalsskr. ägare	289 200	5	3	.	145	75	51.7
Juridiska personer	653 300	4	—	—	327	—	—
Summa	2 127 500	55	14	25.5	1 064	130	12.2

Tabell B 7 (forts.). Jordbruksfastighet (endast det bearbetade materialet). Effektiva fastighetsskattekronornas fördelning å fastigheter av olika storleksklasser, m. m., församlingsvis för i tab. 6 redovisade kommuner med fler än en församling.

Församlingar, taxeringsvärde i klasser	Taxerings- värde, kr.	Antal fastighetsägare			Antal fastig- hets- skatte- kronor	Därav effektiva	
		Totalt	Som ej utnyttj. proc.-el. ortsav- drag	I %		Antal	I % av kol. 6
1	2	3	4	5	6	7	8
<i>Fru Alstads förs.</i>							
<50 000	701 300	25	3	12.0	351	20	5.7
50— 100 000	494 600	8	2	.	247	39	15.8
100— 200 000	891 900	7	2	.	446	8	1.8
200—1 000 000	1 097 000	2	2	.	548	98	17.9
Ej mantalsskr. ägare	275 700	5	3	.	138	59	42.8
Juridiska personer	145 700	2	2	.	73	30	41.1
Summa	3 606 200	49	14	28.6	1 803	254	14.1
<i>V. Alstads förs.</i>							
<50 000	1 300 260	69	27	39.1	650	112	17.2
50— 100 000	1 099 300	14	3	.	550	103	18.7
100— 200 000	657 900	5	3	.	329	119	36.2
200—1 000 000	1 058 000	4	3	.	529	137	25.9
Ej mantalsskr. ägare	643 900	13	6	.	322	93	28.9
Juridiska personer	664 100	2	2	.	332	200	60.2
Summa	5 423 460	107	44	41.1	2 712	764	28.2
<i>L. Slågarps förs.</i>							
<50 000	415 200	20	5	25.0	208	37	17.8
50— 100 000	765 800	11	4	.	383	103	26.9
100— 200 000	2 354 500	16	6	.	1 177	185	15.7
200—1 000 000	1 832 300	8	3	.	916	187	20.4
Ej mantalsskr. ägare	1 112 900	23	20	.	556	288	51.8
Juridiska personer	779 600	5	5	.	390	390	100.0
Summa	7 260 300	83	43	51.8	3 630	1 190	32.8
<i>St. Slågarps förs.</i>							
<50 000	248 200	9	5	55.6	124	35	28.2
50— 100 000	485 800	6	3	.	243	68	28.0
100— 200 000	184 000	1	1	.	92	92	100.0
200—1 000 000	903 000	3	2	.	452	117	25.9
Ej mantalsskr. ägare	512 500	5	3	.	256	158	61.7
Juridiska personer	190 600	4	4	.	95	69	72.6
Summa	2 524 100	28	18	64.3	1 262	539	42.7
<i>Bjärshögs förs.</i>							
<50 000	192 800	5	3	60.0	97	28	28.9
50— 100 000	—	—	—	—	—	—	—
100— 200 000	498 400	4	2	.	249	32	32.9
200—1 000 000	218 200	1	1	.	109	48	44.0
Ej mantalsskr. ägare	324 200	2	2	.	162	56	34.6
Juridiska personer	129 800	2	2	.	65	65	100.0
Summa	1 363 400	14	10	71.4	632	279	40.9
<i>Skabersjö förs.</i>							
<50 000	78 100	2	—	—	39	—	—
50— 100 000	96 300	1	—	—	48	—	—
100— 200 000	245 500	2	1	.	123	45	36.6
200—1 000 000	451 800	2	2	.	226	67	29.6
> 1 000 000	4 309 700	1	1	.	2 155	2 037	94.5
Ej mantalsskr. ägare	570 000	7	5	.	285	119	41.8
Juridiska personer	228 500	2	2	.	114	85	74.6
Summa	5 979 900	17	11	64.7	2 990	2 353	78.7

Tabell B 7 (forts.). Jordbruksfastighet (endast det bearbetade materialet). Effektiva fastighetsskattekronornas fördelning å fastigheter av olika storleksklasser, m. m., församlingsvis för i tab. 6 redovisade kommuner med fler än en församling.

Församlingar, taxeringsvärde i klasser	Taxerings- värde, kr.	Antal fastighetsägare			Antal fastig- hets- skatte- kronor	Därav effektiva	
		Totalt	Som ej utnyttj. proc.-el. ortsav- drag	I %		Antal	I % av kol. 6
1	2	3	4	5	6	7	8
<i>Bara förs.</i>							
<50 000	15 000	1	—	—	7	—	—
50—100 000	—	—	—	—	—	—	—
100—200 000	133 000	1	—	—	66	—	—
200—1 000 000	799 700	2	2	.	400	229	57.3
>1 000 000	3 741 100	1	1	.	1 871	1 149	61.4
Ej mantalsskr. ägare	69 600	2	2	.	35	10	28.6
Juridiska personer	40 000	1	1	.	20	20	100.0
Summa	4 798 400	8	6	75.0	2 399	1 408	58.7
<i>Hyby förs.</i>							
<50 000	949 500	34	17	50.0	475	104	21.9
50—100 000	1 291 200	17	6	.	646	126	19.5
100—200 000	1 293 900	9	4	.	647	89	13.8
200—1 000 000	1 246 200	4	3	.	623	352	56.5
>1 000 000	4 940 400	3	3	.	2 470	2 080	84.2
Ej mantalsskr. ägare	860 500	9	9	.	430	323	75.1
Juridiska personer	1 048 500	3	3	.	524	524	100.0
Summa	11 630 200	79	45	57.0	5 815	3 598	61.9
<i>Tönnersjö förs.</i>							
<50 000	2 585 300	102	20	19.6	1 293	90	7.0
50—100 000	421 700	7	—	—	211	—	—
100—200 000	111 300	1	—	—	56	—	—
200—1 000 000	292 900	1	1	—	146	61	41.8
Ej mantalsskr. ägare	811 500	12	10	.	406	277	68.2
Juridiska personer	1 265 000	2	1	.	632	14	2.2
Summa	5 487 700	125	32	25.6	2 744	442	16.1
<i>Eldsberga förs.</i>							
<50 000	1 730 280	54	8	14.8	865	58	6.7
50—100 000	1 454 300	21	2	.	727	10	1.4
100—200 000	697 500	5	2	.	349	55	15.8
200—1 000 000	1 888 600	6	3	.	944	298	31.6
>1 000 000	2 042 000	1	1	.	1 021	728	71.3
Ej mantalsskr. ägare	732 700	3	—	—	366	—	—
Juridiska personer	77 200	1	1	.	39	—	—
Summa	8 622 580	91	17	18.7	4 311	1 149	26.7
<i>Trönninge förs.</i>							
<50 000	365 600	10	4	40.0	183	28	15.3
50—100 000	1 467 600	20	6	.	734	61	8.3
100—200 000	1 194 200	9	4	.	597	88	14.7
Ej mantalsskr. ägare	249 400	6	3	.	125	107	85.6
Juridiska personer	104 900	2	2	.	52	44	84.6
Summa	3 331 700	47	19	40.4	1 691	328	19.4
<i>Töllsjö förs.</i>							
<50 000	2 530 080	167	19	11.4	1 265	54	4.3
50—100 000	218 500	4	1	.	109	6	5.5
Ej mantalsskr. ägare	194 900	9	4	.	98	34	34.7
Juridiska personer	—	—	—	—	—	—	—
Summa	2 943 480	180	24	13.3	1 472	94	6.4

Tabell B 7 (forts.). Jordbruksfastighet (endast det bearbetade materialet). Effektiva fastighetsskattekronornas fördelning å fastigheter av olika storleksklasser, m. m., församlingsvis för i tab. 6 redovisade kommuner med fler än en församling.

Församlingar, taxeringsvärde i klasser	Taxerings- värde, kr.	Antal fastighetsägare			Antal fastig- hets- skatte- kronor	Därav effektiva	
		Totalt	Som ej utnyttj. proc.-el. ortsav- drag	I %		Antal	I % av kol. 6
1	2	3	4	5	6	7	8
<i>Bollebygds förs.</i>							
< 50 000	5 200 575	342	85	24.9	2 600	334	12.8
50—100 000	914 025	15	5	.	457	75	16.4
Ej mantalsskr. ägare	278 800	21	17	.	140	126	90.0
Juridiska personer	410 000	16	4	.	205	70	34.1
Summa	6 803 400	394	111	28.2	3 402	605	17.8
<i>V. Fågelviks förs.</i>							
< 50 000	2 641 400	165	27	16.4	1 321	58	4.4
50—100 000	661 400	11	2	.	331	17	5.1
Ej mantalsskr. ägare	553 000	96	48	.	276	90	32.6
Juridiska personer	388 500	23	12	.	194	66	34.0
Summa	4 244 300	295	89	30.2	2 122	231	10.9
<i>Töcksmarks förs.</i>							
< 50 000	3 443 900	243	56	23.0	1 722	223	13.0
50—100 000	347 000	6	1	.	173	1	0.6
Ej mantalsskr. ägare	1 955 000	73	51	.	978	298	30.5
Juridiska personer	941 200	49	29	.	471	190	40.3
Summa	6 687 100	371	137	36.9	3 344	712	21.3
<i>Östervallskogs förs.</i>							
< 50 000	2 494 500	229	49	21.4	1 247	120	9.6
Ej mantalsskr. ägare	3 241 100	60	28	.	1 620	407	25.1
Juridiska personer	103 200	10	7	.	52	36	69.2
Summa	5 838 800	299	84	28.1	2 919	563	19.3
<i>Överhogdals förs.</i>							
< 50 000	922 020	70	10	14.3	461	27	5.9
50—100 000	186 100	3	—	—	93	—	—
Ej mantalsskr. ägare	189 000	10	2	.	94	16	17.0
Juridiska personer	321 500	2	—	—	161	—	—
Summa	1 618 620	85	12	14.1	809	43	5.3
<i>Ytterhogdals förs.</i>							
< 50 000	2 748 010	179	31	17.3	1 374	133	9.7
50—100 000	432 530	1	—	—	216	—	—
100—200 000	130 500	1	—	—	65	—	—
Ej mantalsskr. ägare	827 300	52	10	.	414	71	17.1
Juridiska personer	4 615 900	6	2	.	2 308	146	6.3
Summa	8 754 240	239	43	18.0	4 377	350	8.0
<i>Ängersjö förs.</i>							
< 50 000	537 620	62	10	16.1	269	37	13.8
50—100 000	63 200	1	—	—	31	—	—
Ej mantalsskr. ägare	474 050	48	15	.	237	23	9.7
Juridiska personer	1 411 910	7	1	.	706	207	29.4
Summa	2 486 780	118	26	22.0	1 243	267	21.5

**TABELLER AVSEENDE PROVTAXERING BETRÄFFANDE 8
LANDSKOMMUNER (3 STORKOMMUNER) FÖR
TAXERINGSÅRET 1950.**

Vid ifrågavarande provtaxering bearbetades 1950 års deklARATIONER och taxeringslängder. Undersökningen grundar sig sålunda på de lägre taxeringsvärden, som voro åsatta före 1952 års allmänna fastighetstaxering, varjämte de äldre ortsavdragsbestämmelserna tillämpats vid bearbetningen. Vid beräkningen av effektiva fastighetsskattekronor har eliminerats det bortfall, som uppkommer genom att procentavdraget för jordbruksfastighets skogsvärde vid 1950 års taxering beräknades efter 4 %, medan däremot antalet fastighetsskattekronor även vad angår skogsvärdet beräknades efter 5 %.

Bearbetningen har i övrigt följt samma principer som vid undersökningen rörande 1952 års taxering. Det torde endast böra tilläggas, att — ehuru kommunindelingsreformen trädde i kraft först fr. o. m. år 1952 — även vid 1950 års taxering storkommunen tagits som enhet vid beräkandet av utdebiteringshöjningen för den borgerliga kommunen. Detta förfaringssätt har valts dels med hänsyn till att undersökningen framlägges först efter det att kommunindelingsreformen trätt i kraft och dels för att erhålla fullt jämförbara siffror med 1952 års undersökning.

Tabell C. 1. De 8 kommuner, under vilka undersökningen utfördes, samt de totala siffrorna för de kommuner som omfattas av undersökningen. (Siffrorna för 1950 års taxering.)

Kommun	1950 års taxering		1952 års taxering		1950 års taxering		Kommun
	Antal fastigheter	Skattevärdet i 1000 kr	Antal fastigheter	Skattevärdet i 1000 kr	Antal fastigheter	Skattevärdet i 1000 kr	
Alingsås	158	237	124	211	231	246	Alingsås
Björnsås	100	131	90	125	175	237	Björnsås
Östra	58	113	57	92	125	237	Östra
Årstad	320	392	184	241	240	327	Årstad
Årstad	19	27	19	27	112	177	Årstad
Årstad	110	132	127	175	102	143	Årstad
Årstad	200	248	173	217	241	327	Årstad
Årstad	42	71	30	52	111	177	Årstad
Årstad	3	7	10	14	57	112	Årstad
Årstad	3	49	23	30	221	318	Årstad
Årstad	1	15	20	26	11	17	Årstad
Årstad	221	302	172	217	312	422	Årstad

Tabell C 1. Taxeringsvärde å fastighet och antal skattekronor enligt 1950 års taxering samt utdebitering per inkomstskattekrona enligt 1950 års beslut.

Kommuner, församlingar	Taxeringsvärde å fastighet enligt 1950 års taxering, kr.			Antal skattekronor enligt 1950 års taxering			Skattekrornas procentuella fördelning		Utdeb. per inkomstskattekr. år 1950
	Jordbruksfastighet	Därv skogsvärde	Annan fastighet	Av fastighet	Av inkomst	Summa	Av fastighet	Av inkomst	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Julita, Söd. län	12 328 800	5 194 400	4 967 100	8 647	47 784	56 431	15·3	84·7	5·76
Julita	8 647 700	3 855 400	2 081 500	5 364	31 611	36 975	14·5	85·5	5·76
Österåker ...	3 681 100	1 339 000	2 885 600	3 283	16 173	19 456	16·9	83·1	5·76
Eldsberga, Hall. län	11 282 200	1 848 300	4 392 200	7 837	39 652	47 489	16·5	83·5	5·65
Tönnersjö ...	3 529 400	1 369 000	304 800	1 917	6 557	8 474	22·6	77·4	6·00
Eldsberga ...	5 508 200	478 400	1 285 500	3 397	18 609	22 006	15·4	84·6	5·65
Trönninge ...	2 244 600	900	2 801 900	2 523	14 486	17 009	14·8	85·2	5·50
Hogdal, Jämtl. län	10 868 700	9 059 200	1 909 400	6 389	46 415	52 804	12·1	87·9	8·49
Överhogdal ..	1 428 500	1 086 800	141 700	785	6 882	7 667	10·2	89·8	8·50
Ytterhogdal ..	7 121 000	5 933 900	1 500 900	4 311	34 146	38 457	11·2	88·8	8·50
Ångersjö	2 319 200	2 038 500	266 800	1 293	5 387	6 680	19·4	80·6	8·40
Summa	34 479 700	16 101 900	11 268 700	22 873	133 851	156 724	14·6	85·4	6·67

Tabell C 2. Det bearbetade materialets taxeringsvärde i % av totala samt antal i undersökningen ingående fastighetsägare jämte det antal därv, som icke kunnat utnyttja procentavdraget (1950 års taxering).

Kommuner, församlingar	Bearbetat material i % av totala taxeringsvärdet		Jordbruksfastighet			Annan fastighet		
	Jordbruksfastighet	Annan fastighet	Antal fastighetsägare	Därv med icke utnyttjat proc.-avdrag		Antal fastighetsägare	Därv med icke utnyttjat proc.-avdrag	
				Antal	I % av kol. 4		Antal	I % av kol. 7
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Julita	92·5	86·0	291	54	18·6	237	153	64·6
Julita	91·1	76·7	156	32	20·5	124	100	80·6
Österåker	95·7	92·6	135	22	16·3	113	53	46·9
Eldsberga	93·6	88·7	250	42	16·8	392	329	83·9
Tönnersjö	88·8	77·7	113	14	12·4	27	19	70·4
Eldsberga	96·5	90·3	83	13	15·7	122	110	90·2
Trönninge	93·8	89·1	54	15	27·8	243	200	82·3
Hogdal	87·6	63·8	371	76	20·5	74	42	56·8
Överhogdal	94·7	26·5	67	10	14·9	7	3	42·9
Ytterhogdal	94·6	64·3	224	50	22·3	49	32	65·3
Ångersjö	94·6	81·3	80	16	20·0	18	7	38·9
Summa	93·2	83·3	912	172	18·9	703	524	74·5

Tabell C 3. Antal fastighetsskattekronor samt därav effektiva skattekröner enligt det bearbetade materialet (1950 års taxering).

Kommuner, församlingar	Jordbruksfastighet					Annat fastighet				
	Antal fastig- hets- skatte- kröner	Därav effektiva skattekröner				Antal fastig- hets- skatte- kröner	Därav effektiva skattekröner			
		Av icke utnyttj. proc.- avdrag	Av icke utnyttj. orts- avdrag	Summa	I % av kol. 2		Av icke utnyttj. proc.- avdrag	Av icke utnyttj. orts- avdrag	Summa	I % av kol. 7
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Julita	5 700	1 402	28	1 430	25.1	2 134	587	31	618	29.0
Julita	3 939	1 238	25	1 263	32.1	797	391	16	407	51.1
Österåker ...	1 761	164	3	167	9.5	1 337	196	15	211	15.8
Eldsberga	5 279	1 706	50	1 756	33.3	1 948	1 126	27	1 153	59.2
Tönnersjö ...	1 568	507	34	541	34.5	119	55	6	61	51.3
Eldsberga ...	2 657	971	11	982	37.0	580	403	7	410	70.7
Trönninge ...	1 054	228	5	233	22.1	1 249	668	14	682	54.6
Hogdal	5 095	676	48	724	14.2	609	90	2	92	15.1
Överhogdal ..	626	20	16	36	5.8	19	4	—	4	21.1
Ytterhogdal ...	3 372	618	27	645	19.1	482	69	2	71	14.7
Ängersjö	1 097	38	5	43	3.9	108	17	—	17	15.7
Summa	16 074	3 784	126	3 910	24.3	4 691	1 803	60	1 863	39.7

Tabell C 4. Antal effektiva fastighetsskattekronor (uppräknade siffror) samt mot dessa svarande utdebiteringshöjning vid borttagande av fastighetsskatten (1950 års taxering och utdebiteringsbeslut).

Kommuner, församlingar	Antal effektiva fastighets- skattekröner. Uppräknade siffror			Mot effektiva fastighetsskattekronor svarande utdebiteringshöjning		
	Absoluta tal	I % av hela antalet fastig- hetsskattekr.	I % av samtliga skattekr.	På grund av icke utnyttjat proc.avdrag	På grund av icke utnyttjat ortsavdrag	Summa
1	2	3	4	5	6	7
Julita	2 319	26.8	4.1	0.24	0.01	0.25
Julita	1 917	35.7	5.2	0.24	0.01	0.25
Österåker	402	12.2	2.1	0.23	0.01	0.24
Eldsberga	3 172	40.5	6.7	0.39	0.01	0.40
Tönnersjö	688	35.9	8.1	0.42	0.02	0.44
Eldsberga	1 471	43.3	6.7	0.36	0.01	0.37
Trönninge	1 013	40.2	6.0	0.42	0.01	0.43
Hogdal	913	14.3	1.7	0.14	0.01	0.15
Överhogdal	56	7.1	0.7	0.12	0.01	0.13
Ytterhogdal	791	18.3	2.1	0.14	0.01	0.15
Ängersjö	66	5.1	1.0	0.12	0.01	0.13
Summa	6 404	28.0	4.1	0.27	0.01	0.28

Tabell C 5. Jordbruksfastighet (endast det bearbetade materialet). Effektiva fastighets-
skattekonornas fördelning å fastigheter av olika storleksklasser m. m., kommunvis;
1950 års taxering.

Kommuner Taxeringsvärde i klasser	Taxerings- värde, kr.	Antal fastighetsägare			Antal fastig- hets- skatte- konor	Därav effektiva	
		Totalt	Som ej utnyttjat procent- avdraget	I %		Antal	I % av kol. 6
1	2	3	4	5	6	7	8
<i>Julita</i>							
< 50 000	3 974 715	242	26	10·7	1 987	106	5·3
50— 100 000	512 900	7	1	.	256	16	6·3
100— 200 000	237 950	2	1	.	119	7	5·9
200—1 000 000	2 172 400	4	3	.	1 086	168	15·5
> 1 000 000	1 812 800	1	1	.	907	332	36·6
Ej mantalsskr. ägare	1 133 275	29	17	.	567	134	23·6
Juridiska personer	1 556 700	6	5	.	778	667	85·7
Summa	11 400 740	291	54	18·6	5 700	1 430	25·1
<i>Eldsberga</i>							
< 50 000	3 703 900	189	14	7·4	1 851	86	4·6
50— 100 000	1 350 300	20	3	.	675	95	14·1
100— 200 000	726 700	5	—	—	364	—	—
200—1 000 000	745 100	3	2	.	372	194	52·2
> 1 000 000	1 472 000	1	1	.	736	668	90·8
Ej mantalsskr. ägare	1 486 964	26	17	.	744	426	57·3
Juridiska personer	1 073 700	6	5	.	537	287	53·4
Summa	10 558 664	250	42	16·8	5 279	1 756	33·3
<i>Hogdal</i>							
< 50 000	2 947 151	282	49	17·4	1 474	144	9·8
50—100 000	442 200	7	2	.	221	48	21·7
100—200 000	148 000	1	—	—	74	—	—
Ej mantalsskr. ägare	823 442	61	20	.	412	92	22·3
Juridiska personer	5 828 800	20	5	.	2 914	440	15·1
Summa	10 189 593	371	76	20·5	5 095	724	14·2
<i>Samtliga kommuner</i>							
< 50 000	10 625 766	713	89	12·5	5 312	336	6·3
50— 100 000	2 305 400	34	6	.	1 152	159	13·8
100— 200 000	1 112 650	8	1	.	557	7	1·3
200—1 000 000	2 917 500	7	5	.	1 458	362	24·8
> 1 000 000	3 284 800	2	2	.	1 643	1 000	60·9
Ej mantalsskr. ägare	3 443 681	116	54	.	1 723	652	37·8
Juridiska personer	8 459 200	32	15	.	4 229	1 394	33·0
Summa	32 148 997	912	172	18·9	16 074	3 910	24·3

Tabell C 6. Jordbruksfastighet (endast det bearbetade materialet). Effektiva fastighets-skattekronornas fördelning å fastigheter av olika storleksklasser m. m., församlingsvis för i tab. 6 redovisade kommuner; 1950 års taxering.

Församlingar Taxeringsvärde i klasser	Taxerings- värde kr.	Antal fastighetsägare			Antal fastig- hets- skatte- kronor	Därav effektiva	
		Totalt	Som ej utnyttjat procent- avdraget	I %		Antal	I % av kol. 6
1	2	3	4	5	6	7	8
<i>Julita</i>							
50 000	1 846 620	123	13	10·6	923	68	7·4
50—100 000	326 700	4	—	—	163	—	—
100—200 000	134 000	1	1	.	67	7	10·4
200—1 000 000	1 318 600	3	2	.	659	79	12·0
1 000 000	1 812 800	1	1	.	907	332	36·6
Ej mantalsskr. ägare	975 100	20	11	.	488	114	23·4
Juridiska personer	1 464 600	4	4	.	732	663	90·6
Summa	7 878 420	156	32	20·5	3 939	1 263	32·1
<i>Österåker</i>							
50 000	2 128 095	119	13	10·9	1 064	38	3·6
50—100 000	186 200	3	1	.	93	16	17·2
100—200 000	103 950	1	—	—	52	—	—
200—1 000 000	853 800	1	1	.	427	89	20·8
Ej mantalsskr. ägare	158 175	9	6	.	79	20	25·3
Juridiska personer	92 100	2	1	.	46	4	8·7
Summa	3 522 320	135	22	16·3	1 761	167	9·5
<i>Tönnersjö</i>							
50 000	1 490 150	100	6	6·0	745	61	8·2
50—100 000	119 000	2	—	—	59	—	—
100—200 000	—	—	—	—	—	—	—
Ej mantalsskr. ägare	567 076	7	5	.	284	248	87·3
Juridiska personer	959 600	4	3	.	480	232	48·3
Summa	3 135 826	113	14	12·4	1 568	541	34·5
<i>Eldsberga</i>							
50 000	1 338 400	61	4	6·6	669	14	2·1
50—100 000	509 400	8	1	.	255	25	9·8
100—200 000	621 100	4	—	—	311	—	—
200—1 000 000	745 100	3	2	.	372	194	52·2
1 000 000	1 472 000	1	1	.	736	668	90·8
Ej mantalsskr. ägare	514 200	4	3	.	257	26	10·1
Juridiska personer	114 100	2	2	.	57	55	96·5
Summa	5 314 300	83	13	15·7	2 657	982	37·0
<i>Trönninge</i>							
<50 000	875 350	28	4	14·3	437	11	2·5
50—100 000	721 900	10	2	.	361	70	19·4
100—200 000	105 600	1	—	—	53	—	—
Ej mantalsskr. ägare	405 688	15	9	.	203	152	74·9
Juridiska personer	—	—	—	—	—	—	—
Summa	2 108 538	54	15	27·8	1 054	233	22·1

Tabell C 6. (forts.) Jordbruksfastighet (endast det bearbetade materialet). Effektiva fastighetsskattekronornas fördelning å fastigheter av olika storleksklasser m. m., församlingsvis för i tab. 6 redovisade kommuner; 1950 års taxering.

Församlingar Taxeringsvärde i klasser	Taxerings- värde kr.	Antal fastighetsägare			Antal fastig- hets- skatte- kronor	Därav effektiva	
		Totalt	Som ej utnyttjat procent- avdraget	I %		Antal	I % av kol. 6
1	2	3	4	5	6	7	8
<i>Överhogdal</i>							
< 50 000	667 517	57	10	17.5	334	36	10.8
50—100 000	104 000	2	—	—	52	—	—
100—200 000	—	—	—	—	—	—	—
Ej mantalsskr. ägare	44 667	4	—	—	22	—	—
Juridiska personer	435 200	4	—	—	218	—	—
Summa	1 251 384	67	10	14.9	626	36	5.8
<i>Ytterhogdal</i>							
< 50 000	1 894 284	176	31	17.6	947	92	9.7
50—100 000	278 600	4	2	.	139	48	34.5
100—200 000	148 000	1	—	—	74	—	—
Ej mantalsskr. ägare	487 327	33	12	.	244	65	26.6
Juridiska personer	3 936 600	10	5	.	1 968	440	22.4
Summa	6 744 811	224	50	22.3	3 372	645	19.1
<i>Ängersjö</i>							
< 50 000	385 350	49	8	16.3	193	16	8.3
50—100 000	59 600	1	—	—	30	—	—
100—200 000	—	—	—	—	—	—	—
Ej mantalsskr. ägare	291 448	24	8	.	146	27	18.5
Juridiska personer	1 457 000	6	—	—	728	—	—
Summa	2 193 398	80	16	20.0	1 097	43	3.9

JÄMFÖRELSETABELL BETRÄFFANDE ETT ANTAL FÖR
SKILDA TAXERINGSÅR PROVTAXERADE KOMMUNER.
EFFEKTIVA FASTIGHETSSKATTEKRONOR SAMT
DÄREMOT SVARANDE UTDEBITERINGSHÖJNING.

Kommuner (församlingar)	Taxe- ringsår	Antal skatte- kronor	Effektiva fastighetsskatte- kronor			Mot effek- tiva fastig- hets- skattekr. svarande utdebite- ringshöj- ning, kr.
			Absoluta tal	I % av antal fas- tighets- skatte- kronor	I % av totala antalet skatte- kronor	
1	2	3	4	5	6	7
Julita, Södermanlands län	1950	36 975	1 917	35·7	5·2	0·25
	1952	43 483	2 334	26·8	5·4	0·37
Österåker, Södermanlands län .	1936	4 688	637	45·9	13·6	0·90
	1950	19 456	402	12·2	2·1	0·24
	1952	24 923	864	18·4	3·5	0·35
Agunnaryd, Kronobergs län . . .	1936	2 683	816	67·3	30·4	3·06
	1952	17 699	680	17·9	3·8	0·43
Tönnersjö, Hallands län	1933	1 789	718	¹ 70	40·1	7·56
	1936	2 106	585	53·5	27·8	4·32
	1950	8 474	688	35·9	8·1	0·44
	1952	14 296	661	20·0	4·6	0·64
Eldsberga, Hallands län	1950	22 006	1 471	43·3	6·7	0·37
	1952	26 577	2 141	38·1	8·1	0·72
Trönninge, Hallands län	1950	17 009	1 013	40·2	6·0	0·43
	1952	21 598	2 497	53·0	11·6	0·87
Östervallskog, Värmlands län . .	1933	1 961	877	¹ 74	44·7	8·80
	1936	2 216	532	50·8	24·0	3·35
	1952	20 478	716	22·3	3·5	0·37
Ådals-Liden, Västernorr. län .	1933	5 753	2 528	¹ 84	43·9	14·71
	1936	6 660	1 323	55·1	19·9	3·95
	1952	128 783	1 273	3·5	1·0	0·11
Överhogdal, Jämtlands län	1950	7 667	56	7·1	0·7	0·13
	1952	11 892	120	10·6	1·0	1·06
Ytterhogdal, Jämtlands län . . .	1936	6 733	1 022	48·5	15·2	2·00
	1950	38 457	791	18·3	2·1	0·15
	1952	71 149	8 999	52·1	12·6	1·12
Ängersjö, Jämtlands län	1950	6 680	66	5·1	1·0	0·13
	1952	12 680	404	23·6	3·2	1·07
Nysätra, Västerbottens län . . .	1936	6 250	1 745	62·9	27·9	4·86
	1952	61 108	914	12·1	1·5	0·15

¹ Decimal kan ej angivas.

UNDERSÖKNING ANGÅENDE FASTIGHETSBEKATT- NINGENS BETYDELSE FÖR NORRLÄNSKA SKOGSKOMMUNER.

I den allmänna debatten om fastighetsskatten har som skäl mot dess avskaffande bland annat framhållits, att sådana norrlandskommuner, där en stor del av skogsfastigheterna ägdes av aktiebolag, vore — i synnerhet under lågkonjunktur — starkt beroende av den fastighetsskatt kommunerna ägde uppbära av bolagen. Med hänsyn härtill ha de sakkunniga ansett sig böra söka belysa den nuvarande betydelsen för de norrländska skogskommunernas ekonomi av den fastighetsskatt, som belöper å bolagsskogarna. För detta ändamål har med ledning av uppgifter hämtade från 1945 års allmänna fastighetstaxering utvalts ett antal sådana kommuner i Västernorrlands län, där skogsmark och växande skog till övervägande delen ägdes av aktiebolag. I den mån jämte sålunda utvald kommun annan kommun ingått i nybildad storkommun har jämväl sådan kommun medtagits i undersökningen, som på det sättet kommit att omfatta 18 kommuner (fr. o. m. år 1951 18 församlingar, tillsammans bildande 10 storkommuner). För de undersökta kommunerna uppgick taxeringsvärdet å skogsmark och växande skog enligt 1945 års fastighetstaxering till sammanlagt 74 107 700 kronor, varav å aktiebolags skogar belöpte 37 785 000 kronor.

Den utförda undersökningen har omfattat taxeringsåren 1948—1952.

I tabell E 1 lämnas en sammanfattning av undersökningens resultat. Av tabellen framgår bland annat att för kommunerna sammanlagt ett bortfall av de å bolagsägd jordbruksfastighet belöpande effektiva fastighetsskattekronorna skulle medföra en allena obetydlig höjning av utdebiteringen till allmän kommunalskatt eller lägst ett öre för år 1952 och högst 9 öre för år 1951.

Såsom tabellen utvisar blir emellertid resultatet annorlunda, därest utdebiteringshöjningen beräknas för varje kommun (fr. o. m. år 1951 församling) för sig. Visserligen skulle för flertalet kommuner utdebiteringshöjningen intet av de undersökta åren uppgå till mer än några få ören, men i vissa fall skulle höjningen dock bliva icke obetydligt högre än det för samtliga kommuner beräknade medeltalet.

Taxeringsåret 1951 skulle sålunda utdebiteringshöjningen beträffande två församlingar (ingående i samma storkommun) uppgå i den ena församlingen till 36 och i den andra till 37 öre. I den förra av dessa församlingar var den på bolagsägd jordbruksfastighet belöpande fastighetsskatten i sin helhet effektiv, vilket innebär att beträffande dylik fastighet någon nettointäkt icke redovisats. I den senare församlingen var fastighetsskatt hänförlig till bolagsägd jordbruksfastighet effektiv till 95 procent. I förhållande till det totala antalet skatte-kronor uppgick de på bolagsägd jordbruksfastighet belöpande effektiva fastighetsskattekronorna i det ena fallet till bortåt 4 procent och i det andra fallet till bortåt 3 procent.

Den för ifrågasvarande två församlingar beräknade utdebiteringshöjningen skulle ha blivit något 10-tal öre högre, därest församlingarna bildat självständiga kommuner. I vad utdebiteringshöjningen hänförde sig till den borgerliga utdebiteringen verkade här — liksom ofta eljest — den nya kom-

munindelningen utjämmande. För den storkommun i dess helhet, vari ifrågavarande församlingar ingår, var sålunda fastighetsskattekronorna effektiva till allenast 74 procent. Höjningen av den borgerliga utdebiteringen till storkommunen skulle ha uppgått till 26 öre. Förutom förenämnda församlingar ingår i storkommunen ytterligare två församlingar. I dessa uppgick taxeringsåret 1951 antalet effektiva fastighetsskattekronor av bolagsägd jordbruksfastighet, i den ena till 23 procent och i den andra till 3 procent av totala antalet sådana fastighetsskattekronor. Bortfallet av effektiva fastighetsskattekronor av bolagsägd jordbruksfastighet skulle medföra en höjning av utdebiteringen i den förra församlingen med 27 öre samt i den senare med 26 öre d. v. s. i sistnämnda fall med det belopp, varmed den för församlingarna gemensamma borgerliga utdebiteringen skulle ha höjts.

För den församling, beträffande vilken fastighetsskattekronorna av bolagsägd jordbruksfastighet med 1951 års taxering voro effektiva till 100 procent, förelåg enahanda förhållande vid 1950 års taxering. Även detta år skulle i berörda församling, som då utgjorde självständig kommun, bortfallet av förenämnda fastighetsskattekronor medföra en höjning av utdebiteringen till allmän kommunalskatt, som ifrågavarande år var nära fyra kronor lägre än nästföljande år, med 36 öre.

Även i fråga om den andra av de båda församlingar, som vid 1951 års taxering utvisade högsta utdebiteringshöjningen, gäller att förhållandet mellan effektiva och totala antalet fastighetsskattekronor av bolagsägd jordbruksfastighet var detsamma år 1950 som år 1951. Förstnämnda år skulle utdebiteringshöjningen vid bortfall av effektiva fastighetsskattekronor här rörande från bolagsägd jordbruksfastighet utgöra 26 öre.

I likhet med vad som var fallet åren 1950 och 1951 skulle även år 1949 ett bortfall av effektiva fastighetsskattekronor av bolagsägd jordbruksfastighet medföra högre utdebiteringshöjning i de ovan berörda kommunerna än i någon av de övriga undersökta kommunerna. Sistnämnda år var i båda förenämnda kommuner samtliga fastighetsskattekronor av bolagsägd jordbruksfastighet effektiva och bortfallet av desamma skulle medföra en utdebiteringshöjning i var och en av kommunerna med 33 öre.

Vad slutligen angår taxeringsåret 1948 skulle i en av de bägge kommuner, varom ovan förmälts, ett bortfall av effektiva fastighetsskattekronor nödvändiggöra en utdebiteringshöjning av 27 öre. Detta år utgjorde i ifrågavarande kommun de effektiva fastighetsskattekronorna av bolagsägd jordbruksfastighet 95 procent av totala antalet sådana fastighetsskattekronor.

Bortsett från de i det föregående behandlade i samma storkommun ingående församlingarna skulle taxeringsåret 1951 ett bortfall av de på bolagsägd jordbruksfastighet belöpande fastighetsskattekronorna ha medfört en relativt hög höjning av utdebiteringen till allmän kommunalskatt i ytterligare två församlingar tillsammans bildande en storkommun. I dessa församlingar var ungefär hälften av nyssnämnda fastighetsskattekronor effektiva och utdebiteringshöjningen skulle ha uppgått till 30 respektive 31 öre.

Slutligen kan nämnas, att vid 1949 års taxering i en kommun ett bortfall av effektiva fastighetsskattekronor, uppgående till 61 procent av totala antalet sådana skattekronor, skulle ha medfört en höjning av utdebiteringen med 25 öre.

Tabell E 1, utvisande för 18 församlingar (10 kommuner) i Västernorrlands län minskning av skatteunderlaget och höjning av utdebiteringen till allmän kommunalskatt vid bortfall av å jordbruksfastighet, ägd av aktiebolag, belöpande effektiva fastighetsskatteskronor.

Taxeringsår	1948	1949	1950	1951	1952
Antal fastighetsskatteskronor av jordbruksfastighet ägd av aktiebolag ...	18 121	15 233	17 941	20 806	28 246
Därav effektiva fastighetsskatteskronor	2 221	4 371	3 925	4 727	1 355
Totala antalet skatteskronor	653 163	659 200	696 680	603 727	994 188
Minskning därav i procent vid bortfall av ovanstående effektiva fastighetsskatteskronor	0.34	0.66	0.56	0.78	0.14
Utdebiteringshöjning vid bortfall av ovanstående effektiva fastighetsskatteskronor	0.03	0.07	0.05	0.09	0.01
Antal församlingar (kommuner), där utdebiteringshöjningen skulle hava blivit 0 öre	8	3	4	4	9
1—5 »	3	7	6	3	9
6—10 »	4	3	4	—	—
11—15 »	1	1	1	5	—
16—20 »	1	1	1	—	—
21—25 »	—	1	—	—	—
26—30 »	1	—	1	3	—
31—35 »	—	2	—	1	—
36—40 »	—	—	1	2	—

UNDERSÖKNING ANGÅENDE FASTIGHETSBEKATTNINGENS BETYDELSE FÖR DJURÖ KOMMUN.

Fastighetsbeskattningen är av särskild vikt bland annat för kommuner, där förekomsten av fastigheter, använda såsom sommarbostäder, är mera betydande. Sådana fastigheter lämna i allmänhet ringa avkastning, varför den effektiva fastighetsskatten blir hög. Härtill kommer att i den mån de i en kommun belägna fastigheterna tagas i anspråk för sommarbostadsändamål, inkomstskattekonor härflytande från andra förvärvskällor visa en naturlig tendens att sjunka.

Den nya kommunindelningen har visserligen i nu ifrågavarande hänseende verkat utjämnande, i det att kommuner av typisk sommarbostadskaraktär ofta kommit att sammanslås med kommuner av annan karaktär, men även efter kommunindelningsreformens genomförande finnas kommuner, där sommarvillorna utgöra en betydande del av det totala fastighetsbeståndet. En sådan kommun är Djurö, som är belägen i Stockholms skärgård.

Såsom framgår av vidstående tabell F 1 uppgår taxeringsvärdet å samtliga fastigheter i Djurö kommun till 39 605 100 kronor. Härav belöper 30 187 000 kronor eller 76 procent å fastigheter, ägda av personer, som äro mantalsskrivna å annan ort. Den helt övervägande delen av sistberörda fastigheter torde utgöras av sommarbostäder.

Såsom tabellen utvisar utgöra i Djurö kommun skattekonor av fastighet en betydande del av skatteunderlaget. Icke mindre än 45 procent av totala antalet skattekonor belöper å fastighetsskattekonor. Berörda procenttal är också det högsta i riket.

Av tabell F 2 framgår att av totala antalet skattekonor i Djurö kommun belöpa 34,2 procent d. v. s. över en tredjedel å skattekonor av fastigheter, som ägas av i kommunen icke mantalsskrivna personer.

Den statistik, de sakkunniga utfört beträffande ett antal landskommuner, grundar sig på en undersökning av fastighetsägarnas självdeklarationer. Vad angår Djurö kommun har detta tillvägagångssätt icke kunnat användas. Det visade sig nämligen att huvuddelen av de fastighetsägare, som här äro av särskilt intresse, d. v. s. de i annan kommun mantalsskrivna ägarna till sommarvillor, icke avlämnat särskilda självdeklarationer i Djurö. Sådana hade icke heller avkrävs dem av taxeringsmyndigheterna, då dessa tydligen förutsatt, att efter verkställt procentavdrag någon till kommunal inkomstskatt skattepliktig inkomst icke uppkomme.

Även om sålunda exakta siffror saknas angående nu ifrågavarande fastighetsägares möjlighet att utnyttja sina procentavdrag, ha de sakkunniga emellertid med hänsyn bland annat till material, som framkommit vid en av de sakkunniga i samband med utarbetande av promemoria angående taxering av inkomst av en- och tvåfamiljsfastigheter verkställd statistisk undersökning rörande Ljusterö kommun — liksom Djurö belägen i Stockholms skärgård — ansett sig kunna utgå ifrån att fastighetsskattekonor av sommarvillor i Djurö vid 1952 års taxering varit effektiva till 80 procent.

En beräkning grundad på förutsättningen, att av skattekonor av fastigheter, utnyttjade som sommarbostäder av i orten icke mantalsskrivna per-

soner, 80 procent voro effektiva, skulle innebära, att — som tabell F 2 utvisar — de effektiva skattekrönorna av ifrågavarande art utgjorde 27,4 procent av totala antalet skattekrönor. Ett bortfall av en så betydande del — över en fjärdedel — av skatteunderlaget skulle givetvis medföra en icke obetydlig höjning av utdebiteringen till allmän kommunalskatt. Hur stor höjningen skulle bli i den borgerliga och kyrkliga kommunen framgår av kolumnerna 7, 8 och 9 i tabell F 2. De där angivna siffrorna innefattar icke den höjning av utdebiteringen, som skulle bli en följd av ett bortfall av effektiva skattekrönor av andra fastigheter i Djurö än de, som ägas av personer mantalsskrivna å annan ort. Ett sådant bortfall skulle medföra en ytterligare höjning av utdebiteringen med något tiotal ören.

Tabell F 1, utvisande för Djurö kommun taxeringsvärde å fastighetsskattepliktig fastighet år 1952, antal skattekronor enligt 1952 års taxeringar samt utdebitering per inkomstskattekrona enligt beslut år 1952.

Kommun Försam- lingar	Taxeringsvärde			Därav ägda av personer mantals- skrivna å annan ort	Antal skattekronor			Utdebitering		
	Jord- bruks- fastighet	Annan fastighet	Summa		Av fastig- het	Av in- komst	Sum- ma	Borg. kommun	Kyrkl. kommun	Inalles
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Djurö	2 666 300	36 938 800	39 605 100	30 187 000	19 802	24 317	44 119	6·60		
Möja förs.	808 800	3 541 100	4 349 900	2 071 200	2 175	4 760	6 935	6·60	1·67	8·27
Djurö »	1 397 800	30 310 400	31 708 200	25 282 300	15 854	18 201	34 055	6·60	0·87	7·47
Nämndö »	459 700	3 087 300	3 547 000	2 833 500	1 773	1 356	3 129	6·60	1·69	8·29

Tabell F 2, utvisande för Djurö kommun enligt 1952 års taxeringar dels totala antalet skattekronor och dels antalet effektiva skattekronor av fastighet, som äges av person, som icke mantalsskrivits i kommunen, samt erforderlig höjning av utdebiteringen vid bortfall av de effektiva skattekronorna.

Kommun Församlingar	Antal skattekronor av fastighet ägd av person, ej mantalsskriven i komm.			Därav beräknade effektiva fastig- hetsskatte- kronor		Erforderlig höjning av utde- biteringen vid bortfall av beräknade effektiva fastig- hetsskattekronor enl. kol. 5		
	i absolu- ta tal	i procent av totala antalet		i absolu- ta tal	i procent av totala antalet skatte- kronor	Borg. kommun	Kyrkl. kommun	In- alles
		fastighets- skatte- kronor	skatte- kronor					
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Djurö	15 093	76·2	34·2	12 074	27·4	2·49		
Möja förs. . .	1 035	47·6	14·9	828	11·9	2·49	0·23	2·72
Djurö » ..	12 641	79·7	37·1	10 113	29·7	2·49	0·37	2·86
Nämndö » ..	1 417	79·9	45·3	1 133	36·2	2·49	0·96	3·45

UNDERSÖKNING ANGÅENDE FASTIGHETSBEKATTNINGENS BETYDELSE FÖR NORRTÄLJE STAD M. M.

För att klargöra fastighetsbeskattningens betydelse för städerna och utröna verkningarna av dess avskaffande ha de sakkunniga gjort en statistisk undersökning beträffande Norrtälje stad avseende 1952 års inkomst- och fastighetstaxering. Undersökningen har jämväl haft till syfte att belysa fastighetsskatt fördelning å olika grupper av fastighetsägare.

Det sammanlagda taxeringsvärdet å inom Norrtälje stad belägna fastigheter uppgick enligt 1952 års fastighetstaxering till 50 367 900 kronor. Härav belöpte 44 389 900 kronor å annan fastighet ägd av annan än aktiebolag. Beträffande en betydande del av hithörande fastighetsbestånd — motsvarande ett taxeringsvärde av 8 280 400 kronor — hade självdeklaration till ledning för inkomsttaxeringen icke avgivits. Över en tredjedel av sistnämnda taxeringsvärde hänförde sig till kommunägd fastighet, varför skattskyldighet till statlig inkomstskatt icke föreligger. Av återstoden belöpte ett belopp av 4 467 100 kronor å fastigheter, ägda av bostadsrättsföreningar. Dessa fastigheter voro nyuppförda och lägenheterna hade ännu icke upplåtits åt föreningsmedlemmarna. Till övervägande del ägdes berörda fastigheter av byggmästare, bosatta å annan ort, vilka icke avlämnat särskild självdeklaration och icke heller avkrävt sådan, då nettointäkten förutsatts vara ringa eller i varje fall icke av den storlek, att efter verkställt procentavdrag någon till kommunal inkomstskatt återstående inkomst kunde ifrågakomma.

Taxeringsvärdet å inom Norrtälje stad belägen jordbruksfastighet uppgick till 1 207 500 kronor. Till denna grupp har hänförts jämväl sådan som annan fastighet taxerad fastighet, vilken av ägaren redovisats å jordbruksbilaga.

Vad slutligen angår fastighet, ägd av aktiebolag, uppgick taxeringsvärdet därå till 4 778 500 kronor.

Undersökningens resultat redovisas i *tabell G 1*.

I tabellen har till en särskild grupp, betecknad som kommunägd, hänförts fastigheter — såväl jordbruks- som annan fastighet — ägda av Norrtälje stad, Stockholms läns landsting samt tingshusbyggnadsskyldige. Som en andra grupp har upptagits övrig jordbruksfastighet. Annan fastighet har fördelats å fastigheter, använda i ägarens rörelse, fastigheter, tillhöriga bostadsrättsföreningar, en- och tvåfamiljsfastigheter samt övriga fastigheter, d. v. s. egentliga uthyrningsfastigheter.

I kolumn 3 i tabellen har angivits antalet effektiva fastighetsskattekronor, d. v. s. det antal skatteunderlaget skulle ha minskat, därest fastighetsskatten avskaffats och staden för sitt utdebiteringsbehov varit helt hänvisad till inkomstskatteunderlaget. Härvid har hänsyn icke tagits till den effektiva fastighetsskatt, som kan belöpa å icke utnyttjade allmänna avdrag och ortsavdrag. Det visade sig nämligen, att de effektiva fastighetsskattekronor, som belöpte å berörda avdrag, voro till antalet så obetydliga, att de icke nämnvärt kunde påverka undersökningens resultat.

Det i kolumn 3 angivna antalet effektiva fastighetsskattekronor hänför sig sålunda uteslutande till icke utnyttjade procentavdrag. Undersökningen har härvidlag utförts i form av provtaxering. I stället för att såsom skett vid 1952 års inkomsttaxering beräkna procentavdraget å 1951 års taxeringsvärden har avdraget beräknats å de taxeringsvärden, som framkommit vid 1952 års fastighetstaxering. Härigenom har erhållits ett resultat, som bättre överensstämmer med de förhållanden, som komma att råda under åren intill nästkommande allmänna fastighetstaxering.

För fullständighetens skull ha vid beräkningen av antalet effektiva fastighetsskattekronor även medtagits fastigheter, beträffande vilka självdeklaration icke avgivits. Härvid har för kommunägda fastigheter fastighetsskattekronorna ansetts vara till hela sitt antal effektiva. I övrigt har beträffande olika grupper av fastigheter, nämligen annan fastighet, ägd av bostadsrättsföreningar, annan fastighet, ägd av aktiebolag, övrig annan fastighet samt jordbruksfastighet förutsatts, att icke deklarerade fastigheter lämnat samma procentuella avkastning som deklarerade fastigheter. På angivet sätt för icke deklarerade fastigheter beräknade effektiva fastighetsskattekronor ha vad angår fastigheter ägda av bostadsrättsföreningar hänförs till denna grupp av fastigheter, medan effektiva fastighetsskattekronor för övriga icke deklarerade fastigheter upptagits som en särskild grupp.

I kolumn 4 i tabellen anges antalet effektiva fastighetsskattekronor i procent av antalet totala fastighetsskattekronor. Bortsett från fastigheter, ägda av kommun, där fastighetsskattekronorna i enlighet med vad ovan angivits beräknats vara effektiva till hela sitt belopp, är procenttalet högst i fråga om fastigheter, som ägas av bostadsrättsföreningar. Här uppgår procenttalet till 93,4 procent, vilket innebär, att beträffande ifrågavarande fastigheter procentavdraget vare sig av bostadsrättsföreningarna såsom sådana eller dess medlemmar kunnat utnyttjas annat än i synnerligen obetydlig omfattning. Den fastighetsskatt, som i Norrtälje stad erlägges av bostadsrättsföreningarna, är sålunda effektiv till så gott som hela sitt belopp.

Även för ägare av en- och tvåfamiljshus ha möjligheterna att utnyttja procentavdraget visat sig vara begränsade. Beträffande ifrågavarande fastigheter uppgår sålunda det å icke utnyttjade procentavdrag belöpande antalet effektiva fastighetsskattekronorna uttryckta i procent av antalet totala fastighetsskattekronor till 87,4 procent.

Vad angår fastigheter, avsedda för uthyrning, uppgår för dessa procenttalet effektiva fastighetsskattekronor till ett betydligt lägre tal än det, som gäller för bostadsrättsföreningar och en- och tvåfamiljshus, nämligen till 58,2 procent. Ägare av dylika fastigheter kunna sålunda utnyttja nära hälften av procentavdraget.

För jordbruksfastighet och fastighet, använd i ägarens rörelse, är den effektiva fastighetsskatten mera obetydlig; uttryckt i procent av den totala fastighetsskatten uppgår den för jordbruksfastighet till 13 procent och för rörelsefastighet till 21 procent.

I kolumn 5 i tabellen har för de olika grupperna av fastigheter i procent angivits deras andel av det effektiva fastighetsskatteunderlaget. Å kommunägd fastighet belöper 8 procent, å rörelse 4 procent samt å icke deklarerad fastighet 3 procent. Av återstående effektiv fastighetsskatt, tillhoppa utgörande 85 procent, belöper å bostadsrättsföreningar 21 procent, å en- och tvåfamiljshus 38 procent samt å uthyrningsfastigheter 26 procent. Tillsammans svarar sålunda bostadsrättsföreningar samt en- och tvåfamiljshus för över hälften eller för 59 % av den i Norrtälje stad utgående effektiva fastighets-skatten.

Av skäl, som framgår av vad de sakkunniga anföra i annat avsnitt av utredningen, ha de sakkunniga ansett sig böra genom ytterligare bearbetning av det Norrtälje stad avseende statistiska materialet söka belysa konsekvenserna för kommun och fastighetsägare av en anordning, enligt vilken fastighetsskatten beräknades icke å det åsatta taxeringsvärdet utan å ett i förhållande till detta reducerat värde. Resultatet av undersökningen framgår av tabell G 2.

I första hand ha undersökts verkningarna — i fråga om den effektiva fastighetsskattens storlek och dess fördelning å de olika grupperna av fastighetsägare — av ett system, enligt vilket för varje fastighet taxeringsvärdet minskades med ett belopp av 20 000 kronor. Såsom framgår av tabellen skulle detta innebära, att de effektiva fastighetsskattekronorna reducerades till 10 495 kronor eller uttryckt i procent av totala antalet fastighetsskattekronor från 70,4 till 41,7 procent. Ifrågavarande anordning skulle naturligen innebära en lättnad i fastighetsbeskattningen särskilt för en- och tvåfamiljsfastigheterna. För berörda fastigheter skulle sålunda antalet effektiva fastighetsskattekronor sjunka från 6 780 kronor till 2 381 kronor och fastighetskatteeffekten uttryckt i procent från 87,4 procent till 30,7 procent. Beträffande egentliga uthyrningsfastigheter skulle anordningen medföra en minskning av antalet effektiva fastighetsskattekronor med 1 587 kronor och en sänkning av fastighetsskatteeffekten från 58,2 procent till 37,9 procent. Lättnaden för fastigheter tillhöriga bostadsrättsföreningar skulle bli mera obetydlig. För dessa fastigheter skulle minskningen av de effektiva fastighetsskattekronorna utgöra allenast 259 kronor och fastighetsskatteeffekten skulle icke sjunka med mer än 4 procent — från 93,4 till 89,2 procent.

Enligt ett andra alternativ, innebärande att för varje fastighet avdrag å det åsatta taxeringsvärdet medgäves med 20 000 kronor per lägenhet, skulle de effektiva fastighetsskattekronorna sjunka till 4 162 kronor. För fastigheter, tillhöriga bostadsrättsföreningar, och för uthyrningsfastigheter skulle den effektiva fastighetsskatten reduceras till en obetydlighet eller uttryckt i procent av den totala fastighetsskatten till 3,2 procent för bostadsrättsföreningshus och till 7,0 procent för uthyrningsfastigheter. För en- och tvåfamiljsfastigheter skulle däremot lättnaden i förhållande till vad som bleve fallet, därest avdraget å taxeringsvärdet begränsades till 20 000 kronor för varje fastighet, bliva mera begränsad. En fördelning av de effektiva fastighetsskattekronor, som skulle återstå enligt nu ifrågasatta system, utvisar att huvuddelen härav belöpte å en- och tvåfamiljsfastigheter. Belastningen å dessa fastigheter framträder än tydligare vid frånräkning av de å kommunägda fastigheter belöpande effektiva fastighetsskattekronorna. Av här- efter återstående effektiv fastighetsskatt skulle en- och tvåfamiljsfastigheter komma att svara för närmare 60 procent.

Den höjning av utdebiteringen till allmän kommunalskatt, som fastighets-skattens avskaffande skulle medföra för Norrtälje stad, har på grundval av de i tabell G 1 återgivna siffrorna beräknats till 95 öre.

Skulle det system genomföras, enligt vilket vid beräkning av fastighets-skatten det fastighet åsatta taxeringsvärdet reducerades med 20 000 kronor, bleve utdebiteringshöjningen 42 öre. Vid genomförande av en anordning, innebärande en reduktion av taxeringsvärdet med 20 000 kronor per lägenhet, komme den beräknade utdebiteringshöjningen att uppgå till 75 öre.

Vid beräkning av ovan angivna höjningar av utdebiteringen till allmän kommunalskatt har — i likhet med vad som skett vid beräkning av utdebiteringshöjningar beträffande övriga de sakkunnigas utredning omfattande kommunerna — hänsyn icke tagits till att fastighetsskatten i realiteten beräknas på grundval av den utdebitering, som fastställes två år tidigare än

Tabell G 1, utvisande för taxeringsåret 1952 beträffande Norrtälje stad antalet effektiva fastighetsskattekronor och deras fördelning å olika slag av fastigheter.

Fastigheter	Taxeringsvärden	Antalet effektiva fastighetsskattekronor		Effektiva fastighetsskattekronor fördelade i procent å olika grupper av fastigheter
		i absoluta tal	i procent av totala antalet fastighetsskattekronor	
1	2	3	4	5
Kommunägd	2 948 800	1 474	100·0	8
Jordbruksfastighet	862 800	56	13·0	.
Annan fastighet:				
Rörelse	6 191 700	654	21·1	4
Bostadsrättsföreningar	7 757 600	3 718	93·4	21
En- och tvåfamiljshus	15 518 000	6 780	87·4	38
Övriga	15 644 200	4 555	58·2	26
Ej deklarerade	1 444 800	486	67·3	3
Totalt	50 367 900	17 723	70·4	100

Tabell G 2, utvisande för taxeringsåret 1952 beträffande Norrtälje stad antalet effektiva fastighetsskattekronor, därest för varje fastighet fastighetsskatten beräknades å ett med 20 000 kronor reducerat taxeringsvärde samt antalet effektiva fastighetsskattekronor, därest för varje fastighet fastighetsskatten beräknades å ett med 20 000 kronor per lägenhet reducerat taxeringsvärde.

Fastigheter	Taxeringsvärdet för varje fastighet reducerat med 20 000 kronor			Taxeringsvärdet för varje fastighet reducerat med 20 000 kronor per lägenhet		
	Antalet effektiva fastighetsskattekronor		Effektiva fastighetsskattekronor fördelade i procent å olika grupper av fastighetsägare	Antalet effektiva fastighetsskattekronor		Effektiva fastighetsskattekronor fördelade i procent å olika grupper av fastighetsägare
	i absoluta tal	i procent av totala antalet fastighetsskattekronor		i absoluta tal	i procent av totala antalet fastighetsskattekronor	
1	2	3	4	5	6	7
Kommunägd	920	62·4	9	1 039	70·5	25
Jordbruksfastighet	0			0		
Annan fastighet:						
Rörelse	540	17·4	5	604	19·5	15
Bostadsrättsföreningar	3 459	89·2	33	123	3·2	3
En- och tvåfamiljshus	2 381	30·7	23	1 803	23·2	43
Övriga	2 968	37·9	28	477	7·0	11
Ej deklarerade	227	29·2	2	116	16·1	3
Totalt	10 495	41·7	100	4 162	16·5	100

UNDERSÖKNING ANGÅENDE FASTIGHETSBEKATTNINGENS BETYDELSE FÖR STOCKHOLMS STAD.

För att erhålla exakta uppgifter angående fastighetsbeskattningens betydelse för Stockholms stad skulle erfordras statistisk bearbetning av samtliga de självdeklarationer, som i Stockholm avgivits av ägare till fastighet. För en ungefärlig beräkning har emellertid en mera begränsad undersökning ansetts vara tillfyllest.

I till denna bilaga fogad tabell H 1 föreligger resultatet av en undersökning beträffande fyra taxeringsdistrikt i Stockholm. Taxeringsdistrikten äro utvalda med tanke på att utredningsmaterialet bör vara i görligaste mån representativt för staden i dess helhet.

De i tabellen angivna effektiva fastighetsskattekronorna hänföra sig utslutande till icke utnyttjade procentavdrag. Hänsyn har sålunda icke tagits till i vad mån garantiskattesystemet medfört att allmänna avdrag och ortsavdrag icke kunnat utnyttjas. Detta förhållande har emellertid icke nämnvärt kunnat påverka undersökningens resultat, då det endast i rena undantagsfall lär inträffa, att fastighetsägare i Stockholm icke vid sidan av fastighetsinkomst har inkomst av annan förvärvskälla av sådan storlek, att denna förslår att täcka såväl allmänna avdrag som ortsavdrag.

De till grund för undersökningen liggande uppgifterna angående fastighetsägarnas nettointäkter äro hämtade ur fastighetsbilagorna till 1952 års allmänna självdeklarationer. De effektiva fastighetsskattekronorna ha i första hand framräknats som en skillnad mellan de i fastighetsbilagorna upptagna procentavdragen och berörda nettointäkter. Hänsyn har sålunda här icke tagits till de genom 1952 års allmänna fastighetstaxering vidtagna höjningarna av taxeringsvärdena. De i kolumnerna 5 och 6 i tabellen angivna uppgifterna återspegla i stället förhållandena, så som dessa skulle ha gestaltat sig, därest berörda fastighetstaxering icke ägt rum.

I andra hand har verkställts en provtaxering i den form, att procentavdragen icke upptagits till de i fastighetsbilagorna angivna beloppen utan beräknats å de nya taxeringsvärdena. De på så sätt erhållna siffrorna — upptagna i kolumnerna 9 och 10 i tabellen — giva uttryck för de förhållanden, som komma att råda under åren intill nästkommande allmänna fastighetstaxering.

I syfte att få belyst jämväl fastighetsbeskattningens betydelse för fastighetsägarna har gjorts en uppdelning av fastigheterna å olika ägarkategorier. Såsom framgår av kolumnerna 6 och 10 föreligga de olika kategorierna emellan stora variationer med avseende å fastighetsskattens effekt. Det må anmärkas, att procenttalet för fastigheter ägda av bostadsrättsföreningar icke utgör ett exakt beräknat medeltal utan har framkommit genom en stickprovsvis utförd undersökning av ett par bostadsrättsföreningar.

I tabell H 2 har på grundval av 1951 års taxeringsvärden och de vid 1952 års inkomsttaxering redovisade fastighetsintäkterna gjorts ett försök till beräkning av antalet effektiva fastighetsskattekronor av hela fastighetsbeståndet i Stockholm. En uppdelning har skett å olika kategorier av fastigheter. Beträffande fastigheter tillhöriga Stockholms stad, sex större fastighetsaktiebolag, samtliga försäkringsbolag samt kommunala bostadsbolag,

allmännyttiga bostadsföretag och liknande ha uppgifter införskafts angående såväl taxeringsvärden som effektiva fastighetsskattekronor. Vad angår övriga kategorier ha taxeringsvärdena måst beräknas uppskattningsvis. För beräkning av effektiva fastighetsskattekronor ha beträffande fastigheter tillhöriga sistnämnda kategorier använts de i tabell H 1 kolumn 6 angivna procentalen.

Med ledning av de i tabellerna H 1 och H 2 redovisade uppgifterna har beräknats den ungefärliga höjning av den kommunala utdebiteringen i Stockholm, som ett avskaffande av fastighetsskatten skulle medföra. Härvid har tagits i beaktande, att ett bortfall av den å stadens egna fastigheter belöpande effektiva fastighetsskatten icke skulle innebära en reell inkomstminskning för staden. Om man utgår ifrån de i tabell H 1 angivna procentalen för fastighetsskatteeffekten skulle utdebiteringshöjningen bli respektive 73 och 80 öre. Läggs de i tabell H 2 upptagna effektiva fastighetsskattekronorna till grund för beräkningen, erhålles en utdebiteringshöjning av 65 öre. Sistnämnda siffra torde giva det riktigaste uttrycket för den utdebiteringshöjning, som i Stockholm skulle erfordras för att täcka förlusten vid bortfall av de på grundval av 1951 års taxeringsvärden beräknade effektiva fastighetsskattekronorna. Tages hänsyn till den vid 1952 års allmänna fastighetstaxering genomförda höjningen av taxeringsvärdena torde utdebiteringshöjningen vid avskaffande av fastighetsskatten kunna få beräknas till omkring 70 öre.

Tabell H 1, utvisande för taxeringsåret 1952 effektiva skattekrönor av fastigheter i Oskars 2:a, Adolf Fredriks 2:a, Sofia 2:a och Enskele 4:e taxeringsdistrikt i Stockholms stad.

Fastigheter tillhöriga	Antal fastigheter	1951 års taxeringsvärden i 1 000-tal kronor	Antal fastighets-skattekrönor beräknade å 1951 års taxeringsvärden	Därav effektiva fastighets-skattekrönor		1952 års taxeringsvärden i 1 000-tal kronor	Antal fastighets-skattekrönor beräknade å 1952 års taxeringsvärden	Därav effektiva fastighets-skattekrönor	
				i absoluta tal	i procent			i absoluta tal	i procent
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Fysiska personer:									
Hyresfastigheter	259	118 392	59 196	33 902	57.3	135 370	67 685	43 134	63.7
En- och tvåfamiljsfastigheter	811	15 297	7 649	6 111	79.9	20 281	10 141	8 589	84.7
Bostadsrättsföreningar.	38	20 836	10 418	9 376	90.0	24 760	12 380	11 142	90.0
Fastighetsföreningar och fastighetsbolag .	40	39 513	19 757	15 575	78.8	59 441	29 721	24 134	81.2
Försäkringsbolag	16	25 695	12 848	3 795	29.5	29 540	14 770	5 682	38.5
Till statlig inkomstskatt icke skattskyldiga stiftelser m. fl.	11	6 575	3 288	3 288	100.0	7 890	3 945	3 945	100.0
Övriga juridiska personer	30	17 159	8 580	5 140	59.9	20 054	10 027	6 728	67.1
Fastigheter som användas i av ägaren bedriven rörelse	23	4 841	2 421	500	20.7	5 070	2 535	552	21.8
Samtliga fastigheter	1 228	248 308	124 157	77 687	62.6	302 406	151 204	103 906	68.7

Tabell H 2, utvisande för taxeringsåret 1952 på grundval av 1951 års taxeringsvärden beräknade effektiva skattekrönor av fastigheter i Stockholms stad.

Fastigheter tillhöriga	1951 års taxeringsvärden i 1 000-tal kronor	Antal fastighets-skattekrönor beräknade å 1951 års taxeringsvärden	Därav effektiva fastighets-skattekrönor	
			i absoluta tal	i procent
1	2	3	4	5
Stockholms stad	292 524	146 262	146 262	100.0
Sex större fastighetsaktiebolag	122 573	61 287	32 551	53.1
Försäkringsbolag	177 611	88 806	6 785	7.6
Kommunala bostadsbolag, allmännyttiga bostadsföretag och liknande	400 464	200 232	188 020	93.9
Bostadsrättsföreningar	700 000	350 000	315 000	90.0
En- och tvåfamiljsfastigheter	510 000	255 000	204 000	79.9
Hyresfastigheter, tillhöriga andra ägare än de ovan nämnda	3 000 000	1 500 000	859 500	57.3
Fastigheter, som användas i av ägaren bedriven rörelse	1 537 950	768 975	159 177	20.7
Jordbruksfastigheter	19 138	9 569	2 392	25.0
Summa	6 760 260	3 380 131	1 913 687	56.6

Förslag

till

Lag om ändring i vissa delar av kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) m. m.

Härigenom förordnas *dels* att 2 §, 4 §, 11 §, 14 §, 47 §, 48 §, 2 mom., 50 §, 51 §, 52 §, 60 §, 62 §, 63 §, 64 § 1 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) samt anvisningarna till 50 § punkterna 1 och 2, 58 § punkt 2, 60 §, 62 §, 69 § och 70 § nämnda lag¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, *dels* att 15 § samma lag skall upphöra att gälla, *dels* att i sagda lag skall införas en ny paragraf, benämnd 71 a §, *dels* ock att kapitelrubriken till 3 kap. ävensom underrubrikerna till 50 och 51 §§ samt till 64—71 §§ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

2 §.

Allmän kommunalskatt utgår för fastighet (*fastighetsskatt*) och för inkomst (*kommunal inkomstskatt*) på grundval av ett för en var skattskyldig beräknat taxerat belopp.

I det taxerade beloppet skall ingå såsom underlag för fastighetsskatt fem kronor för varje etthundra kronor av fastighets taxeringsvärde och såsom underlag för kommunal inkomstskatt enligt denna lag uppskattad inkomst.

Det taxerade beloppet, i förekommande fall minskat med avdrag som avses i 48—50 §§, utgör beskattningsbart belopp.

För varje krona beskattningsbart belopp påföres skattskyldig ett skatteöre.

Etthundra skatteören bilda en skattekrona.

4 §.

Fastighetsskatt utgöres för *skattepliktig* fastighet.

Skattepliktig är ——— 5 §.

Med fastighet ——— till fastighet.

11 §.

Taxeringsvärde utföres ——— åsatta taxeringsvärdet.

Uppgår taxeringsenhets hela värde icke till 100 kronor, skall detta värde införas endast i vederbörande taxeringslängds anteckningskolumn.

14 §.

Skattskyldigheten skall bedömas med hänsyn till förhållandena under kalenderåret före taxeringsåret. Har fastighet under nämnda kalenderår bytt ägare, skall skattskyldigheten fördelas mellan ägarna i förhållande till den tid, en var av dem ägt fastigheten.

¹ Senaste lydelse av 2 § se 1947:590, av 48 § 2 mom se 1950:252, av 50 § 2 mom. se 1951:422, av 51 § se 1951:328, av 52 § 1 mom. se 1952:405, av 60 § se 1952:377, av 62 § se 1948:856, av anvisningarna till 50 § punkterna 1 och 2 se 1951:422 samt av anvisningarna till 62 § se 1950:252.

3 KAP.

Om kommunal inkomstskatt samt taxerat och beskattningsbart belopp.

47 §.

Sammanlagda beloppet av *dels* den inkomst från en eller flera förvärvskällor, vilken är skattepliktig i en kommun, med avdrag i förekommande fall enligt 46 § *dels ock* ett belopp motsvarande för helt år räknat fem kronor för varje etthundra kronor av taxeringsvärdet å fastighet, för vilken den skattskyldige har att i samma kommun erlægga fastighetsskatt, utgör den skattskyldiges inom kommunen *taxerade belopp*.

Det taxerade beloppet skall angivas i jämna tiotal kronor, så att överskjutande belopp, som icke uppgår till fullt tiotal kronor, bortfaller,

48 §.

2 *mom.* Skattskyldig fysisk person, som varit här i riket bosatt under *hela* beskattningsåret, äger att å det i hemortskommunen taxerade beloppet åtnjuta kommunalt ortsavdrag på sätt nedan sägs.

Skattskyldig, som ——— 2 000 kronor.

Skattskyldig, som ——— stycke sägs.

Annan skattskyldig ——— 1 400 kronor.

Beskattningsbart belopp.

1 *mom.* Skattskyldigs inom en kommun beskattningsbara belopp skall, med iakttagande av vad nedan i 51 och 52 §§ stadgas, fastställas enligt de i 2 och 3 *mom.* angivna grunder.

2 *mom.* För fysisk person, som varit här i riket bosatt under hela eller någon del av beskattningsåret, utgöres såvitt angår hemortskommunen det beskattningsbara beloppet av det taxerade beloppet minskat med kommunalt ortsavdrag.

Finnes skattskyldigs skatteförmåga under beskattningsåret hava varit väsentligen nedsatt till följd av långvarig sjukdom, olyckshändelse, ålderdom, underhåll av andra närstående än barn, för vilka den skattskyldige ägt tillgodonjuta allmänt barnbidrag, eller annan därmed jämförlig omständighet, må efter vederbörande beskattningsnämnds beprövande den skattskyldiges taxerade belopp minskas, förutom med kommunalt ortsavdrag, med ytterligare ett efter omständigheterna avpassat belopp, dock högst 3 000 kronor.

Om skattskyldigs ——— ovan sägs.

Skattskyldig, vars ——— stycket förmäles.

Vad härefter återstår avrundas nedåt till jämna tiotal kronor och utgör för skattskyldig, som nu nämnts, beskattningsbart belopp.

3 *mom.* För skattskyldig, som i 2 *mom.* avses, såvitt angår annan kommun än hemortskommunen, så ock för annan skattskyldig, utgör det taxerade beloppet tillika beskattningsbart belopp.

51 §.

För fysisk person, som varit här i riket bosatt under hela eller någon del av beskattningsåret, inträder skatteplikt enligt denna lag

i hemortskommunen: då det beräknade beskattningsbara beloppet där uppgår till minst 20 kronor;

i annan kommun: då det beräknade beskattningsbara beloppet där uppgår till minst 100 kronor.

För annan skattskyldig än i första stycket sägs inträder skatteplikt, då det beräknade beskattningsbara beloppet i kommunen uppgår till minst 100 kronor.

52 §.

1 mom. Äkta makar, som under beskattningsåret levt tillsammans, taxeras en var för sin inkomst samt mannen därjämte för boets gemensamma inkomst. Har vid dylik taxering avdrag, som i 46 § 1 och 2 mom. medgives, helt eller delvis ej kunnat utnyttjas å den ena makens skattepliktiga inkomst, må bristen avräknas å den andra makens inkomst i samma kommun. Underskott å icke yrkesmässig avyttring av fast eller lös egendom, som uppkommit för endera maken, må avräknas från den andra makens inkomst i samma kommun av förvärvskälla av samma slag. Ortsavdrag beräknas för en var av makarna till hälften av det belopp, som i 48 § 2 mom. andra stycket sägs, dock att, om sådan del av orsavdraget helt eller delvis ej kunnat utnyttjas å den ena makens taxerade belopp, bristen må avräknas å den andra makens taxerade belopp. Avdrag, som i 50 § 2 mom. andra eller tredje stycket sägs, beräknas för vardera maken för sig under iakttagande av att avdraget för makarna tillsammans icke må överstiga det i 50 § 2 mom. andra stycket angivna högsta beloppet.

Skola makarna — — — högre ortgruppen.

2 mom. Äkta makar, som under beskattningsåret levt åtskilda, skola i fråga om taxering enligt denna lag anses såsom av varandra oberoende skattskyldiga.

60 §.

Finnes inom kommun, municipalsamhälle eller annat administrativt område, inom vilket menighet äger utöva beskattningsrätt, skall vid taxering enligt denna lag för en var skattskyldig angivas, huru stor del av beskattningsbart belopp som å dylikt område belöper, och skola därvid de här ovan givna bestämmelser om beskattningsort hava motsvarande tillämpning. Innefattar stad flera församlingar, skall dock fysisk person, som skall där mantalsskrivas, för av honom i staden bedriven rörelse beskattas i den församling, där han skall mantalsskrivas.

62 §.

Har skattskyldig i uppgift eller upplysning, som avgivits till ledning vid taxering, lämnat oriktigt meddelande, eller har han, ehuru uppgiftsskyldig, underlåtit avlämna uppgift eller infordrad upplysning och har därav föranletts, att han icke blivit enligt denna lag inom vederbörande kommun taxerad för inkomst eller att han blivit därstädes för lågt taxerad för inkomst, skall han där eftertaxeras för vad som genom berörda förfarande förut undgått taxering.

Eftertaxering må — — — för registrering.

63 §.

Med avseende å beräkningen av det antal skattekronor och skatteören, i förhållande till vilket allmän kommunalskatt skall enligt 1 § utgöras, skall genom eftertaxering fastställt beskattningsbart belopp vara likställt med annat beskattningsbart belopp, som fastställts vid taxering det år, då eftertaxeringen skett.

Särskilda bestämmelser.

64 §.

1 mom. Vid taxering enligt denna lag skall med ägare av fastighet likställas den, som jämlikt 13 § är att anse såsom ägare eller i ägares ställe skattskyldig för fastighet.

71 a §.

Ingår i taxerat belopp underlag för fastighetsskatt, skall påförd skatt, i den mån den belöper på ett beskattningsbart belopp, icke överstigande det för den skattskyldige beräknade underlaget för fastighetsskatt, utgöra sådan skatt. I övrigt utgör påförd skatt kommunal inkomstskatt.

Övergångsbestämmelser.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1954 men skall icke tillämpas vid taxering nämnda år.

Fastighetsskatt enligt lagens äldre lydelse påföres sista gången år 1953.

Anvisningar

till 50 §.

1. Den — — — beslut.

Har den skattskyldige icke haft högre inkomst än det för honom beräknade existensminimibeloppet och har detta befunnits bero av förhållande, varom i 50 § 2 mom. tredje stycket förmäles, bör avdrag för nedsatt skatteförmåga medgivas med så stort belopp, dock högst 3 000 kronor, att den skattskyldige icke påföres beskattningsbart belopp.

Är — — — arbetsinkomst.

2. Därest skattskyldig varit för sin försörjning *helt* beroende av vad han i form av folkpension eller i 50 § omförmålt änke- eller änklingsbidrag uppburit, bör det taxerade beloppet regelmässigt minskas med ett belopp motsvarande vad han sålunda uppburit, dock högst 3 000 kronor. Om den skattskyldige mot låg avgift vistats å sjukhus eller annan anstalt eller om hans levnadskostnader rönt inverkan av annan därmed jämförlig omständighet, bör det belopp, varmed det taxerade beloppet enligt vad nyss sagts må minskas, jämkas med hänsyn därtill.

Om — — — föranledda.

till 58 §.

2. Beträffande — — — ägt rum.

Vid taxering av statens inkomst av rörelse, som avser att medelst ledning tillhandahålla elektrisk kraft, skall, därest kraft levererats till statens kommunikationsverk med tillhörande byggnader och anläggningar eller till sådan statens industriella verksamhet, som huvudsakligen avser att tillgodose statens egna behov, iakttagas följande. Inkomsten i dess helhet beräknas i vanlig ordning. Från den samlade inkomsten drages därefter den del därav, som härrör från leverans av kraft till statens kommunikationsverk eller nämnda industriella verksamhet. Återstoden utgör taxerat belopp. Kan den inkomst, som härrör från leverans av kraft till statens kommunikationsverk eller nämnda industriella verksamhet, icke på annat sätt tillförlitligen beräknas, må den upptagas till så stor del av hela inkomsten, som den till sagda verk och industriella verksamhet levererade kraften utgör av all från kraftverket levererad kraft. Vid fördelningen av den å förbrukningen

belöpande delen av inkomsten skall hänsyn icke tagas till kraft, som levererats till statens kommunikationsverk eller nämnda industriella verksamhet, och skall ej heller vid fördelning å olika kraftverk av den på dem belöpande delen av inkomsten andel tillgodoräknas kraftverk, i den mån från detsamma levererats kraft till dylikt ändamål.

till 60 §.

Till ledning vid tillämpningen av 60 § anföres följande *exempel*:

A. är mantalsskriven i det inom kommunen B belägna municipalsamhället C och har bedrivit rörelse inom den del av kommunen, som är belägen utanför municipalsamhällets område. Han har haft inkomst dels av rörelsen till belopp av 9 000 kronor och dels av kapital till belopp av 3 000 kronor eller sålunda tillhopa 12 000 kronor. Efter frånräknande av allmänna avdrag, ortsavdrag m. m. utgör det beskattningsbara beloppet 8 000 kronor. Av sistnämnda belopp skola alltså 2 000 kronor upptagas såsom belöpande å municipalsamhället.

till 62 §.

Till ledning vid tillämpningen av bestämmelserna om eftertaxering anföres följande *exempel*:

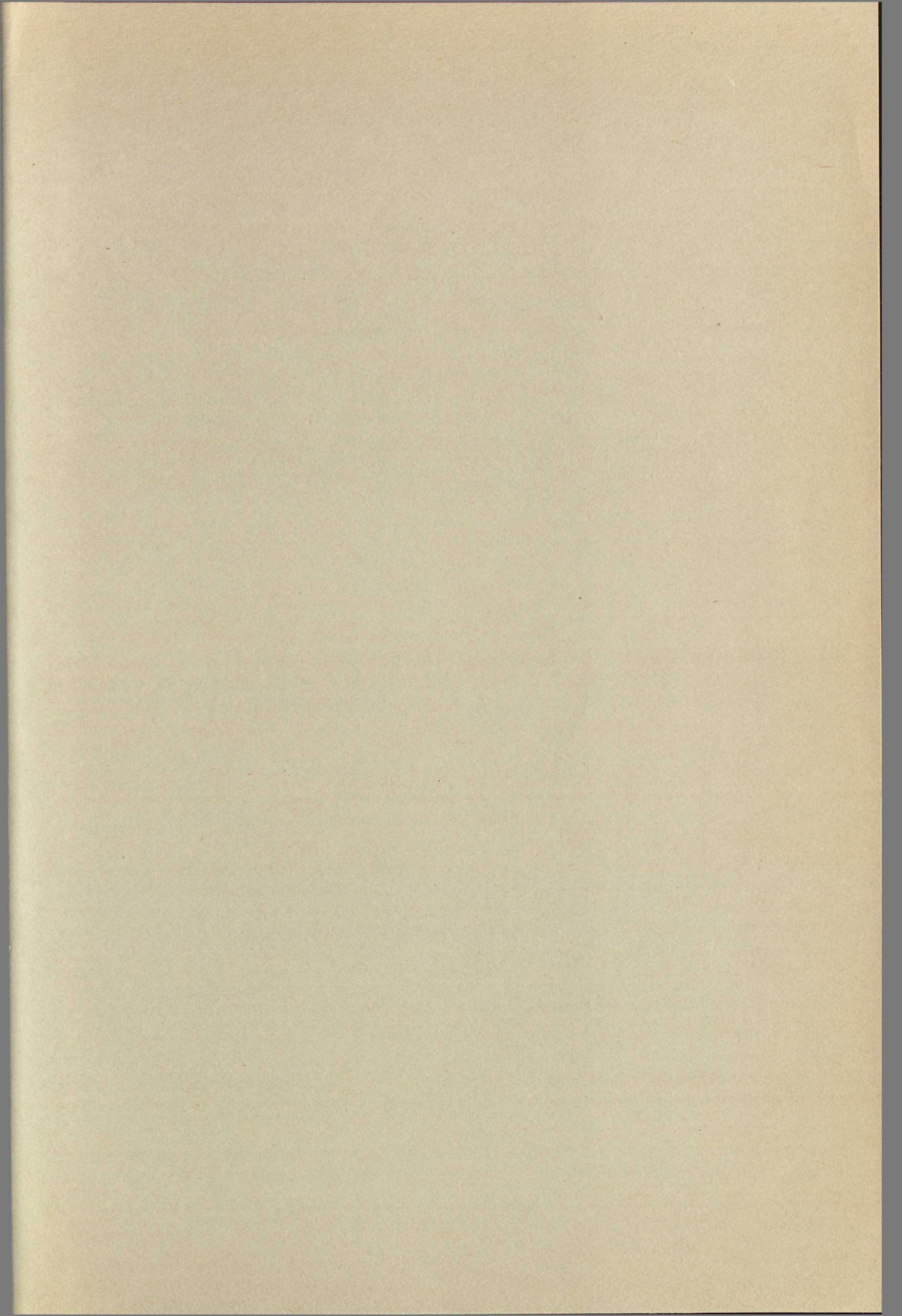
En ensamstående person, bosatt å ort tillhörande ortsgrupp II, har år 1955 för beskattning därstädes uppgivit en inkomst av 2 000 kronor. Hans beskattningsbara belopp blir då med tillämpning av bestämmelserna i 48 och 50 §§ 770 kronor. År 1956 upptäcker, att deklarationen varit felaktig, i det att den skattskyldige rätteligen bort uppgiva en inkomst av 2 800 kronor. Det beskattningsbara beloppet hade alltså med tillämpning av nyssnämnda lagrum år 1955 rätteligen bort vara 1 570 kronor, och till eftertaxering år 1956 skall upptagas ett belopp av $1\,570 - 770 = 800$ kronor. Detta belopp upptages — utan sammanblandning med det beskattningsbara belopp, som kan i vanlig ordning fastställas — i 1956 års taxeringslängd.

till 69 §.

Skattskyldig, som i denna paragraf omförmäles, åtnjuter vid sin taxering i Stockholm för gemensamt kommunalt ändamål samma förmåner i beskattningshänseende, som om han varit i nämnda stad bosatt. Å honom äro således tillämpliga bestämmelserna om allmänna avdrag (46 §), ortsavdrag (48 §) samt de i 50 och 51 §§ för i riket bosatt person meddelade föreskrifterna om beskattningsbart belopp och om lägsta skattepliktiga belopp. De i 49 § meddelade stadgandena äro jämväl tillämpliga beträffande dödsbo efter person, varom i förevarande paragraf förmäles.

till 70 §.

Å person, som i 1 mom. av denna paragraf avses, äro icke tillämpliga i de om allmänna avdrag i 46 § 2 och 3 mom. meddelade bestämmelserna och icke heller föreskrifterna om ortsavdrag (48 §) eller de i 50 och 51 §§ för i riket bosatt person meddelade föreskrifterna om beskattningsbart belopp och om lägsta skattepliktiga belopp. De i 49 § meddelade stadgandena äro icke gällande för dödsbo efter person, varom i 1 mom. av förevarande paragraf är fråga.

Statens offentliga utredningar 1953

Systematisk förteckning

(Siffrorna inom klammer beteckna utredningarnas nummer i den kronologiska förteckningen.)

Allmän lagstiftning. Rättsskipning. Fångvård.

Statsförfattning. Allmän statsförvaltning.

Valkretsar vid fullmäktigeval i kommunerna. 1950 års folkomröstnings- och valsättsutrednings betänkande. 4. [1]

Kommunalförvaltning.

Statens och kommunernas finansväsen.

Politi.

Nationalekonomi och socialpolitik.

Generella metoder om fysiska kontroller inom investeringspolitiken. [6]
Utredning om Fastighetsbeskattningen. [8]

Hälsa- och sjukvård.

Allmänt näringsväsen.

Fast egendom. Jordbruk med binärningar.

Betänkande med förslag till fiskeristadga m. m. [2]
Betänkande med förslag till åtgärder för stödjande av hästaveln m. m. [3]

Vattenväsen. Skogsbruk. Bergsbruk.

Industri.

Handel och sjöfart.

Kommunikationsväsen.

Bank-, kredit- och penningväsen.

Försäkringsväsen.

Kyrkoväsen. Undervisningsväsen.

Andlig odling i övrigt.

Läkarutbildningen. [7]

Försvarsväsen.

Utrikes ärenden. Internationell rätt.

Nordiska parlamentariska kommittén. 4. Nordisk passfrihet. [4] 5. Lättnader i fråga om tullbehandling m. m. av motorfordon i trafiken mellan de nordiska länderna. [5]